

ŽMOGUS, NEŠANTIS ŠVIESĄ

IN MEMORIAM
ALVYDAS BITINAS

Vilnius
2020

Alvydas Bitinas (Alfredo Motiejūno nuotrauka)

*Aš pažinau karalių tavyje iš žingsnių aido
Ir iš akių blizgėjimo aštraus,
Nors kartais jos iš tavo liūdno ir pailgo veido
Man švietė giedrumu audros nuskaidrinto dangaus.*

Ištrauka iš Vytauto Mačernio eilėraščio „Aš pažinau karalių tavyje“

Leidinio bibliografinė informacija pateikiama Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos Nacionalinės bibliografijos duomenų banke (NBDB).

Sudarytojai: Audrius Bitinas ir Teodoras Bitinas

*Knyga skiriama šviesaus
atminimo tėčiui ir energetikui
Alvydui Bitinui, gimusiam
1944 m. birželio 10 d.
Taip pat mamai Reginai
Bitinienei, kuri iki šiol mintimis
ir širdimi su
Alvydu Bitinu.*

*2020 m. gegužės 5 d. gyvenimas tapo kitoks – su ryškesne šviesa.
Praeitis – tik kelio dalis, nes energija iš niekur neatsiranda ir niekur nedingsta.*

ISBN 978-609-468-227-8

© Audrius Bitinas, Teodoras Bitinas, 2020

Knygoje panaudotos nurodytų autorių, Audriaus Bitino, Teodoro Bitino ir šeimos albumo nuotraukos.

I. PROLOGAS. Į šviesą

*Vieno daug keliavusio žmogaus aš kartą paklausiau:
„Kurie miestai yra didžiausi?“
Jis man atsakė: „Miestai, sutikti vaikystėje.“*

Ištrauka iš Algimanto Mackaus eilėraščio „Miestas“

I ŠVIESĄ

Žmogus, nešantis šviesą. Kaip dažnai mes kalbame apie gražius dalykus! Ir kaip retai mes tai sakome žmogui, kuris aukojasi nešdamas tą šviesą. Mes gyvename su tokiu žmogumi, džiaugiamės jo globa ir priimame tai kaip duotybę.

Alvydas Bitinas – šviesa šiame keistame pasaulyje. Žmogus ne iš šio pasaulio. Siekęs pakeisti pasaulį taip, kad visiems būtų geriau. Žmogus, kuris nuveikė visus darbus ir paliko testamentą – toliau nešti gėrį. Mes išties daug prarandame siekdami išorinio blizgesio, garbindami aukso dulkes, matydami prasmę bėgime, stengdamiesi atrodyti geresni, įdomesni, reikšmingesni... O juk viskas kada nors pavirsta vienu klausimu: ką tu padarei gero ir kokį paminklą pastatei? Alvydai šeima, kolegos, draugai, paramos prašantys žmonės ir buvo ta vertybė, kuri vedė jį tolyn. Visi pažinoję Alvydą tam pritarė, nes jis, negailėdamas savęs, visiems dalijo savo šviesos daleles. Alvydo gyvenimo kelias skaidrus: keitėsi santvarkos, modeliai, santykiai, o jo šviesa mus ir toliau lydi.

Tokių žmonių kaip Alvydas gyvenimas mums rodo, kad gal ir nereikia pokyčių. Tikrosios vertybės visada nugalės trumpalaikes ambicijas, egoizmą, pagyras ir blizgesį. Meilė, šeima, atlaidumas, parama niekada nebus mažiau vertinama nei gražus drabužis. Gal šiandien to ir nesuvokiame, bet viskam savas laikas – suprasime prie amžinybės vartų.

Knyga prasideda nuo kelionės po vaikystę. Mes esame gyvenimo klajūnai. Manome, kad vis daugiau jo pažindami būsimė geresni ir supratingesni. Taip, tai tiesa. O pradžių pradžia yra vaikystėje, kai gyvenimas yra tik žaisti ir pažinti. Užtenka sniego ir medinių pačiūžų, kad vaikystės prisiminimai būtų tyri. Dar geriau, jei visa tai gaubia meilė. Tada ir supranti, kad gražiausias miestas yra vaikystė. Alvydo tėtis Teodoras ir mama Julija, taip pat geroji teta Elena, seserys Vitalija ir Violeta jam dovanojo daug meilės. O jis tą meilę perdavė mums.

Meilė jam teikė stiprybės ir Lietuvai atgaunant Nepriklausomybę. Pirmieji Sąjūdžio mitingai, Trispalvės iškilimas Anykščiuose buvo natūrali seka, nes kilo iš laisvės ir meilės, iš tikėjimo, kad taip bus geriau mums, Anykščiams, Lietuvai, pasauliui. Tikime, kad daug žmonių gavo tą dalelę šviesos ir jie vis dar ja dalijasi.

Darbas Alvydai – ne tik prasmė, bet ir laimė. Laimė kurti šviesesnę Lietuvą, steigti darbo vietas mažame mieste, dalytis patirtimi ir išmintimi. Dažnai Alvydas pristatomas kaip verslininkas. Ekonominė prasmė – taip. Juk iš tiesų tai taip pat yra kūryba. Kūryba iš vienos santvarkos į kitą pereiti be apgaulės, išlaikant tęstinumą, rūpinantis istorija ir darbuotojais, puoselėjant tradicijas ir skatinant konstruktyvias diskusijas. Viskas buvo taip, kaip turi būti pagal paprastus dėsnius: rūpinkis artimu taip, kaip savimi, nedaryk to, ko nenorėtum, kad būtų daroma tau.

Mes gyvename pasaulyje, kuris sukurtas išėjusių žmonių. Alvydo veikla sukūrė jo legendą. Jo vadovaujama įmonė – darbo, meilės, tiesos ir laisvės pavyzdys. Keitėsi žmonės, laikai, tačiau meilė istorijai bei bendradarbiams išliko per paliktus atsiminimus, dokumentus, nuotraukas, kurie saugomi įmonės „Anykščių energetinė statyba“ muziejuje. Tiesa ir laisvė atvėrė kelią sklandžiam įmonės darbui, nes toks yra tavo gyvenimas. Viskas padaryta.

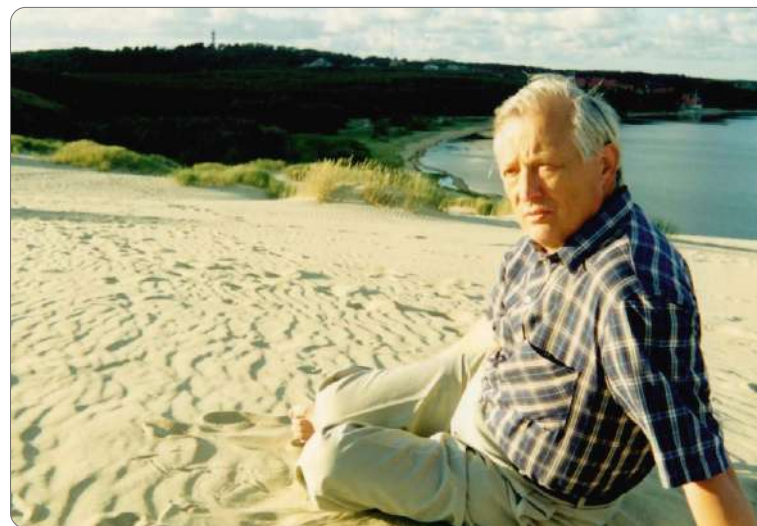
Nereikia būti vadovu, kad kurtum grožį. Kiek mes turime blizgių aukščiausio lygio apdovanojimų, kurie suteikiami už lojalumą... Alvydai svarbiausia buvo rūpintis šeima, darbuotojais, miestu, aplinka. Reikia būti bendruomenės dalimi. Neabejotina, kad miesto garbės piliečio ir „Šimtmečio anykštėno“ vardai yra aukščiau už bet kurį kitą apdovanojimą.

Tu esi čia. Man, tau, visiems. Tu esi šviesa, kuri dainuoja. Tu mus matai ir tęsi darbus, kurie niekada nesibaigs mumyse. Ačiū Tau, kad esi.

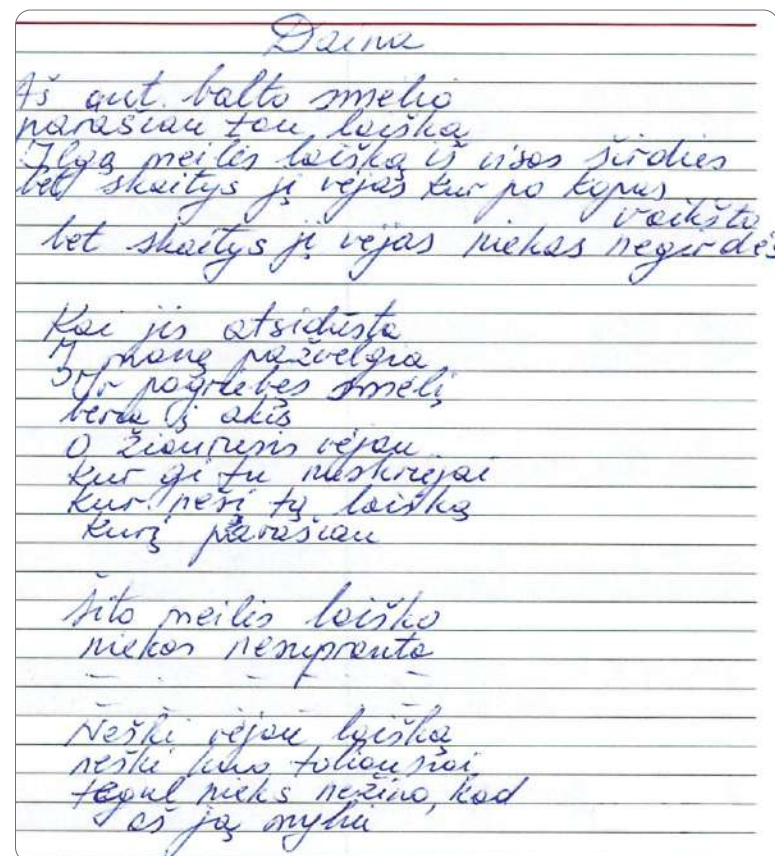
Laikykites, pirmyn!

Keliaukite drąsiai, nes vienas karys su rožių kardu tavo apsupty...

Audrius ir Teodoras Bitinai

Šią dainą Alvydas užsirašė savo užrašų knygelėje. Ir ją nuolat dainuodavo, vaikščiodamas pajūrio kopomis...

V A K A R

Tamsūs debesys plaukia upe, kildami kovai,
Smerkiantys šviesą, keliantys audrą.
Vienas karys numetė kardą, priklaupė rimčiai,
Matantis šviesą, audrai dėkodamas.
Ateik, mano meile, ateik, neganda,
Keliauk per pasaulį ir man to gana.
Neliek pas mane, lydėk mus visus,
Atnešk margą dainą, gegužio dvasia,
Aprenk visas pievas baltąja rasa.
Aš ten pailsėsiu, kol vėjas nurims,
kol mano buvimas ramybę pasės,
kol nerimas mano kelionėj nurims,
kol mano vienatvė į žiedą pavirs.
Ir mano svajonės keliaus su diena,
ir mano vilionės nakties bus tąša.
Aš nerimas tavo, aš laisvė tava,
keliauk, debesie, su meile mana.
Tegu mano siela gyvena tame,
kur kovos ir laisvė plazdena šalia.
Tegu mano audros ir laimė mana
Pastato jau namą pasauliui manam.
Pasauliui, kur groja grėsminga daina,
Kur žiedas gyvybę dainuoja šalia.
Tegul mano maldos gyvena kartu
su nerimu, meile ir laisve kartu.
Aš šiandien karys su rožės kardu,
aš šiandien keleivis su laisvės karstu.
Keliaukit tolyn pro mano vartus,
tegu visos audros jau neša mane,
tegu amžinybė atleidžia klaidas,
tegu naujas kelias nušviečia senus.
Aš mažas karys su meilės kardu,
su atvira siela ir laisvės vardu,
šiandien aš kartu su ta neganda,
kuri šviečia kelią tavam kelyje.
Turėk mano meilę savajam kely,
turėk mano šviesą tamsiam sprendime,
keliaukite drąsiai, nes vienas karys
su rožių kardu tavoj apsupty.

Audrius Bitinas, 2020 m. gegužė

II. ĮŽANGINIS ŽODIS. *Savas*

*Toli loja šuo, labai toli. <...>
Tyla tokia gili ir didelė, nepaprastai didelė, net spengia, todėl, kad labai toli už jos
loja šuo. Vienas, ir to gana. <...>
Tu girdi tylą, praeitį, buvusius ir išėjusius.*

*Vytautas Landsbergis. Bangos, duokit kelią: Kačerginės paveikslėliai. – Vilnius: Lietuvos rašytojų sąjungos
leidykla, 2004*

S A V A S

Gera galvoti ir rašyti apie gerą žmogų. Nepataikaujant, neturint jokių užmačių. Tiesiog prisimenant, kaip susitikdavom, apie ką šnekėdavomės. Vien tai, kad Alvydo motina Julija buvo mano pirmoji mokytoja pradžios mokykloje, nuteikdavo šiltam pašnekiesiui. Ir seserį Vitą pažinojau. Daug žmonių mudu sutikome Anykščiuose, bet abu supratome: tikri dalykai nebūna laikini, atsitiktiniai.

Tiesą pasakius, iš pradžių taip nemaniau. Kai po 30 metų, praleistų Vilniuje, grįžau gimtinėn ir sužinojau, kad „kažkoks Bitinas“ išrinktas J. Biliūno gimnazijos garbės galerijos nariu, nustebau: o čia koks paukštis, iš kur atsiradęs, kuo nusipelnęs? Kol nesusidūriau akis akin. Su „Anykštos“ įgaliojimais nuėjęs į „Anykščių energetinę statybą“, pamačiau linksmas akis, išgirdau tylų ramų balsą: Pčiolkis. Supratau: šitas žmogus nesusireikšmina, turi humoro jausmą. O kai šitaip, galima ir susišnekėti!

Mane domino elektros atsiradimas Anykščiuose – rašiau knygą apie Joną Karvelį, pirmosios Anykščių elektros jėgainės bendrasavininkį. Alvydas iškart pasisiūlė nuvežti mane Šventosios aukštupin, kur tebeveikia egzotiški vandens malūnai, kur esama informacijos apie pirmąsias Lietuvoje elektros kibirkštis. Važiavome – ir džiaugėmės išsaugotais savarankiškais, unikaliais mūsų valstybės istorijos pavyzdžiais...

Paskui buvo daug projektų, švenčių, ilgesnių ar trumpesnių susitikimų kabinete, miškuose, gatvėje, bibliotekoje, namie. Džiaugdavosi kiekviena dovanota knyga; žinojau, kad jos tikrai nenumes atgalia ranka, laisvalaikio valandėlę pavartys, paskaitys.

Nustebau išklausęs Alvydo gyvenimo išpažintį, iš kurios gimė netrumpas interviu. Klausydamasis mintijau: o juk ne vien santvarka, tegu ir pati netobiliausia, kalta, jeigu žmogui smarkiai sekasi – arba totaliai nesiseka. Dėl savo praeities nesėkmių, klaidų mes mėgstam kaltinti netinkamai susiklosčiusias aplinkybes, viršininkų, draugų, vyrų ir žmonių išdavystes, dar ką nors. O visais laikais ir dažnoj situacijoj – net tremty ir kalėjime – egzistuoja galimybė pasirinkti. Tai pats žmogus išaukština arba pažemina save, nugrimzta juodon užmarštin – arba sušvinta atmintyje šiltu spinduliu.

Pamažu vis dažniau pradėjau galvoti: o ką darytų Anykščių kultūros darbuotojai, neturėdami garantuoto savo projektų rėmėjo, kuris mano, kad jeigu žmogus ar įstaiga prašo pagalbos, tai jos jiems ir reikia? Kapitalizmui vis labiau įsisavinant savanaudiškus vartotojiškus principus, A. Bitinas niekada nesiekė asmeninės naudos. Konkreti parama kultūrininkams buvo be galo svarbi; veidmainiautų pasakęs, kad idėją įgyvendinant pinigai nieko nelemia. Jau nekalbant apie tai, kad idėjos supratimas ir palaikymas trypinėjantį prašytoją visada nuteikdavo optimistiškai, padrąsindavo.

Alvydo pozicija šiuo požiūriu niekada nekito: visa, kas daroma Anykščių labai, verta dėmesio ir pagarbos! Bitinas tapo tikra bite, nešančia kultūros medų. Ramsčiu. Pavyzdžiu, kaip mylėti gimtąjį kraštą: nešūkaujant, nesiskeryčiojant, nerenkant sau politinių ar dar kokių dividendų. Tiesiog tyliai ir gerai padarant tai, ką pajėgi, kas įmanoma. Išgirsti kitų rūpesčius ir, nutylėjus apie savuosius, ištiesti ranką. Pripažinkime, toks bruožas duotas ne kiekvienam iš mūsų.

Vis dėlto kalbėdami vien apie paramą pasakytume tik dalį tiesos. Didžioji teisybė – manau, su tuo sutiks daugelis anykštėnų – Alvydo akiratis, kuriame tilpo šeima (tėvai, žmona Regina, sūnūs Audrius ir Teodoras), „Anykščių energetinė statyba“ su absoliučiai visais darbuotojais, viso miesto ir krašto interesai. Savo darbą jis išmanė kaip penkis pirštus, taigi buvo savo vietoje. Perėmė tėvo patirtį, o savąją perdavė sūnui. Bitinų dinastija! Poza, tuščia giminės ambicija? Tokių dalykų, dvasines sferas aprėpiančių daugiau nei per pusę šimtmečio, nesurežisuosi, nesuvaidsi – tokiems dalykams reikia ilgai ir kantriai bręsti.

Energetikas profesionalas ir jautrus, gilus žmogus. Neskirstantis kitų pagal pareigas. A. Bitiną, kitaip nei kurį kitą įmonės vadovą, buvo galima sutikti ir koncerte, ir knygos pristatymo renginyje, ir kraštotylininkų sueigoje. Savo ausimis girdėjau, kaip jam rūpėjo būsimu – galimo – Anykščių energetikos muziejaus ateitis. Buvo apmaudu ir liūdna, kad vis lieka neišgirstas, nors ne sau juk visą gyvenimą kaupė eksponatus, istorinę medžiagą. Iki šiol jam esame ir už tai skolingi, įsipareigoję.

Alvydas niekada negeidė panegirikų, titulų, fanfarų. Kadaisė lenktynininko Stasio Brundzos motina man sakė: jei žmogus doras, jam daugiau nereikia jokių kitų apibūdinimų. Papildomų, išgalvotų epitetų nereikia ir A. Bitinui. Štai kartą nueinu pas aštuoniasdešimtmetį elektriką Vytautą – ir randu Alvydą, atėjusį

pasveikinti savo tėvo įmonės darbuotojo gimtadienio proga. Neprivalėjo – juk seni laikai, bet atsiminė, savo dėmesiu pagerbė meistrą, ir tas paskui man didžiudamasis kartojo: „Matai, kokie Bitinai!“ Ir vienišą mokytoją Sofiją Alvydas nešinas gėlių puokšte aplankydavo, ir dar nemažai ką.

Kas keleri metai renkam Seimo narius, kandidatus į rajonų merų postus. Nors politikos apžvalgininkai mėgsta teigti, girdi, išsirenkam tokią valdžią, kokios norėjom ir esam verti, iš tiesų juk mes retai kada turim progą išsakyti savo nuomonę. O galvojam visi daugmaž tą patį: kaip valstybei, taip ir rajonui, miestui ar rimtai įmonei turi atstovauti, vadovauti nebūtinai turtuolis, abejotinas genijus, televizijos pažiba ar karjeristas, ne partinis perbėgėlis ar išsišokėlis, o tikras patriotas. Ką reiškia „tikras patriotas“? Anykščių atveju – prie Anykštos ar Šventosios įsikūrusios autoritetingos šeimos galva, visu gyvenimu liudijantis ištikimybę savo kraštui. Kuris niekur nepabėgs, nesugundys didesne alga, šiltesne temperatūra ir dar kuo nors, kuris nė pūgoj nepraeis pro tave kaip pro stulpą ar akmenį...

Alvydas Bitinas būtent toks ir buvo: kuklus, bet valstybiškai mąstantis, įkūnijęs patikimumą, pasitikėjimą kitu žmogumi, kultūros, dvasios vertybėmis. Jis buvo mūsų šalis, savas, šviesuolis – tiesiog iš širdies šildė ir švietė.

Kaip tokių žmonių mums reikia! Kaip tokių žmonių mums trūksta!

Visai Lietuvai.

Rimantas P. Vanagas

Pušynėliai, kalnai ir upeliai.
Pakelėm nusidriekę beržai,
O pakalnėm vis bėgantis kelias –
Į gimtinę tu vėl sugrįžai.
Pasitinka gražuolė Šventoji.
Jos krantai padabinti žiedais.
Ir širdis tau džiaugsmu uždainuoja
Tartum paukštė pakilus aukštai.

Anykščiai, Anykščiai!
Nėr pasauly gražesnės dainos!
Anykščiai, Anykščiai!
Mielas mieste jaunystės manos.

Prie Šventosios gimiau ir užaugau.
Niekados netikėjau – nejaugi
Ir mane su šaknim taip išraus.
Taip išplėš iš pastogės gimtosios,
Kad net sienos manęs ten raudos.
Visoj žemėj sau vietos ieškosiu
Ir nerasiu gimtinės kitos.

Anykščiai, Anykščiai!
Kasdieninė benamio malda!
Anykščiai, Anykščiai!
Ilgesingoji mano rauda.
Dar pabūk, neišeik iš šio miesto!
Šlama liepos ir ošia beržai.
Šaukia balsas iš mano vaikystės –
Dar pabūk, per mažai čia buvai!
Dar pavaikščiok poetų takeliais,
Parymok prie didžiulio akmens
Ir žaliai Baranausko šilely
Atsigerk šaltinėlio vandens.

Anykščiai, Anykščiai!
Plauna kojas Šventosios banga.
Anykščiai, Anykščiai!
Būkit mano giesmės pabaiga...

Anykščiai, Anykščiai! Antano Paulavičiaus eilės. Iš Alvydo užrašų knygelės

III. BIOGRAFIJOS FAKTAI. *Upės tėkmė*

*kažkokia sėklelė
įsikibo į mano
rankovę gerai jau
gerai panėšėsiu*

Justinas Marcinkevičius. Carmina minora. – Vilnius: Tyto alba, 2000

INŽINIERIUS MECHANIKAS, STATYBININKAS, VERSLININKAS, VADOVAS, KULTŪROS MECENATAS, KRAŠTOTYRININKAS, ANYKŠČIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS GARBĖS PILIETIS ALVYDAS BITINAS

Alvydas Bitinas, inžinierius, energetikas, gimė 1944 m. birželio 10 d. Ukmergėje (gimimo data pagal krikšto metrikų įrašą – 1944 m. birželio 5 d.) mokytojos ir inžinieriaus statybininko šeimoje.

Tėvai – Teodoras Bitinas (1917–1977), inžinierius statybininkas-energetikas, 1945–1947 m. tremtinys Vorkutoje, ir Julija Pečiukaitytė-Bitinienė (1921–1997), pedagogė pradinių klasių mokytoja. Alvydas augo trijų vaikų šeimoje, buvo vyriausias. Seserys: Vita Bitinaitė (g. 1948 m.) – anglų kalbos dėstytoja ir Violeta Bitinaitė-Kriūnienė (g. 1956 m.) – inžinierė ekonomistė.

Susituokė 1973 m. vasario 23 d., žmona Regina Kriukaitė-Bitinienė (g. 1946 m.) – gydytoja pediatrė. Sūnūs: Audrius Bitinas (g. 1975 m.), socialinių mokslų daktaras, teisininkas, ir Teodoras Bitinas (g. 1977 m.), fizikas, energetikas (šiuo metu AB „Anykščių energetinė statyba“ generalinis direktorius). Sulaukė keturių anūkų – Viktorijos (g. 1998 m.), Mariaus (g. 2001 m.), Elenos (g. 2002 m.) ir Julijos (g. 2006 m.).

A. Bitinas, tėvams persikėlus, nuo 1947 m. augo Anykščiuose. 1951–1961 m. mokėsi Anykščių Jono Biliūno vidurinėje mokykloje, 1961–1962 m. baigė Anykščių darbo jaunimo vidurinę mokyklą. 1963–1969 m. studijavo Kauno politechnikos instituto Vilniaus filialo Mechaninės technologijos fakultete, įgijo inžinieriaus mechaniko išsilavinimą.

1961–1962 m. A. Bitinas dirbo Anykščių statybos-montavimo valdyboje, iš pradžių pagalbinio darbininku, paskui mechaninių dirbtuvių metalo tekintoju. 1962–1963 m. – šios valdybos Gamybinio techninio skyriaus technikas.

1969 m. jis trumpai dirbo Vilniaus gelžbetoninių atramų gamykloje darbų saugos inžinieriumi. 1969–1971 m. A. Bitinas atliko privalomąją karinę tarnybą sovietinėje kariuomenėje, tarnavo dalinyje Sovetske (Kaliningrado sritis, Rusija), kol buvo demobilizuotas. Jam suteiktas leitenanto karinis laipsnis.

1971–1973 m. toliau dirbo Vilniaus gelžbetoninių atramų gamykloje cecho meistru, 1973–1977 m. – Energetikos statybos tresto vyresniuoju inžinieriumi.

Nuo 1977 m. iki gyvenimo pabaigos A. Bitinas gyveno ir dirbo Anykščiuose. 1977 m. rugpjūčio 9 d. Vyriausiosios gamybinės energetikos ir elektrifikavimo valdybos įsakymu paskirtas Anykščių mechanizuotos kolonos viršininku, perėmęs šios įmonės vairą iš ilgamečio jos vadovo, savo tėvo Teodoro Bitino. Pertvarkius šią įmonę 1992–1994 m. dirbo Anykščių valstybinės energetikos statybos įmonės direktoriumi, o ją privatizavus 1994–2003 m. jis buvo akcinės bendrovės „Anykščių energetinė statyba“ generaliniu direktoriumi, nuo 2003 m. iki 2015 m. gegužės 18 d. – uždarosios akcinės bendrovės „Anykščių energetinė statyba“ generaliniu direktoriumi. Šias pareigas perdavė sūnui Teodorui. Iki pat gyvenimo pabaigos buvo ir šios bendrovės valdybos pirmininku. A. Bitino vadovaujama bendrovė „Anykščių energetinė statyba“ nuo 2000 m. tapo Elektros energetikos asociacijos nare.

Vadovaujant A. Bitinui elektrifikavimo ir statybos darbai buvo vykdomi visuose šiaurės rytų Lietuvos rajonuose. Kiekviename rajono centre pastatyta keletas gyvenamųjų namų elektros tinklų ir bendrovės darbuotojams, 1978 m. baigta kolonos administracinio pastato statyba, 1980 m. užbaigtos Utenos elektros tinklų centrinės gamybinės bazės, 1983 m. – energetikų poilsio bazės Dubingiuose statybos. 1983–1984 m. vykdyti statybos darbai naujai statomoje Vilniaus šiluminėje elektrinėje TEC-3, tais pačiais metais nutiesta 110 kV oro linija Dūkštas–Padysnis, pastatyta 110/35 kV transformatorių pastotė Ignalinoje, vykdyti darbai tiesiant 330 kV elektros perdavimo liniją Utena–Panevėžys. Taip pat nutiestos 35 kV elektros tiekimo linijos Šėta–Bukonys–Siesikai ir Pabradė–Buivydžiai, pastatyta 35/10 kV pastotė Bukonyse, baigta 110 kV transformatorių pastotės statyba Dūkšte. 1985 m. nutiesta 35 kV elektros perdavimo linija Molėtai–Ūta, nuolat buvo rekonstruojama ir plečiama gamybinė bazė Anykščiuose. 1990 m. baigta statyti Utenos rajoninė 330/110/35 kV transformatorių pastotė, taip pat Švenčionių

110/35/10 kV rajoninė transformatorių pastotė. 1991 m. vykdyti mūrijimo darbai statant Kruonio HAE. Nuolat rūpintasi Molėtų rajone bendrovei priklausančiais poilsio namais „Baltieji Lakajai“.

Bendrovėje „Anykščių energetinė statyba“ A. Bitinas nuo 1983 m. palaipsniui įrėngė energetikos istorijos muziejų. Jo iniciatyva čia sukaupta daug nuotraukų nuo pat bendrovės veiklos pradžios 1946 m. Muziejuje eksponuojami stendai su įmonės pastatytų objektų nuotraukomis ir skaidrėmis. Taip pat stenduose – dirbusių įmonės vadovų ir darbuotojų veteranų nuotraukos. 2007 m. rugsėjo 23 d. muziejuje Energetikos objektų statytojų klubo iniciatyva įrengta bareljefinė lenta ilgamečiam įmonės vadovui Teodorui Bitinui, 1947–1977 m. vadovavusiam šiai įmonei.

A. Bitinas buvo Elektros energetikos asociacijos valdybos ir Energetikos objektų statytojų klubo narys. 1997–1998 m. jis buvo Anykščių krepšinio klubo „Puntukas“ prezidentas. 2001–2006 m. Anykščių verslo tarybos narys ir pirmasis šios tarybos pirmininkas, nuo 2006 m. iki gyvenimo pabaigos priklausė Anykščių vadovų klubui. 2011–2020 m. jis dalyvavo Anykščių rajono garbės piliečio vardo suteikimo komisijos darbe, nuo 2012 m. – Anykščių Teresės Mikeliūnaitės kraštotyros draugijos narys, 2015–2017 m. – Anykščių rajono trišalės tarybos pirmininkas. Anykščių kultūros renginių ir iniciatyvų mecenatas, Pasaulio anykštėnų bendrijos idėjų rėmėjas.

2014 m. liepos 25 d. A. Bitinui suteiktas Anykščių rajono garbės piliečio vardas, 2006 m. jis tapo Anykščių Jono Biliūno gimnazijos garbės galerijos nariu. Už nuopelnus Lietuvos energetikai Pasaulio energetikos tarybos Lietuvos komitetas jį apdovanojo Lietuvos energetikų garbės ženklu (2006 m.). Taip pat jis apdovanotas Lietuvos elektros energetikos asociacijos prezidento padėkos raštu (2009 m.), kitais valstybės institucijų garbės ir padėkos raštais. Lietuvos Respublikos 100-mečio proga buvo apdovanotas Anykščių rajono savivaldybės „Šimtmečio anykštėno“ atminimo ženklu (2018 m. liepos 20 d.).

Visas A. Bitino gyvenimas paskirtas Anykščių kraštui, jo žmonėms. Laisvalaikiu domėjosi filatelija, kraštotyra, Lietuvos istorija, Energetikos objektų statytojų klubo veikla, daug bendravo su buvusiais darbuotojais, rinko bendrovės „Anykščių energetinė statyba“ istorinę medžiagą, rašė buvusių darbuotojų biografijas. Kartu su kitais Energetikos objektų statytojų klubo nariais 2006 m. išleido knygą „Lietuvos elektrifikavimo istorija“. Knygoje spausdinama Anykščių statybos-montavimo valdybos istorija, pristatomi nusipelnę valdybos žmonės, spausdinami buvusių darbuotojų prisiminimai. A. Bitino prisiminimai užrašyti ir 2013 m. išleistos knygos „Lietuvos elektrifikavimo istorija“ II tome.

A. Bitinas organizuodavo klasės draugų susitikimus, palaikė ryšius su energetikos objektų statytojais iš Latvijos ir Baltarusijos. Labai rūpinosi ir mylėjo savo šeimą, Anykščius, didžiavosi savo energetiko specialybe ir bendrove, kurioje dirbo, nuolat būdavo tarp žmonių, mėgo leisti laiką su šeima, anūkais, keliauti, dirbti sode, bitininkauti. Buvo inteligentiškas, jautrus ir labai nuoširdus žmogus.

Alvydo Bitino gyvenimo kelias nutrūko 2020 m. gegužės 5 d. Anykščiuose, kur jis ir palaidotas.

Kai džiaugsmo diena su liūdesio vakaru šoka:
juodas, purvinas vėjas ieško mano gerklės,
ir tai, kas dainavo many, dusdamas tilsta.

Ir tolsta, ir tolsta. Vakarėjantį skliautą
perkirto paukštis. Sunkus debesynas
užgriuvo ant kalno.
Jau lyja ten, lyja.

Duok žiburį sielai, žvaigždėlę akims,
duok stalą alkūnėms ir pakurą ugniai:
kad meilė išteisintų žmogų. Tik meilė:
ji dangų atsimena, ten jos tėvynė.

Už lango siūbuoja visatos gėlė:
raudonas, nugairintas vakaras. Žodžiai!
Jie dar groja manim. Atšilę, dar groja.
Ir ką tu girdi, ir ko jau negirdi –
yra apie meilę.

*Justinas Marcinkevičius. Amžino rūpesčio pieva, eilėraščių rinktinė,
1962–2004. – Vilnius: Versus aureus, 2005*

IV. TĖTIS TEODORAS BITINAS IR ŠEIMA.

Pavyzdys, kuris tęsiasi

Nakties drugių sparnais
virš miegančių žolynų – amžina,
lyg vėjas ar lietus, ar baltas gruodas
basa, užmerkusi akis, dalinanti vardus
gėlėms ir paukščiams, ir besieliui daiktui,
gyvenus taupiai, taupiusi sekundes
nei kmyno sėklas ar žvaigždžių šukes.

Taip vieniša, jog vienišesnę būtį
įsivaizduot sunku, vienvėjį be ribų
vis pašnabždom sakrališka kalba kalbėjai,
neaiškina, nekaltina, nemelavai,
kaip nemeluoja kietis ar kraujažolė,
išvydus žaizdą sniegenos krūtinėj.

Nes visa prieš gimimą tu išmokai,
lelijų žiedlapiais tu nubarstei takus į tylą,
į tą dangaus Jeruzalę, kurios dar nepastatė niekas –
statytojai parinko dangų, bet ne tą, kurį parinks
Vienintelis... Juodais sparnais meletos
tu išskridai praskleidus knygą –
baltųjų puslapių užkaltas langines.

Viliuos, jog spėjai pamatyt kaliausės
iš Anderseno pasakos viltingą mostą – nepaklysti
ten, kur klaidžių kelių daugybė,
kur pasirinkti vieną taip sunku.

Viliuos – kur apsisitosi,
augo kitos žolės ir kitokios,
ir tau reikės parinkti joms vardus,
nors ten bus ta pati kaip žemėje vienvėjė,
poezijos vienuotė su erškėtrožių grotelėm ant langų.
Tačiau šikšnosparnių blausia klausia
bus leista tau sugaut garsus iš Aukštaitijos,
nes vėlei bus skaidru
nei krištolinio rutulio gelmėj.

Judita Vaičiūnaitė. In Leonardas Gutauskas.

In Fine: eilėraščiai. – Vilnius: Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla, 2004, p. 16–175

ALVYDAS BITINAS TEODORO BITINO GYVENIMO KELIAS

Teodoras Bitinas gimė 1917 m. rugsėjo 23 d. Biržų apskrityje, Joniškėlio dvare, darbininkų šeimoje. Tėvas – Petras Bitinas buvo vedęs Oną Brazauskaitę, kuri būdama jauna 1921 m. mirė. Teodorui tuomet buvo 4 metai, o jo broliui Felicijonui – 3 metai. 1922 m. P. Bitinas vedė Konstanciją Matusevičiūtę ir susilaukė dar dviejų sūnų – Vytauto ir Henriko.

1929 m. T. Bitinas baigė Joniškėlio V. Kudirkos pradžios mokyklą, 1929–1930 m. mokėsi Panevėžio gimnazijoje, o 1930 m. tėvams persikėlus gyventi į Kauną mokslą tęsė 3-iojoje Kauno progimnazijoje Šančiuose.

1934 m. įstojo į Kauno aukštesniąją technikos mokyklą, mokėsi elektrotechnikos skyriuje, 1939 m. jam suteiktas elektrotechnikos inžinieriaus vardas. Pradėjo dirbti Kauno telefono-telegrafo dirbtuvėse techniku.

1940 m. pašauktas atlikti karinės tarnybos į priešlėktuvinės gynybos rinktinę ir tais pačiais metais, kaip nerikiuotės tarnybos karys, demobilizuotas.

1940 m. T. Bitinas įsidarbino Ukmergės elektrinėje, dirbo techniniu vedėju. 1941 m. birželį prasidėjus karui mūsų šalį okupavo vokiečių kariuomenė. Tais metais Lietuvos teritorija buvo padalyta į atskirus energetikos rajonus. Ukmergės rajonui priklausė Ukmergės, Anykščių, Utenos ir Zarasų elektrinės. Karo metais Teodoras ėjo Ukmergės rajono elektrinių vyriausiojo inžinieriaus pareigas. Tik dėl jo nepaprasto darbštumo veikė visos keturios elektrinės.

Karui pasibaigus T. Bitinas buvo paskirtas Ukmergės rajono elektrinių valdytoju. Tuo metu jam teko vadovauti Ukmergės, Anykščių, Zarasų, Dusetų, Utenos elektrinių ir elektros tinklų atkūrimo darbams.

1945 m. jis neišvengė tremtinio likimo: buvo neteisėtai represuotas. Laisvės atėmimo vietoje – Komijos ATSR Vorkutlage kalintas nuo 1945 m. balandžio 15 d. iki 1947 m. kovo 22 d.

1947 m. T. Bitinas paskirtas Utenos tarprajoninių elektromechaninių dirbtuvių vyriausiuoju inžinieriumi. Prasidėjo įtemptas ir atsakingas energetiko-statybininko darbas, kuris truko ištisus 30 metų. Po karo Lietuvos energetikos ūkis buvo labai silpnas. Elektrinės sugriautos, įranga išvežta į Vokietiją. Pirmiausia reikėjo atstatyti buvusias dyzelines elektrines ir mažas hidroelektrines bei elektros perdavimo linijas. Į tai ir buvo sutelktos visos Anykščių energetikų pajėgos. Nuo 1948 m. iki 1964 m. 24-iose Lietuvos rajonuose Anykščių statybos-montavimo valdyba, vadovaujama T. Bitino, atstatė, rekonstravo ir pastatė 50 naujų elektrinių, iš jų 19 hidroelektrinių; dideliais tempais elektrifikuotas žemės ūkis.

1964 m. už nuopelnus vykdant ir užbaigiant pirmąjį Lietuvos žemės ūkio elektrifikavimo etapą T. Bitinui suteiktas Lietuvos nusipelnusio statybininko garbės vardas. 1967 m. jis išrinktas Anykščių rajono deputatu.

Už ilgametį ir sąžiningą darbą energetikos srityje T. Bitinas apdovanotas Garbės ženkle ordinu, įvairių žinybų medaliais bei Energetikos ministerijos garbės raštais. Už aktyvią visuomeninę veiklą jam suteikti Lietuvos meno saviveiklos žymūno, energetikos ir elektrifikacijos žymūno, civilinės gynybos žymūno ženklai, taip pat ženklas „Už gerą darbą ir aktyvią visuomeninę veiklą“.

Žmona Julija Pečiukaiytė-Bitininė, Anykščių vidurinės mokyklos mokytoja, sūnus Alvydas – inžinierius, tėvo Teodoro darbų tęsėjas, dukra Vita – anglų kalbos dėstytoja, dukra Violeta – inžinierė ekonomistė.

T. Bitinas buvo aktyvus filatelistas ir bitininkas, mėgo turistines keliones.

Mirė 1977 m. liepos 6 d. Palaidotas Anykščių kapinėse. Lietuvos energetikos ir technikos muziejuje Vilniuje bei UAB „Anykščių energetinė statyba“ muziejuje Anykščiuose jam atidengtos atminimo lentos.¹

2019 m. vasario 21 d. T. Bitinas M. K. Čiurlionio fondo nominuotas „Lietuvos energetikos šviesuoliu“, kurio dėka Lietuvoje tapo šviesiau.

Alvydas Bitinas

¹ Parengė Alvydas Bitinas. Šaltinis: Vilius Šaduikis. Lietuvos energetika, VI tomas. Vilnius, leidykla AB „Spauda“, 2017 m., 259–260 p.

ANTANAS ŽILĖNAS TEODORUI BITINUI – 100²

Teodoras Bitinas gimė 1917 m. rugsėjo 23 d. Biržų apskr. Joniškėlyje darbininkų šeimoje. Mama Onutė (Brazauskaitė) anksti mirė, palikdama du mažamečius vaikus: Teodorui tebuvo tik ketveri, o jo broliukai Felicijonui – treji metukai. Vienišam tėvui Petruui buvo sunku auginti du mažamečius, tad po metų vedė Konstanciją Matusevičiūtę. Netrukus šeimoje augo jau keturi vaikai: gimė dar du broliukai – Vytautas ir Henrikas.

Būdamas dvylikos metų T. Bitinas baigė Joniškėlio Vinco Kudirkos pradžios mokyklą ir tais pačiais 1929 m. pradėjo mokytis Panevėžio gimnazijoje. Tėvams 1930 m. persikėlus į Kauną, Teodoras tęsė mokslus Kauno 3-iojoje gimnazijoje Šančiuose. Nuo pat pirmųjų Lietuvos nepriklausomybės metų buvo siekiama elektrifikuoti krašto ūkį, įdarbinant vėjo ir vandens energiją. Gimnaziją baigęs septyniolikmetis Teodoras tvirtai apsisprendė tapti energetikos specialistu ir padėti Lietuvoje kurti ir plėsti šią sritį. Tad jo tolesnių mokslų kalve 1934 m. tapo Kauno aukštesnioji technikos mokykla. Jos Elektrotechnikos skyriuje mokėsi penkerius metus. 1939 m. T. Bitinas gavo inžinieriaus elektrotechniko diplomą. Jaunas diplomuotas inžinierius pradėjo dirbti Kauno telefono-telegrafo stoties techniku. Netrukus 1940 m. buvo pašauktas tarnauti kariuomenėje. Kelis mėnesius patarnavęs priešlėktuvinės gynybos dalinyje buvo demobilizuotas kaip nerikiuotės karys. Po demobilizacijos T. Bitinas išvyko į Ukmergę ir pradėjo dirbti šio miesto elektrinės techniniu vedėju.

Vokiečių okupacijos metais Lietuvos teritorija buvo padalyta į atskirus energetikos rajonus. Ukmergės rajonui priskirtos Ukmergės, Anykščių, Utenos ir Zarasų elektrinės. T. Bitinas buvo paskirtas Ukmergės rajono elektrinių vyriausiuoju inžinieriumi. Pasitraukus frontui reikėjo užtikrinti sklandų visų elektrinių darbą. Dėl T. Bitino organizuotumo ir nepaprasto darbštumo visos keturios rajono elektrinės dirbo nepertraukiamai.

Po karo jis buvo paskirtas Ukmergės rajono elektrinių valdytoju. Elektrinės ir elektros tinklai karo audrų buvo sugriauti, įranga išvežta į Vokietiją. Tuo metu per labai trumpą laiką reikėjo atkurti karo metu suniokotus elektros linijų tinklus, atstatyti elektrines. O pradėti teko nuo buvusių dyzelinių elektrinių, mažų hidroelektrinių ir elektros perdavimo linijų.

Deja, antrosios sovietų okupacijos metu T. Bitinas neišvengė kalinio dalies. 1945 m. „liaudies gynėjams“ ir saugumiečiams supainiojus pavardes jis neteisėtai suimtas ir nuteistas. Vorkutos lageriuose kalėjo dvejus metus, kol buvo išteisintas ir 1947 m. kovą grįžo į Lietuvą.

Grįžęs Tėvynėn T. Bitinas vėl aktyviai įsitraukė į Lietuvos elektrifikavimo darbus. 1947 m. jis paskirtas Utenos tarprajoninių elektros tinklų mechaninių dirbtuvių vyriausiuoju inžinieriumi.

T. Bitinas 1951 m. pradėjo aktyvią gamybinę statyboselektromontavimo veiklą. Tais pačiais metais jis buvo paskirtas Vilniaus srities statybos-elektromontažo kontoros vyriausiuoju inžinieriumi. Po dvejų metų tapo Anykščių tarprajoninės statybos-elektromontažo kontoros vyriausiuoju inžinieriumi. 1956 m. T. Bitinas – jau Anykščių tarprajoninės statybos-elektromontažo kontoros viršininkas (kontoros pavadinimai buvo keičiami: 1958 m. – Anykščių statybos-montavimo aikštelė, 1959 m. – Anykščių statybos-montavimo valdyba, 1968 m. – Anykščių specializuota kilnojama mechanizuota kolona, 1976 m. – Anykščių mechanizuota kolona). Jam vadovaujant sukurta stipri ir ilgiausiai regione veikianti energetikos statybos įmonė, kuri statybos ir montavimo darbus vykdė beveik pusėje Lietuvos rajonų. Detaliau apžvelgus jo gamybinę veiklą, negalima nepaminėti jo vadovaujamos įmonės statytų objektų ir darbų apimčių.

Iki 1950 m. atstatytos Lentvario, Pastrevio, Druskininkų hidroelektrinės. Pradėtos statyti naujos hidroelektrinės Eišiškėse, Varėnoje, Kapčiamiestyje. Obeliuose, Biržuose, Dūkšte, Šalčininkuose, Dauguose, Švenčionėliuose, Ignalinoje, Švenčionyse, Rokiškyje, Telšiuose, Kaišiadoryse sumontuotos dyzelinės elektrinės. Baigti Anykščių užtvankos atstatomieji darbai. Atstatytos Obelių, Molėtų, Vyžuonų, Užpalių, Utenos dyzelinės elektrinės. Debeikių miestelis gavo elektrą sumontavus vidaus degimo variklio 15 kW galingumo generatorių ir nutiesus vartotojams 3 km elektros liniją tam įrengiant medines atramas.

Vykdyti darbai Anykščių, Utenos, Zarasų, Švenčionių ir kitose elektrinėse. Nutiesta beveik 210 km elektros perdavimo linijų, atstatyta ir paleista 12 dyzelinių elektrinių. Taip pat buvo tęsiama nuosavos gamybinės bazės statyba Anykščiuose.

Iki 1955 m. Anykščių montuotojai jau buvo nutiesę 4,5 tūkst. km žemosios ir 3 tūkst. km aukštosios įtampos elektros linijų, sumontavę 114 transformatorių pastočių. Anykščių „Montaže“ tuo metu jau dirbo daugiau kaip 600 darbuotojų.

1956–1961 m. anykštėnai buvo pajėgūs statyti ir stambius energetikos objektus. Tuo laikotarpiu Anykščių kolonos („Montažo“) darbuotojai pastatė Baltosios Ančios (1956 m.), Kapčiamiesčio (1956 m.), Varėnos (1956 m.), Aukštadvario (1959 m.), Padysnio (1959 m.), Antalieptės (1960 m.), Bagdanonių (1960 m.), Godingos (1961 m.) hidroelektrines. Rekonstruota Baltosios Ančios hidroelektrinė. Intensyviai vykdyti žemės ūkio įmonių ir kaimo elektrifikavimo darbai. Taip pat buvo statomi gyvenamieji namai, kuriuose įsikurdavo aukštos kvalifikacijos darbuotojai.

Kolonos kolektyvas 1959 m. pabaigoje persikėlė į naujas savo jėgomis pastatytas gamybinės patalpas Stoties gatvėje. Iki 1964 m. Anykščių mechanizuota kolona rekonstravo, atliko kapitalinį remontą, pastatė 50 elektrinių, iš jų 19 hidroelektrinių, keturias galingas vandens siurbines, tarp jų ir Kavarsko vandens kėlimo stotį, nutiesė beveik 9 tūkst. km elektros linijų 24 Lietuvos rajonuose. 1965–1967 m. talkino Baltarusijos Vitebsko srityje elektrifikuojant kaimus.

Anykščių mechanizuota kolona ne tik statė ir montavo transformatorių pastotes, hidrotechninius objektus, tiesė aukštosios ir žemosios įtampos elektros perdavimo linijas, bet ir statė kitus įvairios paskirties gamybinius buitinius, sveikatinimo, kultūros objektus, būtent gamybinės bazės su administraciniais pastatais, poilsio namus bei bazes, sudėtingas civilinės saugos slėptuves, kino teatrus, valgyklas, įvairiausių tipų (daugiausia elektrodines) katilines, požeminius tinklus (ne kabelius), daugybę gyvenamųjų namų.

Lietuvoje pradėjus kurti regioninius pramoninius centrus ir plėtoti chemijos pramonę, T. Bitino vadovaujamas kolektyvas chemijos pramonės įmonėms pastatė galingas vandens siurbines Alytuje, Jonavoje, Kavarsko vandens pakėlimo stotį Kėdainių chemijos kombinatui. Anykščių kolonos darbuotojai sėkmingai užbaigė Lietuvos elektrifikavimo (labai įtempto ir našaus) pirmojo etapo užduotis.

Už nuopelnus vykdant Lietuvos elektrifikavimą T. Bitinui buvo suteiktas Nusipelnusio statybininko garbės vardas. Garbingą statybininko vardą gavo kolonos darbų vykdytojas Bronius Navaglauskas ir stalius Povilas Nečiūnas. Vyriausybiniai apdovanojimai įteikti daugeliui kolonos darbuotojų.

Anykščių kolonos kolektyvas, pažymėdamas 1966 m. įmonės veiklos 20-ies metų sukaktį, didžiavosi savo darbo rezultatais. Novatoriškas ir darbštus kolektyvas, vadovaujamas T. Bitino, nutiesė beveik 10 tūkst. km (9 661 km) elektros perdavimo linijų, sumontavo 1 756 transformatorių pastotes, intensyviai statė ir plėtė nuosavas energetikos sistemos bazes, taip pat statė gyvenamuosius ir poilsio namus darbuotojams. Šitai atsirado energetikų poilsio namai Molėtų rajone prie Baltųjų Lakajų ežero. Regiono elektros tinklų darbuotojai įsikūrė anykštėnų pastatytose naujose gamybinėse bazėse Anykščiuose, Ignalinoje, Ukmergėje, Molėtuose, Širvintose.

1976 m. Dubingiuose pradėta energetikų poilsio bazės (Sovietų Sąjungos energetikos Šiaurės–Vakarų sistemos slaptasis „N“ objektas, kuriame ekstremalių situacijų (karo) metu veiktų sistemos komandinis punktas-slėptuvė) statyba. Šioje bazės teritorijoje iškilo keli 2–3 aukštų korpusai poilsiautojams, taip pat administracinis pastatas, valgykla, kino teatras, elektrodinė katilinė, siurblinė, valymo įrenginiai, sporto aikštelės, keturi dviejų aukštų gyvenamieji namai aptarnaujantiems darbuotojams. Deja, šio sudėtingo ir unikalaus objekto T. Bitinui užbaigti neteko.

Vilniuje Tverėčiaus ir Lentupio gatvių kvartale pastatytas naujoviškas eksperimentinių gyvenamųjų namų kompleksas. Čia pirmą kartą Lietuvoje gyvenamųjų namų statyboje buvo taikytas 7,2 m (6,3 m) „statybinis žingsnis“, t. y. perdenginių ilgis 7,2 m. Iškilo gyvenamieji namai Molėtuose, Utenoje, Švenčionyse. Anykščių Ramybės ir J. Biliūno gatvėse pastatyti du 50-ties butų gyvenamieji namai.

Peržvelgus T. Bitino gamybinę veiklą abiejų okupacijų metu, sunkiuoju pokariu ir „brandaus socializmo“ laikotarpiu, apie šią asmenybę galima daug pasakyti. Pirmiausia – visur ir visada jį, kaip inžinierių, domino

2 A. Žilėnas. Teodorui Bitinui – 100. Kaunas, 2017 m. gruodžio 21 d. Prieiga per internetą: <http://www.vikis.lt/energetika.vikis.lt/mediawiki-1.25.1/index.php/Teodoras_Bitinas>.

naujovės, su užsidegimu skatino diegti ir diegė gamyboje naujus, neišbandytus technikos pasiekimus, imdavosi statyti techniniu požiūriu gana sudėtingus objektus, kurių statybos darbų atsisakydavo didelę patirtį ir specialią statybinę įrangą turinčios organizacijos. Pavyzdžiui, drąsiai ėmėsi Alytaus siurblinės statybos. Ji buvo statoma labai drėgname ir nestabiliame grunte. Neturint giluminių adatinių siurblių bei specialios technikos, gruntas buvo kasamas kesono būdu. Toks kasimo būdas anuomet Lietuvoje retai taikytas.

Taigi mes, pažinoję T. Bitiną, ir šiandien jį prisimename kaip reiklų vadovą, mokytoją, globėją. Tai buvo talentingas gamybos organizatorius, aktyvus visuomenininkas, diplomatas ir, žinoma, Tėvas.

Man T. Bitinas – kietos rankos vadovas, žinojęs visas vadovaujamos įmonės kerteles. Kad buvo lankstus diplomatas ir savo šalies patriotas, liudija atminty išlikęs toks epizodas. Apie 1975 m. kartu vykome į Vilnių. Atvirai ir nuoširdžiai kalbėjomės apie gyvenimą. Kai važiuojame pro Kavarską, jis man ir sako: „Matai, Antanai, šitą kryžių? Man valdžia liepė jį nugriauti. Matai, ir kryžius stovi, ir Bitinas yra.“ O priešistorė tokia. T. Bitinui statant (1963 m.) Kavarsko vandens kėlimo stotį, vietinė sovietinė valdžia liepė nugriauti Kavarsko kryžių. Tačiau aukščiausias Lietuvoje 20 m gelžbetoninis kryžius, statytas parapijiečių lėšomis 1936 m., ir trys kryžiai ant Šventosios kranto išliko iki šiol. Tokių žmonių kaip Teodoras Bitinas dėka Lietuvoje liko nesugriautų, nesunaikintų mums brangių paminklų, menančių šalies istoriją. Tai lietuvių tautos padėkos, atminimo paminklai žuvusiesiems kovose už Lietuvos nepriklausomybę Giedraičiuose, Latvijos pakraštyje Červonėje, paminklas Vytautui Didžiajam Perlojoje, kunigaikščiui Gediminui Veliuonoje.

Vytis Šlekys, beveik dešimt metų dirbęs Anykščių montavimo valdyboje, jau dirbdamas Vilniaus mechanizuotos kolonos viršininku prisimena: „Savo darbe daug ką stengiausi daryti taip, kaip buvo daroma Anykščiuose, daryti taip, kaip darė Teodoras Bitinas. Norėjau būti panašus į jį bendraudamas su kolektyvu ir vadovybe. Esu dėkingas Anykščių SKMK žmonėms, kurie man turėjo labai daug įtakos ir padėjo susiformuoti kaip žmogui ir kaip inžinierui.“

T. Bitino vadovaujamoje įmonėje sovietmečiu darbą gaudavo politiniai kaliniai, tremtiniai ir net skrebai (liaudies gynėjai). Kontoroje normuotoju dirbo Ignas Jasiūnas – prezidento A. Smetonos adjutantas, 1940 m. Justo Paleckio adjutantas, Šaulių sąjungos aukšto rango pareigūnas, majoras, politinis kalinys. Kadrių skyriaus viršininkas Pustelnikovas buvo „liaudies gynėjas“, skrebas, susekęs, išdavęs kelis Lietuvos partizanų būrius Anykščių apylinkėse, dalyvavęs partizanų žudynėse. Atkūrus Lietuvos Nepriklausomybę, vengdamas pasmerkimo ir atsakomybės, pabėgo į Rusiją.

Daug tremtinių, politinių kalinių priglaudė T. Bitinas juos įdarbindamas. Šitai jie gavo galimybę grįžę iš tremties prisiregistruoti ir gyventi Lietuvoje. Grįžusioms šeimoms skirdavo butus ar iš pradžių kambarį bendrabutyje.

T. Bitinas buvo aktyvus visuomenininkas. Anykščių „Montaže“ jau 1956 m. sutelktas pučiamųjų instrumentų orkestras, veikė dramos ratelis, saviveiklinis vyrų choras ir, be abejo, agitbrigada. T. Bitinas turėjo gražų balsą, dainavo savo įmonės vyrų ir rajono saviveiklininkų choruose.

Ir sovietinė valdžia deramai vertino T. Bitino veiklą. Jis buvo renkamas deputatu, jam suteiktas Nusipelnusio statybininko garbės vardas. Apdovanotas Garbės ženklo ordinu, medaliu „Už šaunų darbą“, jubiliejiniu ženklu „Už gerą darbą ir aktyvią visuomeninę veiklą“, jubiliejiniais medaliais, suteikti Energetikos ir elektrifikacijos, Civilinės gynybos, Lietuvos meno saviveiklos žymūno vardai. T. Bitinas, nesulaukęs šešiasdešimties, netikėtai mirė 1977 m. liepos 6-ąją.

Šeima neteko rūpestingo tėvo, senelio. Lietuvos energetikai neteko talentingo vadovo, sumanaus organizatoriaus. Visi netekome jautrios širdies Žmogaus. T. Bitiną tą saulėtą liepos dieną Anykščiuose į amžinojo poilsio vietą lydėjo gausi žmonių minia.

Lietuvos energetikai neužmiršo T. Bitino nuopelnų Lietuvai. Jam 2007 m. Lietuvos energetikos ir technikos muziejuje Vilniuje atidengta atminimo lenta. T. Bitino gyvenimas ir veikla pristatyta energetikos veteranų išleistame leidinyje „Lietuvos energetika“. Anykščiuose bendrovės „Anykščių energetinė statyba“ įsteigtame muziejuje nuolat veikia T. Bitinui skirta ekspozicija.

Po T. Bitino mirties 1977 m. Anykščių mechanizuotos kolonos (Anykščių SKMK) viršininku paskirtas jo sūnus Alvydas. Tuo metu jis dirbo Energetikos statybos trešte Vilniuje. Trešto valdytojas Simonas Šimkūnas pasiūlė Alvydui tęsti tėvo pradėtus darbus. Alvydas Anykščių mechanizuotoje kolonoje – UAB „Anykščių energetinė statyba“ dirbo ir jai vadovavo beveik 40 metų.

Alvydas Bitinas prie tėčio Teodoro Bitino atminimo lentos UAB „Anykščių energetinė statyba“ muziejuje

A. Bitino vadovaujama bendrovė 2000 m. tapo tikruoju Nacionalinės elektros energetikos asociacijos nariu. Už nuopelnus Lietuvos energetikai Pasaulio energetikos tarybos Lietuvos komitetas A. Bitiną apdovanojo Lietuvos energetikų garbės ženklu, Lietuvos elektros energetikos asociacija – padėkos raštu ir kitais žinybiniais, valstybės institucijų garbės bei padėkos raštais. A. Bitinas, būdamas didelės statybinės įmonės vadovu, aktyviai dalyvavo visuomeninėje veikloje. Jis Nacionalinės elektros energetikos asociacijos valdybos narys, Energetikos objektų statytojų klubo narys, Anykščių kultūros ir iniciatyvų mecenatas, Pasaulio anykštėnų bendrijos idėjų rėmėjas, Anykščių rajono garbės pilietis.

A. Bitino dideliu nuopelnu laikoma tai, kad jis bendrovės „Anykščių energetinė statyba“ patalpose 1983 m. pradėjo kurti energetikos istorijos muziejų – vieną iš trijų panašių muziejų Lietuvoje. Čia sukauptos Anykščių krašto elektrifikavimo, energetikos sistemos kūrimosi ir formavimosi istorijos žinios. Svarbiausia – daug vietos skirta ir T. Bitinui. Su didžiule pagarba ir meile pagerbtas tėvo ir

vadovo T. Bitino, vadovavusio šiai įmonei 1947–1977 m., atminimas.

Lietuvos energetikai veteranai taria Jums, Alvydai, AČIŪ už nuoširdžiai įamžintą Teodoro Bitino atminimą. Atsistatymas? Kažkieno valia? Sutapimas? Gal, bet tai labai prasmingas sutapimas.

Alvydo šeimoje tais pačiais metais, kai mirė tėvas Teodoras, gimė antras sūnus. Pagerbdami senelio atminimą tėvai jam davė Teodoro vardą.

36 metus įmonei vadovavęs Alvydas įkalbino sūnų Teodorą tęsti senelio Teodoro pradėtus darbus. Nelengva buvo jaunajam Teodorui apsispręsti ir grįžti į tėvo gimtuosius Anykščius. 2014 m. Teodoras su šeima iš Vilniaus persikėlė gyventi į Anykščius, įsidarbino bendrovėje „Anykščių energetinė statyba“.

2015 m. A. Bitinas bendrovės „Anykščių energetinė statyba“ vairą perdavė sūnui Teodorui – T. Bitino anūkiui. Lietuvoje retai pasitaiko kartų gamybinio tęstinumo atvejai. Bendrovė „Anykščių energetinė statyba“ Anykščių rajono ir Lietuvos energetikos sistemos mastu jau tapo kartų tęstinumo paveldu.

Teodoras Bitinas ir Alvydas Bitinas UAB „Anykščių energetinė statyba“ muziejuje

Teodoro Bitino biusto atminimo lentos fragmentas

Simboliška ir giliai prasminga tai, kad jaunas UAB „Anykščių energetinė statyba“ generalinis direktorius T. Bitinas (anūkas) 2016 m. pelnė Anykščių krašto „Verslo žiburių“ apdovanojimą nominacijoje „Už sėkmingą verslo tęstinumą iš kartos į kartą“. Įteikdama apdovanojimą anykštietė, rajono tarybos narė, ilgametė vartotojų kooperatyvo vadovė Rita Kripaitienė sakė: „Mano karta užaugo, subrendo, perkopė gyvenimo vasarą, atsigręžė į rudenį, o „Anykščių energetinei statybai“ kaip vadovavo, taip ir tebevadovauja Bitinas.“

Sūnus ir anūkas garbingai tęsia tėvo ir senelio pradėtus darbus. Darbo kolektyve ir šeimoje visomis progomis pagerbiamas energetinės statybos veterano, tėvo ir senelio šviesus atminimas. A. Bitinas turi daug sumanymų, kaip toliau įamžinti T. Bitino atminimą.

Apmaudu, kad nei Elektros energetikos asociacija, nei Energetikos objektų statytojų klubas (mes, veteranai) tinkamai nepasiruošė, nepaminėjo iškilaus Lietuvos energetikos objektų statytojo T. Bitino 100 metų jubiliejaus. Šio garbingo asmens, visą savo prasmingą gyvenimą atidavusio Lietuvos elektrifikavimui, atminimas turėjo būti deramai įamžintas tiek šalies, tiek Anykščių rajono mastu. Dar nevelu ir reikėtų suskubti įamžinti T. Bitino vardą. Jo vardu galima pavadinti objektą, gatvę, įrengti atminimo lentą ant namo, kuriame gyveno T. Bitinas, sienos Anykščiuose.

Galima mąstyti apie Teodoro Bitino vardo fondo įsteigimą. Mes, Energetikos objektų statytojų klubo veteranai, turėtume atsakingiau, aktyviau rūpintis T. Bitino atminimo įamžinimu.

Mielas Teodorai, Jūsų šviesi atmintis amžinai pasiliks mūsų širdyse.

Energetikos objektų statytojai veteranai, Energetikos objektų statytojų klubo nariai

Teodoro Bitino gyvenimo ir veiklos akimirkos

Tuometinis Kauno aukštesniosios technikos mokyklos studentas Teodoras Bitinas (pirmas iš kairės) praktikoje Telšiuose 1937 m.

Baltosios Ančios hidroelektrinės statybos vietoje 1954 m. Antras iš kairės – Teodoras Bitinas

Darbo kabinete

Teodoras Bitinas 1964 m. energetikų pasitarime Maskvoje

1974 m. Marijampolės r. prie Orijos ežero. Registruojami žvejybos rezultatai

1977 m. mechanizatorių profesinėse varžybose

V. MANO GYVENIMO KELIAS.
Alvydo memuarai

AŠ PAŽINAU KARALIŲ TAVYJE

Aš pažinau karalių tavyje iš žingsnių aido
Ir iš akių blizgėjimo aštraus,
Nors kartais jos iš tavo liūdno ir pailgo veido
Man švietė giedrumu audros nuskaidrinto dangaus.
Kiekvienas tavo žodis, išdidus, bet mielas,
Kiekvienas tavo mostas, laisvas ir platus,
Kalbėjo apie didžią, gražią sielą,
Praaugusią lyg aukštas medis girioje visus medžius.
Nes tu sakei: „Per žemę mes praeinam
Tik vienašyk, tai būkime tvirti!
Kieno gyvenimas bus panašus į sodrią dainą,
Tas nesutirps mirty.“
Todėl (nors neturėjai tu namų, kai saulė leidos,
Nei sosto, nei tarnų karališkam dvare)
Iš tavo liūdno ir pailgo veido
Aš pažinau karalių tavyje.

Vytautas Mačernis. Šarnelė, 1942 07 03.

Prieiga per internetą: <<http://macernio.landyne.lt/eilerasciai/as-pazinau-karaliu-tavyje>>

ALVYDO BITINO PRISIMINIMAI

Ant geležinkelio tilto per Šventosios upę. Tolumoje „Anykščių energetinės statybos“ pastatai (Alfredo Motiejūno nuotrauka)

1969 m. baigiau Kauno politechnikos instituto Vilniaus filialo Mechaninės technologijos fakultetą, gavau inžinieriaus mechaniko diplomą ir karinį leitenanto laipsnį. Tais metais Mechaninės technologijos fakultetas išleido dvi inžinierių grupes ir kažkodėl mūsų grupės vaikinams buvo įteikti siuntimai dvejus metus tarnauti Sovietų armijoje, o kitos grupės vaikinai liko Lietuvoje ir gavo siuntimus į Lietuvos gamyklas dirbti. Matyt, suveikė įtakingų tėvų principas. Per diplomų teikimo ceremoniją fakulteto dekanas Kazimieras Liaudis mums įteikė diplomus, atminimo knygas, palinkėjo sėkmingos tarnybos kariuomenėje.

Kitą dieną atėjė į Vilniaus miesto Spalio rajono karinį komisariatą buvome paskirstyti po SSRS karines apygardas. Šį kartą pasisekė, nes skirstymas vyko pagal pavardes rusiškos abėcėlės tvarka. Dėl to aš su geriausiu grupės draugu Gintautu Vėbra buvome paskirti į Pabaltijo karinę apygardą ir po trumpų atostogų turėjome važiuoti į Kaliningrado srities Sovetsko miestą. Atvykę susiradome karinį dalinį ir prisistatėme bataliono štabo viršininkui majorui I. Šabūninui. Jis iš karto liepė sėstis prie stalo ir rašyti raštu, o po to šriftu šūkį „Slava sovietsoj armijii“. Pasistengėme įvykdyti užduotį. Pažiūrėjęs, kaip parašyta, man pasakė: „Būsi mano padėjėju.“ O G. Vėbrą paskyrė būrio vadu.

Taigi nuo 1969 m. rudens iki 1971 m. rugpjūčio tarnavau plaukiojančių desantinų mašinų bataliono štabo viršininko padėjėju ir tvarkiau bataliono kareivių maitinimo reikalus, karininkų asmens bylas, rašiau bataliono įsakymus, turėjau prižiūrėti bataliono ryšininkus ir kitų pagalbinių padalinių kareivius. Kiek prisimenu, buvo apie 30 žmonių. 1971 m. buvau demobilizuotas iš armijos. Grįžęs į Lietuvą įsidarbinau gamybos meistru Vilniaus gelžbetoninių atramų gamykloje. Gaminome gelžbetonines 9 ir 11 metrų ilgio atramas elektros perdavimo oro linijoms. Darbas vyko trimis pamainomis. Sunkiausia buvo naktinė pamaina, kažkiek veikė psichologiškai. Būdavo, iš ryto po darbo grįžti namo, o visi namo kaimynai eina į darbą. Atrodo, žiūri į tave ir galvoja, iš kur tas jaunuolis ryte grįžta. Ar ne iš panelių? Brigadoje dirbo 8 žmonės. Vyrų buvo su patirtimi, savo srities specialistai, bet tais laikais neengdavė ir išgerti vynelio, ypač dirbdami antroje ir naktinėje pamainose. Atsimenu, kartą

įpusėjus antrai pamainai dingo brigadininkas Sakalauskas. Išsiaiškinau, kad nuėjo į TEC-2 bendrabutį pas Aldoną. Užpykęs einu ieškoti. Bendrabučio koridoriuje stovi berniukas, gal kokių 7–8 metų. Klausiu, kur gyvena Aldona. O jis man – duok rublį, tada pasakysiu. Vaikinukas rublio negavo, o brigadininką suradau. Pasirodo, Aldona turėdavo parduoti degtinės buteliuką. Parsivedžiau brigadininką atgal į gamyklą be buteliuko. Praėjus mėnesiui ar dviem, brigadai pietaujant naktinės pamainos metu, žiūriu, ant stalo stovi du vyno buteliai. Perpykęs paėmiau tuos butelius ir sudaužiau vieną į kitą. Matyt, suveikė armijos karininko ambicija. Brigados vyrai patylėjo, bet kitą dieną mane išskvietęs gamyklos direktorius Juozas Čivas paauklėjo: „Butelių su vynu daužyti negalima. Reikia atimti ir po darbo atiduoti.“ Šitą pamokymą įsiminiau visam gyvenimui. Jeigu tokių atvejų pasitaikydavo Anykščių mechanizuotos kolonos darbuotojams, butelius paimdavau ir atiduodavau saugoti sandėlininkui, o po darbo įsakydavau grąžinti, tik kaltininkas gaudavo nuobaudą.

1973 m. buvau perkeltas dirbti inžinieriumi į Energetikos statybos trestą. Iš pradžių dirbau vyr. technologu skyriuje pas Petrą Striauką, o vėliau – tresto Techninio skyriaus vyresniuju inžinieriumi. Tais metais Energetikos statybos tresto įmonės Vilniuje statė daug gyvenamųjų namų ir bendrabučių energetikams. Vilniaus mechanizuota kolona statė bendrabučius netoli geležinkelio stoties. Kadangi trūko darbininkų, trestas susitarė su Vidaus reikalų ministerija ir čia buvo įdarbinta apie 40 kalinių. Jiems reikėjo priežiūros, tad tresto valdytojo S. Šimkūno nurodymu aš ir inž. A. Blažys buvome pasiūsti talkininkauti darbų vykdytoji Michailui Ratnėriui. Tvarkytis su kaliniais nebuvo lengva, bet, matyt, padėjo dvejų metų tarnyba kariuomenėje. Mano kalba su kaliniais-darbininkais būdavo trumpa: arba klausai ir dirbi, arba bus pranešta kalėjimo kapitonui Alekseičikui, o tas atvažiuos be didelių ceremonijų nusivesdavo nusikaltėlį į atskirą kambarį, pamokydavo savais metodais, po to grąžinęs į kalėjimą uždarydavo į kamerą pasitaisyti. Bedirbant Energetikos statybos treste atėjo man labai sunkūs 1977-ieji. Tų metų birželio 10 d. švenčiau savo 33 metų jubiliejų, su žmona Regina laukėme šeimos padidėjimo. O liepos 3 d. pasišaukė mane tresto valdytojas S. Šimkūnas ir pasakė: „Imk mano automobilį su vairuotoju ir važiuok į Anykščius – tavo tėvui blogai.“ Parvažiuojęs sunkios būklės tėvuką radau ligoninėje. Liepos 5 d. jis buvo pervežtas į respublikinę Antakalnio ligoninę. Deja, atėję iš ryto jo gyvo palatoje jau neberadome. Liepos 8 d. jį palaidojome, o po savaitės grįžau į darbą. Pasišaukęs tresto valdytojas tąkart pasakė: „Duodu dvi savaites laiko apsigalvoti, ar sutinki važiuoti į Anykščius ir dirbti mechanizuotos kolonos viršininku.“ Pasitariau su žmona, su giminaičiais ir tresto valdytoji pasakiau, kad važiuosiu.

Už kelių dienų S. Šimkūnas nuvežė mane pristatyti Anykščių mechanizuotos kolonos kolektyvui ir SSKP Anykščių rajono pirmajam sekretoriui Pliuškevičiui. Prieš pat Anykščius dar pamokė, kaip kalbėti ir ko prašyti partijos komitete: 1) buto; 2) žmonai darbo; 3) vaikui darželio. Tokius prašymus ir išdėčiau rajono pirmajam sekretoriui Pliuškevičiui. Sekretorius pasakė, kad mano prašymai bus patenkinti. Gausiu 4 kambarių butą, žmonai darbą ligoninėje ir vaikui vietą darželyje. Paskui buvau pristatytas Anykščių mechanizuotos kolonos kolektyvui, o tada grįžome į Vilnių. Ir taip 1977 m. rugpjūčio 9 d. Vyriausiosios gamybinės energetikos ir elektrifikavimo valdybos įsakymu buvau paskirtas Anykščių mechanizuotos kolonos viršininku. Energetikos statybos tresto kolektyvas rugpjūčio 14 d. įteikė aplanką su visų tresto darbuotojų parašais, palinkėjo geros kloties einant naujas pareigas. Tada ir prasidėjo mano nelengvas ir įtemptas 35 metų įmonės vadovo darbas Anykščių mechanizuotoje kolonoje.

1977 m. įmonė dirbo rentabiliai. Jos pagrindinė veikla buvo šalies žemės ūkio ir kitų objektų elektrifikavimas, energetinės sistemos gamybinių ir gyvenamųjų namų bei poilsio bazių statyba. Per 1977 m. nutiesėme 158 km 10 kV ir 314 km 0,4 kV elektros perdavimo linijų. Baigtas statyti 22 butų gyvenamasis namas Utenoje ir 120 vietų miegamasis korpusas Dubingių civilinės gynybos objekte. Elektrifikavimo darbai buvo vykdomi Anykščių, Ukmergės, Molėtų, Ignalinos, Švenčionių, Zarasų, Utenos rajonuose, taip pat ir Vilniaus mieste.

Įmonėje dirbo 360 darbuotojų. Dabar, 2012-aisiais, sunku įsivaizduoti, kad 1977 m. per vieną metų ketvirtį automobilinio grąžto BKGM mašinistas pastatydavo apie 1 000 g/b atramų. Tuo metu turėjome 13 elektromontuotojų brigadų. Jų nariai gyveno tame pačiame rajone, kur ir dirbo, nes kiekvieno rajono centre buvo statomi gyvenamieji namai Utenos elektros tinklų ir mūsų kolonos darbuotojams, o elektros tinklų bazėse buvo išskirtos patalpos mūsų rajoninėms aikštelėms.

Atvykęs į Anykščius su dviem sūnumis iš pradžių apsigyvenau tėvų namuose. Laukiau pažadėto buto. Tais metais partijos komiteto pirmasis sekretorius Pliuškevičius išvyko dirbti į kitą rajoną. Nuėjau pas antrą

sekretorių Grabusovą ir pasakiau, kas buvo man žadėta pirmojo sekretoriaus. Jis ramiai atsakė: „Kam tau reikia buto, jeigu yra tėvų namas?! Ten ir gyvenk.“ Matau, kad buto klausimas aklovietėje. Kolonos sekretorė S. Pleškienė mane informavo, kad Anykščių vykdomasis komitetas yra skolingas mūsų įmonei du butus ir turėtų 1977 m. juos grąžinti. Paieškoję dokumentų neradome. Nuėjau pas Vykdomojo komiteto pirmininką A. Budavičių. Jis man atsakė, kad jokių butų Vykdomasis komitetas mūsų įmonei neskolingas. Po kelių dienų atėjo išganinga mintis, kad reikia pabandyti kreiptis į buvusį Anykščių Vykdomojo komiteto plano komisijos pirmininką, kuris buvo geras mano tėvo pažįstamas. Išsiaiškinau, kad jis jau perkeltas dirbti į Lentvario miestą. Surizikavau ir paskambinau jam telefonu į namus. Ir, mano laimei, jis atsiliepė. Pažadėjo padėti, nes prisiminė, kad turi tuos butų skolinimo dokumentus. Netrukus paskambinęs man pasakė, kad atvažiuočiau į Lentvarį. Nuvažiavęs gavau originalų dokumentą su kolonos viršininko T. Bitino ir Anykščių Vykdomojo komiteto pirmininko A. Budavičiaus parašais, įrodantį, kad Anykščių mechanizuota kolona 1976 m. paskolino du butus Anykščių Vykdomajam komitetui, o Vykdomasis komitetas paskolintus butus grąžins mūsų įmonei 1977-aisiais. Labai patenkintas grįžau į Anykščius. Kitą dieną nuėjęs į Vykdomąjį komitetą pas pirmininką A. Budavičių padėjau jam ant stalo pasirašytą protokolą. Pirmininkas paraudo, išsikvietė Plano komisijos pirmininką S. Puikį ir pasakė: „Skirti Alvydui Bitinui trijų kambarių butą Anykščių Melioracijos statybos valdybos name.“ Po valandos S. Puikys telefonu man pranešė, kad butas paskirtas ir būsime kaimynai. Nuvažiavau į Melioracijos statybos valdybą, paėmiau raktus nuo gautojo buto. Šis įvykis man buvo gera pamoka, supratau, kad panašaus pobūdžio dokumentus reikia griežtai saugoti, nepatikėti jų bet kam. Taigi 1977 m. pabaigoje su šeima persikrausčiau į naują butą Statybininkų gatvėje.

1978 m. birželį buvo baigta kolonos administracinio pastato statyba. Naudingasis plotas 900 kv. m. O metų pabaigoje pastatytas Dubingių monterinis punktas ir 120 vietų miegamasis korpusas. Dubingių civilinės saugos objekto statyba pareikalavo daug mechanizuotos kolonos inžinierių, techninių darbuotojų ir darbininkų energijos, aktyvaus, įtempto darbo. Šis statybinis objektas buvo Energetikos statybos tresto ir VGEEV kasdieniame vadovybės akiratyje. Trūko darbo jėgos. Siekiant padidinti darbų spartą buvo nutarta įkurti šiame objekte spec. komendantūrą su 60 darbininkų-kalinių. Atsimenu, energetikos statybos trešte vyko gamybinis pasitarimas. Tresto valdytojas S. Šimkūnas priekaištavo man, kad nesistengiu kuo greičiau atidaryti komendantūrą Dubingiuose. Aš pasakiau, kad lieku nakvoti Vilniuje, o kitą dieną iš ryto nueisiu į Vidaus reikalų ministeriją tartis dėl komendantūros atidarymo. Jis dar pasijuokė, kad eisiu ne į ministeriją, o galbūt pas panas. Bet įvyko taip, kaip mano buvo nuspręsta. Kitą dieną prisistačiau Vidaus reikalų ministerijos ministro pavaduotojui generolui Pročiuchanovui. Sutarėme, kad po savaitės susitikę Dubingiuose galutinai išspręsimė klausimą dėl komendantūros atidarymo. Maniau, kad šis reikalas sutvarkytas. Bet kitą dieną paskambinęs VGEEV skyriaus viršininkas B. Stundys aukštu tonu manęs paklausė, kur aš vakar buvau. Atsakiau, kad Vidaus reikalų ministerijoje tartis dėl komendantūros atidarymo. O jis toliau manęs kamantinėja, ar aš žinaš, kas yra Pročiuchanovas. Atsakiau, kad tai ministro pavaduotojas, generolas. Gal po dviejų valandų paskambinęs man tresto valdytojas S. Šimkūnas to paties paklausė. Pasirodo, peržengiau subordinacijos ribas, tiesiogiai kalbėjau ir tariausi su per aukšto tarnybinio rango pareigūnais. Atsiprašiau, kad persistengiau, o kitą savaitę didelis pasitarimas Dubingių statybos objekte. Atvažiavo Vidaus reikalų ministerijos ministras Mikalauskas, generolas Pročiuchanovas, keletas milicijos pulkininkų, kurių pavardžių nebeatsimenu. Energetikams atstovavo VGEEV vyr. inžinierius A. Stumbras, Energetikos statybos tresto valdytojas S. Šimkūnas, Utenos elektros tinklų direktorius V. Gaidelis ir visas būrys specialistų. Buvo nutarta skubiai viename pastatytame gyvenamajame korpuse įkurti komendantūrą. Paremontavome 120 vietų miegamąjį korpusą, suvežėme lovas, patalynę, spinteles. Liepiau į apie 16 kv. m kambarį statyti po keturias lovas, kaip studentų bendrabutyje. Labai nustebau, kai atvažiavęs naujai paskirtas komendantas Tamošiūnas liepė kambariuose pastatyti tik po tris lovas. Pasirodo, tokios yra kalėjimų taisyklės. Taigi kalinys turi gyventi geriau negu studentas. Tvarka yra tvarka.

Didelis mažai kvalifikuotų ir nedisciplinuočių darbininkų skaičius smarkiai pablogino ekonominę kolonos padėtį. Sumažėjo išdirbis, padaugėjo pravaikštų. Per 1978 m. buvo priimta 116 darbuotojų, o atleista 74. Pasitaikė ir kenkėjiškos veiklos faktų. Jeigu sąžiningesnis ir supratingesnis kalinys stengėsi geriau dirbti, tai kokie du tinginiai, šiam nulipus nuo kopėčių ir nuėjus atsinešti dažų, kopėčias įpjaudavo ir tos lūždavo grįžusiam vaikiniui lipant. Jis krisdavo ir susižalodavo. Aišku, apie tokius atvejus būdavo pranešama komendantui ir jis imdavosi drausminių priemonių. Darbų vykdytoju dirbo Algimantas Novikas. Jis rašė daugybę tarnybinių pranešimų apie komendantūros kalinių nusižengimus.

1979 m. sumaščiau, kad laikas statyti gyvenamąjį namą Anykščiuose. Utenos mieste gyvenamuosius namus statėme vieną po kito, o Anykščiuose paskutinis toks namas buvo pastatytas 1975-aisiais. Nuvažiavęs į Vyriausiąją gamybinę energetikos ir elektrifikavimo valdybą gavau pažadą, kad 1980 m. bus skirta lėšų gyvenamojo namo statybai Anykščiuose. Tai sužinojęs Utenos elektros tinklų direktorius Vytautas Gaidelis buvo nepatenkintas ir mane kritikavo, kad per anksti statyti gyvenamąjį namą Anykščiuose. Ką galėjau atsakyti? Patylėjau ir dariau taip, kaip man atrodė geriau. Gavau sklypą Anykščių gyvenamųjų namų mikrorajone ir 1981 m. 20 butų gyvenamasis namas buvo perduotas eksploatuoti.

1979 m. Dubingiuose pastatytas dar vienas 120 vietų gyvenamasis korpusas ir klubas-valgykla, o 1980 m. – dviejų aukštų administracinis pastatas.

1980 m. birželį užbaigėme Utenos elektros tinklų centrinės gamybinės bazės statybą. Tai buvo daugiau nei milijono rublių sąmatinės vertės objektas, pradėtas statyti dar 1977-aisiais. Naudingasis plotas 6 020 kv. m. Valstybinė komisija pastatą labai gerai įvertino. Tai didžiulis statybos vadovo darbų vykdytojo A. Vaškeliio ir viso kolonos kolektyvo nuopelnas. Be to, statant šį objektą labai daug padėjo ir Utenos elektros tinklų darbuotojai, ypač direktorius V. Gaidelis, kuris kiekvieną dieną apeidavo statomą objektą, tikrindavo statybos darbų kokybę. Dalį vidaus apdailos darbų padėjo atlikti kvalifikuoti Utenos elektros tinklų darbininkai. Tais laikais Utenos elektros tinklai turėjo gerą ir patyrusią statybininkų brigadą.

1981 m. pabaigoje pastatėme naują 280 vietų miegamąjį korpusą Dubingiuose, o 1982 m. gruodį užbaigėme sveikatingumo komplekso pastato statybą. Čia buvo didžiulis baseinas su kaskadomis ir cirkuliaciniais dušais, taip pat suomiška pirtis, poilsio ir masažo kambariai. Tais pačiais metais atidavėme eksploatuoti 18 butų gyvenamąjį namą Molėtuose ir 20 butų gyvenamąjį namą Švenčionyse.

1983 m. daug išgąščio sukėlė mirtinas nelaimingas atsitikimas Dubingių sveikatingumo komplekse. Baseine į galingo kaskadinio siurblio vamzdyną buvo įtrauktas ir žuvo Utenos trikotazo fabriko tiekimo skyriaus viršininkas. Prokuratūra apkaltino rangovą (t. y. mūsų koloną), kad vandens įsiurbimo angos apsaugos grotelės yra lygios, o ne sferinės, dėl to besimaudydamas žmogus savo kūnu uždengė vandens ištraukimo angą. Susidarė vakuumas ir žmogus su visomis grotomis buvo įtrauktas į vamzdį. Peržiūrėjus projekto brėžinius nustatyta, kad tai projektuotojų klaida, ir mums baudžiamoji byla nebuvo iškelta.

Tais pačiais metais pradėjome vykdyti statybos darbus naujai statomoje Vilniaus šiluminėje elektrinėje TEC-3. Čia dirbo per 60 kolonos darbuotojų. Buvo klojami kabeliniai tinklai mazuto ūkio objektuose ir montuojama paleidimo aparatūra. Daug pasidarbavo meistras Juozas Legas su savo brigada. Kitos brigados dengė pagrindinio korpuso stogą, atliko kamino vidaus betonavimo darbus. Tuo laiku buvo tiesiama 110 kV elektros perdavimo linija Dūkštas–Padynis, iškilo 22 butų gyvenamasis namas Anykščiuose. Taip pat buvo statomi du 22 butų gyvenamieji namai Utenoje ir du 8 butų namai Dubingiuose. Sėkmingai užbaigti subrangos darbai tiesiant 330 kV elektros perdavimo liniją Utena–Panevėžys. Perduota eksploatuoti 110/35 kV transformatorių pastotė Iglainioje.

1984 m. gavome Energetikos statybos tresto nurodymą imtis 35 kV oro linijų statybos. Nutiestos 35 kV elektros perdavimo linijos Šėta–Bukonys–Siesikai ir Pabradė–Buivydžiai, baigta 110 kV transformatorių pastotės statyba Dūkšte, pastatytas 22 butų gyvenamasis namas Utenoje.

Tais pačiais metais pradėjome savo gamybinės bazės Anykščiuose rekonstrukciją. Tai naujos, modernios mechaninės bei automobilių ir traktorių remonto dirbtuvės, nauji vandentiekio ir kanalizacijos tinklai, valymo įrenginiai, automobilių plovykla, priešgaisrinio vandentiekio bokštas. Darbai baigti 1986-aisiais. Pagerėjo automobilių remontininkų, vairuotojų, šaltkalvių darbo sąlygos. Tais metais aptarnaujančiame ūkyje dirbo 62 darbininkai. Iš viso buvo 304 darbuotojai, iš jų 40 moterų. 1986 m. nutiesėme 35 kV oro liniją Balninkai–Želva–Molėtai ir pastatėme 35/10 kV transformatorių pastotę Balninkuose. Linijos ilgis 32,2 km. Taip pat buvo perduotas eksploatuoti 22 butų gyvenamasis namas Utenoje.

1987 m. gavome nurodymą pradėti statyti Utenos rajoninę 330/110/35 kV transformatorių pastotę. Tai sudėtingas statybinis objektas, pareikalavęs darnaus, įtempto mūsų kolonos kolektyvo darbo. Tais pačiais metais perdavėme eksploatuoti ir Švenčionių 110/35/10 kV rajoninę pastotę su 10 MVA transformatoriumi, o 1988 m. – 40 butų gyvenamąjį namą Ukmergėje.

1997 m. buvo įtempti, bet ekonomiškai neblogi. Lyginant su 1996 m., atlikta 17 proc. daugiau statybos montavimo darbų. Pagrindiniai užsakovai – AB „Lietuvos energija“ ir Žemės ūkio ministerija laiku atsiskaitė už atliktus darbus, nuo metų pradžios dirbome pelningai. Kadangi labai sumažėjo bendros statybos objektų,

statybininkų turėjome nedaug, o ir tiems nuolat trūko darbo. Pradėjome dengti uždarytų transformatorių pastočių šlaitinius stogus. Brigada darbavosi Anykščių rajone, ruošėsi dengti Naujųjų Elmininkų eksperimentinio ūkio transformatorinės stogą. Ir štai vasario 7 d. kaip perkūnas iš giedro dangaus – nuo transformatorių pastotės stogo nukrito vairuotojas Albertas Vaitiekūnas. Nulėkiau į Anykščių ligoninę. Sužeistasis nuvežtas į operacinę, nesisekė sustabdyti vidaus organų kraujavimo, ruošėsi operacijai. Tą pačią dieną A. Vaitiekūnas mirė. Bendrovėje mirtinas nelaimingas atsitikimas. Tuoj atvyko darbo inspekcijos atstovai ir prasidėjo dokumentų tikrinimas. Įtampa nežmoniška: kodėl vairuotojas lipo ant stogo, kada lipo, kas leido, kodėl prieš vykdant darbus pastotė nebuvo aptverta tvora ir t. t. Palaidojom savo ilgametį darbuotoją, o su šeima sutarėme, kad pagal 1995 m. sausio 23 d. nutarimą Nr. 108 išmokėsime per 1997 m. 165 000 Lt pašalpą. Tai buvo didelis moralinis smūgis žmonės darbuotojams. Nutarėme papildomai patikrinti darbo saugos būklę visose brigadose. Kovo 1 d. aš, vyr. inžinierius S. Bernatavičius ir darbo saugos inžinierius A. Sriubas išvažiavome į Uteną, tada į Ignaliną. Mus vežė ilgametis bendrovės vairuotojas Bronius Mameniškis. Tuo metu jis jau buvo pensinio amžiaus, bet dar pasiprašė metus padirbėti. Jau Ignalinoje pastebėjau, kad jis blogai jaučiasi. Paklausiau, ar neserga, ar nieko neskauda. Atsakė, kad viskas gerai. Prieš išvykstant iš Ignalinos stovėdamas prie mašinos staiga krito aukštiekninkas ant asfalto. Nuvežėme į ligoninę, gal po valandos B. Mameniškis mirė. Šį kartą darbo inspekcija nenustatė mūsų kaltės ir jo šeimai kompensacijos mokėti nereikėjo.

Balandžio vidurį Gamybos paruošimo aikštelės viršininkas Albertas Šilinis man pranešė, kad antra diena į darbą neatėjo sandėlininkas Petras Kazlauskas. Sėdi namie ir girtuokliauja. Gerai atsimenu, kaip grįždamas iš Utenos užvažiavau pas jį į namus. Durys neužrakintos, o jis pats sėdi namuose ir geria degtinę – labai išgyveno dėl žmonos mirties. Gal po pusantros valandos pokalbio parašė prašymą, kad būtų atleistas iš darbo savo noru. Grįžęs į darbą dar paskambinau jo dukterims į Panevėžį, kad atvažiuotų į Anykščius tėvo pažiūrėti. Sekmadienį jos atvažiavo, tačiau P. Kazlauską rado jau negyvą. Per tris mėnesius – trys mirtys. Mano darbo bendrovėje dvidešimtmetis paminėtas siaubingai.

1988 m. Anykščių rajone pradėjo kurtis Sąjūdžio grupės. Rugsėjo 4 d. Dainuvos slėnyje prasidėjo pirmasis Anykščių Sąjūdžio mitingas. Žmonių susirinko labai daug. Dalyvavo Sąjūdžio iniciatyvinės grupės nariai iš Vilniaus: Arvydas Juozaitis, Kazimiera Prunskienė, Arūnas Žebriūnas, rajono valdžios atstovai.

Netrukus buvo pakeista rajoną valdžiusi komunistų partijos vadovybė ir vietoje LKP Anykščių rajono komiteto pirmojo sekretoriaus J. Pesecko išrinktas Juozas Dailydė.

Nors permainos vyko labai greitai, mes ir toliau dirbome, statėme naujus ir rekonstravome senus energetinius objektus.

1990 m. sausį gavau Energetikos statybos tresto kadro skyriaus raštą, kuriame buvo nurodyta, kad vasario mėnesį turiu važiuoti į SSRS Energetikos ir elektrifikavimo ministerijos vadovujančių darbuotojų kvalifikacijos kėlimo institutą kelti kvalifikacijos. Tai buvo jau trečia mano kelionė į šį institutą. Nuvykau truputį anksčiau, kad gaučiau vietą dviviečiame bendrabučio kambaryje. Kambario kaimynas buvo ukrainietis, mechanizuotos kolonos vyr. inžinierius. Stambaus sudėjimo, aktyvus, iškalbingas vyras. Kitą dieną nuėjė į institutą laukėme paskaitos pradžios. Auditorijoje apie 30 klausytojų. Žiūriu, skaito laikraštį „Pravda“ ir nepatenkinti kalba, „ko čia šitiems lietuviams trūksta, kad jie nori išeiti iš SSKP partijos gretų“. Pasirodo, tą dieną į Maskvą iškvieistas Lietuvos SSR pirmasis sekretorius Algirdas Brazauskas, kad pasiaiškintų, kodėl Lietuvos komunistų partija nori išeiti iš SSKP partijos gretų. Apsidairiau: auditorijoje nė vieno esto, nė vieno latvio ar Baltarusijos piliečio. Sėdžiu tik su ukrainiečiu. Mintyse svarsčiau, ką daryti, gal geriausia būtų važiuoti atgal į namus. Ir štai atsidarė durys ir į auditoriją įėjo nedidelio ūgio dėstytojas. Jis pareiškė, kad dėstys ekonomiką. Apžvelgęs auditoriją sako: „Prašu pakelti rankas, kas iš Lietuvos.“ Na, manau, dabar jau visai bus blogai, bet ranką neaukštai pakėliau. O jis, mano laimei, rodo į mane pirštu ir giria Lietuvą, lietuvius, kad teisingai daro išeidami iš komunistų partijos. Kokia čia tvarka, kai valstybėje yra tik viena partija, ir vietoje ekonomikos pradeda dėstyti politiką. Aš pakeliu galvą aukštyn, žiūriu, visa auditorija klauso ir tyli... Po paskaitų parėjęs į bendrabutį radau kito kambario tris vyrus energetikus, sėdinčius virtuvėje ir vakarienaujančius. Pakviečia ir mane prisijungti prie kompanijos. Tada klausia: „Kas ten pas jus, toje Lietuvoje, darosi?“ Aš atsakau, kad pradėsiu nuo Lietuvos istorijos. Aiškinu, kad prieš kelis šimtus metų buvo Lietuvos Didžioji Kunigaikštystė, kuri driekėsi nuo Maskvos iki Juodosios jūros... Jie atsauna, kad mokykloje mokėsi istorijos, bet tokių dalykų niekur nebuvo parašyta.

Užduoda antrą klausimą: kodėl mes nesilaikome Visuotinės žmogaus teisių deklaracijos ir atvykus į Lietuvą reikia kalbėti lietuviškai? Atsakau, kad Maskvoje aš irgi kalbu rusiškai, ir nieko blogo nejučiu. Vis

dėlto kažkuris tąkart nutraukė debatus sakydamas, kad užtenka kalbėti apie politiką, geriau pakalbėkim apie energetiką. Visą vasarį buvau Maskvoje, bendramoksliai pasirodė ne tokie jau ir blogi, susigyvenome ir normaliai bendravome. Mano kambario draugą ukrainietį Ivaną išrinkome grupės seniūnu, triukšmingai atšventėme vasario 23 d. (Sovietinės armijos dieną). Maskvoje jau vasarį kilo neramumų. Vieną penktadienį atėjęs dėstytojas mums pasakė, kad SSRS energetikos ministro įsakymu visi ministerijos vyrai turi šeštadienį eiti į darbą pasiėmę medines lazdas, nes reikia ginti ministerijos pastatą nuo demonstrantų. Kiek atsimenu, tuo metu ir SSRS Užsienio reikalų ministerijos pastatas buvo apstatytas didžiuliais savivarčiais su gruntu, matyt, kad į pastatą negalėtų prasimušti žmonės.

1962 m. pagal Lietuvos ir Baltarusijos Vyriausybės susitarimą dirbome Baltarusijos Respublikoje, elektrifikavome keletą kolūkių. Tuo metu mūsų artimiausi kaimynai energetikai statybininkai Baltarusijoje buvo Vitebsko SMV-2, o Latvijoje – Daugpilio KMK kolektyvai. Tada buvo madinga, o gal ir oficialiai įsakymu vykdyti žmonių socialistinį lenktyniavimą. Aišku, dabar daug kas pasikeitė. Pakito ir mūsų, ir Daugpilio žmonių pavadinimai, jos privatizuotos, kiti vadovai. Per 50 metų mūsų ir Vitebsko SMV-2 kolektyvuose pasikeitė tik po vieną vadovą, o Daugpilio žmonei jau vadovauja septintas direktorius. Per tuos 50 metų vieni iš kitų daug pasimokėme elektrifikacijos objektų statybos technologijų, statybinių medžiagų panaudojimo, darbų organizavimo srityse. Man pasakojo, kad iš pradžių šių trijų žmonių atstovai susitikdavo kas ketvirtį, vėliau – kartą per metus arba Anykščiuose, arba Daugpilyje, arba Vitebske. Tas bendradarbiavimas labai patiko Vitebsko SMV-2 viršininkui Ivanui Babilioniui, kuris buvo pagrindinis šių susitikimų iniciatorius ir organizatorius.

Savo prisiminimuose jis rašė, kad iš šio bendradarbiavimo pasisėmė daug patirties, visada aktyviai dalyvaudavo visuose susitikimuose. Atėjus Nepriklausomybės metams, bendradarbiavimo nenutraukėme, kas metai susitikdavome, nors iš aukštesnių instancijų valdžios atstovų ateidavo patarimai ir pamokymai, kad reikia tą bendradarbiavimą nutraukti. Tas pats buvo pasakyta ir Baltarusijos valdžios Vitebsko SMV-2 viršininkui I. Babilioniui. Jis nedalyvavo minint mūsų žmonės 60-metį, o mes – minint Vitebsko SMV-2 tokį pat jubiliejų. 2001 m. I. Babilionis išėjo į pensiją. Mes iki šių dienų palaikome su juo tarpusavio ryšį, nuvažiavęs į Vitebską visada jį aplankau. Atsimenu, kažkuriais metais važiavome su Ivanu per Baltarusijos laukus, juose daug elektros perdavimo linijų. Ivanas susimąstęs man ir sako: „Žiūrėk, kiek mes nutiesėme elektros perdavimo linijų, kiek čia prakaito išlieta, kiek čia degtinės išgerta!“ Nusijuokėm abu, bet tai tikra teisybė!

Kartą jau Nepriklausomybės metais atvažiavo jis į Anykščius švęsti mūsų žmonės 50-mečio (1996 m.). Ruošdamiesi šiai šventei suremontavome aktų salę, kontoros patalpas, buvusioje katilinėje įrengėme sporto salę, baseiną su pirtimi ir 2 kambarių viešbutį. Apžiūrėjęs patalpas jis buvo maloniai nustebintas ir prižadėjo grįžęs taip pat padaryti. Gal po dvejų metų nuvykęs į Vitebską jau apsigyvenau naujame viešbutyje, apžiūrėjome gerai įrengtas buitines patalpas su sauna ir treniruoklių sale.

Jis mums padėjo gelbstint Baltarusijos milicijos sulaikytą mūsų sunkvežimį su 20 tonų aliuminio laidų, kurie buvo vežami iš Rusijos. Ivanas gavo Vitebsko apskrities milicijos viršininko raštą, kad laidai būtų atiduoti jo žmonei, tada susitarė su muitine, jog praleistų mūsų automobilį su kroviniu, ir taip išgelbėjo mus nuo didelių nuostolių. Kelerius metus jis nenorėjo pripažinti, kad Vitebskas priklausė Lietuvos Didžiajai Kunigaikštystei. Vėliau, atsimenu, kartą atvažiavęs į Anykščius jis atsivežė ir austą kilimą su šv. Marijos atvaizdu ir užrašu senovine lietuvių kalba. Tada ir pasakė, kad Algirdas buvo Vitebsko didysis kunigaikštis. Tautų istorijos pakeisti niekas negali. O ir Baltarusijoje 2009 m. Minske išleista enciklopedija „Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės miestai, miesteliai ir pilys“ tai dar kartą įrodė. Šiuo metu šios senovinės pilys atstatomos, jas mielai lanko turistai.

Istoriškai mes labai glaudžiai susiję ir su Latvija, nes 2011 m. oficialiai paskelbta, kad Lietuvos karaliaus Mindaugo žmona Morta kilusi iš Agluonos miestelio, o karalius Mindaugas 1263 m. nužudytas tose apylinkėse ir palaidotas Agluonos bažnyčioje. Planuojama 2013 m. jo žuvimo 750 metinėms paminėti pastatyti paminklą Daugpilio apskrities Agluonos miestelyje.

1320 m. Lietuvos didysis kunigaikštis Algirdas vedė Vitebsko kunigaikščio Jaroslavo dukterį Mariją ir Vitebsko miestas buvo atiduotas Algirdui. Žmonai Marijai mirus 1350 m. jis vedė Tverės didžiojo kunigaikščio Aleksandro dukterį Julijoną. Algirdas Vitebsko krašte statė pilis, o žmona Julijona – bažnyčias ir vienuolynus. Algirdui mirus 1377 m. Vitebsko kraštas perėjo jo sūnaus Jogailos žinion.

2012 m. Lietuvos spauda paskelbė, kad Vitebsko apskrities valdžia planuoja ateinančiais metais Vitebske pastatyti paminklą Lietuvos didžiajam kunigaikščiui Algirdui. Tam pritarė ir Baltarusijos prezidentas A. Lukašenka.

Taigi šiandien žvelgiant istoriškai atrodytų, kad Anykščių, Daugpilio ir Vitebsko energetikai statybininkai yra kaip vienos valstybės piliečiai.

1991 m. balandžio 18 d. vietoje 15 metų dirbusios Anykščių mechanizuotos kolonos įkurta Anykščių energetikos statybos valdyba. 1992 m. gruodžio 28 d. ji tapo Anykščių valstybine energetikos statybos įmone, o 1994 m. sausio 28 d. – Anykščių valstybine akcine energetikos statybos įmone. Net ir kelis kartus pakeitusi pavadinimą, mūsų įmonė vis dar buvo pavaldi Energetikos statybos trestui. Tuo metu šalyje jau vyko įmonių privatizavimas, bet Energetikos statybos trestas neleido privatizuoti savo įmonių, jos ir toliau turėjo būti jam pavaldžios. Tuo laiku privatizavimo klausimus geriausiai išmanė Klaipėdos MK viršininkas Albinas Šeimys. Po vieno gamybinio susirinkimo treste mes penkiese, t. y. A. Šeimys, Donatas Čeponis, Vytautas Danilevičius, Antanas Stankus ir aš, nuėjome pas energetikos ministrą Leoną Ašmantą ir paprašėme, kad mums leistų privatizuoti įmonę. Ministras atsakė, kad jis pats elektros perdavimo linijų neties ir neremontuos, tad jam statybininkai reikalingi. Vis dėlto greitai ministras L. Ašmantas buvo atleistas iš darbo, Energetikos statybos treste irgi vyko pokyčiai. Neilgai trukus gavome tresto raštą, kad įmonę leidžiama privatizuoti.

Pagal Valstybinių įmonių įstatymo 31 straipsnį, iš įmonės lėšų (sukaupto pelno) buvo galima didinti nominalųjį akcinį kapitalą, išleisti naujas akcijas ir perduoti jas įmonės akcininkams nemokamai. Kadangi 1993 m. turėjome sukauptą nemažai pelno, tą ir padarėme. Įmonę 1994 m. spalio 28 d. perregistravome į akcinę bendrovę „Anykščių energetinė statyba“.

1994 m. Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės departamentas, vykdydamas Seimo pavedimą, tikrino įmones, kurios didino įstatinį (akcinį) kapitalą iš įmonės pelno. Tąkar nustatyta, kad 49 šalies įmonės didino akcinį kapitalą, neatsiskaičiusios su biudžetu, „Sodra“, banku. Į sąrašą pateko ir mūsų įmonė. Energetikos ministerijai buvo duotas nurodymas aiškintis, kodėl mūsų įmonė nesilaikė įstatymų. Teko surinkti reikalingus dokumentus ir važiuoti į Energetikos ministeriją pas ministrus A. Stasiukyną, vėliau pas A. Leščinską aiškintis. Patikrinti, ar mūsų įmonė nenusižengė valstybės įstatymams, buvo paskirtas Energetikos ministerijos revizorius J. Rukšėnas. Jis buvo geras specialistas, savo darbo srities žinovas. Daugiau kaip po metų susirašinėjimo tarp Ekonomikos ir energetikos ministerijų ir Valstybės kontrolės komiteto buvo prieita prie išvados, kad akcinis kapitalas didintas teisėtai. 1996 m. kovo 26 d. gautas Valstybės turto kontrolės skyriaus viršininko V. Jarmalos raštas, kuriame rašoma: „Išnagrinėjus pateiktus AB „Anykščių energetinė statyba“ dokumentus nustatyta, kad AB „Anykščių energetinė statyba“ 1994 m. liepos 5 d. privatų akcinį kapitalą didino teisėtai.“

Lengviau atsikvėpėme po daugiau kaip metus trukusio nereikalingo bėgiojimo ir aiškinimosi, o problema buvo visai paprasta – sumaišytos datos. 1995 m. birželio 29 d. Energetikos ministerijos sekretoriaus V. Valentukevičiaus rašte, adresuotame Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės departamentui ir Lietuvos Respublikos Vyriausybei nurodoma: „Lietuvos Respublikos energetikos ministerija praneša: Energetikos ministerija turi AB „Anykščių energetinė statyba“, Anykščių rajono valstybinės mokesčių inspekcijos, Anykščių „Sodros“, Lietuvos žemės ūkio banko Anykščių skyriaus pirminius dokumentus ir pažymą, kad atlikdama akcinio kapitalo didinimą 1993-12-28; 1994-01-28; 1994-05-28 įmonė įsiskolinimų neturėjo.“ Be to, turime įmonės įregistravimo pažymėjimą, įstatus su atitinkamomis kritinėmis datomis, taip pat mokesčių mokėjimo korteles, mokesčių ryšius.

Pagrindinė Valstybės kontrolės departamento pretenzija, kad įmonė 1995 m. liepos 5 d. padidino akcinį kapitalą esant įsiskolinimui, neatitinka tikrovės, nes akcinis kapitalas buvo padidintas 1994 m. gegužės 28 d. indeksavus pagrindines priemones.

Nors dėl valstybės kontrolės darbuotojų kompetencijos trūkumo sugaišta daug laiko, įmonė dirbo toliau ir 1995 m. pasiekė gerų darbo rezultatų: statybos montavimo darbų atlikta už 6 284 199 Lt, arba 17 proc. daugiau negu 1994-aisiais.

Alvydas Bitinas, UAB „Anykščių energetinė statyba“ direktorius, dešimtmečius sėkmingai veikiančios įmonės akcininkas: „Kodėl man pavyko išvengti krizių? Gal pirštai ne taip į save lenkti... Niekad neturėjau tiek laisvų pinigų, kad galėčiau kitur investuoti. Kita vertus, aš nebuvau pažįstamas su bankininkais, niekas manęs neįkalbinėjo imti paskolas, pirkti turtus. Aš apskritai į bankus žiūriu atsargiai. Kol gerai, tai gerai, bet kai blogai... Niekad neturėjau ir norų sublizgėt.“

VI. VISUOMENINĖ VEIKLA. *Mano kraštas man mieliausias*

MIESTAS

Mes seniai išsiskyrėm,
tik mūsų nuotoly
kiekvieną nostalgiką vakarą
atsiveria tavo gyvos akys.
Tavo blakstienos paliečia mano prisiminimų lūpas,
ir aš kalbu žodžiais,
išsineštais vaikystės rankomis.
Aš grįžtu atgal į vaikystę,
į mirusį miestą,
kurį laikas apklojo anglim
ir žuvusių namų griaučiais.
Siauroj stiklo gatvelėj kaip aukso žvakidės
dega miesto akys, neužspaustos mirties nei laiko.
Kodėl mes negalėjome palikt susijungę tik akimis?
Kodėl mūsų sielos turėjo susijungti rankomis?
Kiekvieną vakarą, kai jaučiu savo likimo tikrovę,
tu ateini iš ūkanų,
iš tolimo laiko.
Tavo bokštuose skamba varpai,
tavo aikštėse renkas kuklūs miesto šventieji
ir tavo kiemų labirintuose vaikšto mano vaikystė.
Ne, mes niekada nebuvom išsiskyrę:
mes nesuskaitėm žvaigždžių, degusių virš miesto,
mes dar nepažinom savęs.
Į seną miestą tvinsta laikas,
Į seną miestą grįžta šmėklos,
Į seną miestą grįžta prisiminimų lūpos,
Į seną miestą tiesia rankas vaikystė.
Mes niekada neišsiskyrėm:
tik raudono aksomo uždangoj
verkia baltas laivas.

Algimantas Mackus. Ir mirtis nebus nugalėta. – Vilnius: Vaga, 1994

Parengta pagal Audronės Berezauskienės informaciją

„ALVYDAS BITINAS – LIETUVOS ENERGETIKŲ GARBĖS ŽENKLO KAVALIERIUS, KULTŪROS MECENATAS, KRAŠTOTYRININKAS, VISUOMENININKAS“³

Alfredo Motiejūno nuotrauka

Alvydas Bitinas – Pasaulio energetikų tarybos Lietuvos komiteto garbės ženklų kavalierius, Energetikos objektų statytojų klubo narys, kultūros mecenatas, kraštotyrininkas, visuomenininkas. Už sąžiningą darbą, aktyvią visuomeninę veiklą apdovanotas įvairių valstybės institucijų garbės ir padėkos raštais.

A. Bitinas gimė 1944 m. birželio 10 d. Ukmergėje. 1962 m. baigė Anykščių darbo jaunimo vidurinę mokyklą. 1963 m. įstojo į Kauno politechnikos instituto Vilniaus filialo Mechaninės technologijos fakultetą. Jis studijavo suvirinimo įrenginių ir gamybos technologijos programą ir 1969 m. įgijo inžinieriaus mechaniko kvalifikaciją. Baigęs institutą, dirbo Vilniaus gelžbetoninių atramų gamykloje inžinieriumi. Nuo 1973 m. perkeltas į Energetikos statybos treštą inžinieriumi, vėliau dirbo vyresniu inžinieriumi.

1977 m. liepos 6 d., mirus ilgamečiam Anykščių mechanizuotos kolonos viršininkui, Alvydo tėvui Teodorui Bitinui, Energetikos statybos tresto vadovo įsakymu dirbti viršininku buvo paskirtas jo sūnus A. Bitinas.

Sūnus, kaip ir tėvas, – puikus darbo organizatorius, sumanus vadovas. Paklaustas „Lietuvos ryto“ žurnalisto Tautvydo Kontrimavičiaus (dabar A. Baranausko ir

A. Vienuolio-Žukausko memorialinio muziejaus kuratoriaus – A. B. past.), kaip kaupė geram vadovui privalomą patirtį, A. Bitinas atsakė: „Brangiausias kiekvienos įmonės turtas – joje dirbantys žmonės. Jei jie norės, kad įmonės rezultatai būtų vis geresni, stengsis ir pasieks. Todėl man, kaip įmonės vadovui, svarbiausia yra padaryti taip, kad žmonės norėtų čia dirbti ir būtų patenkinti savo darbovieta. <...> Juk pagrindinis principas nesikeičia: ką darai – daryk gerai, kad ir pačiam nebūtų gėda praėjus dešimtmečiams.“ („Lietuvos rytas“, 2006 m. liepos 10 d., priedas „Vartai“, 3 p.)

A. Bitino vadovaujama uždaroji akcinė bendrovė „Anykščių energetinė statyba“ yra viena iš Lietuvos energetikos sistemos įmonių, kuri nuo pokario metų vykdo kaimų ir rajonų miestų elektrifikavimą, stato hidroelektrines, vandens siurbines, elektros tinklų gamybinės bazės bei gyvenamuosius namus šios sistemos įmonių darbuotojams.

1980 m. priimta naudoti 6 020 kv. m naudingojo ploto Utenos elektros tinklų centrinė gamybinė bazė. 1982 m. pastatyti gyvenamieji namai Molėtuose, Utenoje, Švenčionyse. 1983 m. nutiesta 110 kV elektros perdavimo linija Dūkštas–Padysnis, 1984 m. – 35 kV Šėta–Bukonys–Siesikai, Pabradė–Buivydžiai. 1986 m. pastatyta 110 kV transformatorių pastotė Dūkšte, 1987 m. pradėta, o 1990 m. perduota naudoti 330 / 110 / 35 kV transformatorių pastotė Utenoje ir daug kitų objektų.

Bendrovė tiesia ir remontuoja nuo 0,38 iki 330 kV įtampos elektros energijos perdavimo linijas, montuoja transformatorių pastotes, atlieka elektros instaliavimo darbus ir elektros tiekimo linijų projektavimo darbus, prekiauja elektros įrangos medžiagomis. 1998 m. bendrovei išduotas Lietuvos

³ Prieiga per internetą: <http://www.grazitumano.lt/wiki/index.php/Bitinas_Alvydas_%E2%80%93_Lietuvos_energetik%C5%B3_garb%C4%97s_%C5%BEenklo_kavaliarius%2C_kult%C5%ABros_mecenatas%2C_kra%C5%A1totyrininkas%2C_visuomenininkas>.

Respublikos aplinkos ministerijos atestatas bei Valstybinės energetikos inspekcijos prie Ūkio ministerijos leidimas, suteikiantis teisę atlikti montavimo darbus ypatingos svarbos statybos objektuose.

1992 m. gruodžio 28 d. Lietuvos Respublikos energetikos ministro įsakymu Anykščių energetikos valdyba tapo savarankiška Anykščių valstybine energetikos statybos įmone.

Privatizavus įmonę 1994 m. A. Bitinas tapo akcinės bendrovės „Anykščių energetinė statyba“ (energetikos objektų statyba ir rekonstrukcija) generaliniu direktoriumi, o įmonę pertvarkius 2003 m. – uždarosios akcinės bendrovės „Anykščių energetinė statyba“ generaliniu direktoriumi.

Nuo 2000 m. UAB „Anykščių energetinė statyba“ yra Lietuvos elektros energetikos asociacijos narė.

Visuomeninė veikla

A. Bitinas buvo Energetikos objektų statytojų klubo, Nacionalinės elektros energetikos asociacijos valdybos narys. 2001–2006 m. jis buvo Anykščių verslo tarybos narys ir pirmasis šios tarybos pirmininkas. Nuo 2006 m. iki šiol A. Bitinas priklausė Anykščių vadovų klubui, nuo 2011 m. – Anykščių rajono garbės piliečio vardo suteikimo komisijos narys. 2012 m. A. Bitinas tapo ir Anykščių Teresės Mikeliūnaitės kraštotyros draugijos nariu.

Apdovanojimai ir padėkos

Už sąžiningą darbą A. Bitinas apdovanotas įvairių valstybės institucijų garbės ir padėkos raštais.

2005 m. vasario 23 d. Pasaulio energetikos tarybos Lietuvos komitetas įsteigė Lietuvos energetikų garbės ženklo apdovanojimą, skirtą iškiliausiams, mūsų šalies energetikai labiausiai nusipelnusiems asmenims pažymėti. Pirmiesiems kavalieriams jis buvo įteiktas 2005 m. balandžio 17-ąją, švenčiant Lietuvos energetikų dieną.

A. Bitinas – Anykščių Jono Biliūno gimnazijos garbės galerijos narys (nuo 2006 m. gegužės 4 d.).

2006 m. balandžio 7 d. už nuopelnus Lietuvos energetikai Pasaulio energetikos tarybos Lietuvos komiteto sprendimu A. Bitinas apdovanotas Lietuvos energetikų garbės ženklu, jam suteiktas Garbės ženklo kavalieriaus vardas. 2009 m. A. Bitinui įteiktas Lietuvos elektros energetikos asociacijos prezidento Vlado Paškevičiaus padėkos raštas, kuriame rašoma: „Iškiliausiam krašto energetikos statybininkų dinastijos atstovui ir Lietuvos energetikos puoselėtojui už ilgametį darbą, prasmingą ir sėkmingą vadovavimą UAB „Anykščių energetinė statyba“.

2014 m. už indėlį stiprinant Anykščių krašto ekonomiką ir puoselėjant kultūrą jam suteiktas Anykščių rajono garbės piliečio vardas.

2016 m. AB „Energijos skirstymo operatorius“ A. Bitinui išreiškė padėką už indėlį plėtojant elektros skirstymo tinklą.

Už svarų indėlį kuriant ir puoselėjant įmonę, vykdant kaimo ir rajoninių miestų elektrifikavimą Šiaurės ir Rytų Lietuvoje, taip pat už ilgametę neprikaištingą veiklą elektros energetikos srityje 2016 m. birželio 10 d. padėką A. Bitinui išreiškė ir Valstybinė energetikos inspekcija prie Energetikos ministerijos.

2016 m. birželio 1 d. Lietuvos Respublikos Ministras Pirmininkas Algirdas Butkevičius UAB „Anykščių energetinė statyba“ 70 metų veiklos sukakties proga už sąžiningą darbą, žmonėms teikiamą fizinę ir dvasinę šilumą A. Bitinui išreiškė padėką.

2018 m. liepos 20 d. už nuopelnus Anykščių kraštui A. Bitinas buvo apdovanotas Šimtmečio anykštėno ženklu.

Kraštotyros veikla

Bendrovėje „Anykščių energetinė statyba“ A. Bitinas įrengė Energetikos istorijos muziejų – vieną iš trijų tokių muziejų Lietuvoje. Jame pagerbtas ir jo tėvo Teodoro Bitino, vadovavusio šiai įmonei 1947–1977 m., atminimas.

UAB „Anykščių energetinė statyba“ energetikos muziejus įkurtas ir atidarytas 1983 m. gruodį. Jame eksponuojami standai su įmonės pastatytų objektų nuotraukomis ir skaidrėmis. Anykštėnas fotografas Jonas Dilys važinėjo po Lietuvą, fotografavo įmonės pastatytus objektus. Taip pat stenduose – dirbusių įmonės vadovų ir veteranų nuotraukos.

Eksponuojami nuotraukų su aprašymais albumai: „Elektrinių statyba bei rekonstrukcija 1948–1964 metais“, „Iš Teodoro Bitino gyvenimo ir veiklos“, „Įmonės sportinių pasiekimų apžvalga 1968–1982 m. laikotarpyje“, „Anykščių mechanizuotos kolonos meno saviveiklos kolektyvų istorija“, „Įmonės veteranai“.

„UAB „Anykščių energetinė statyba“ statyti ir rekonstruoti pastatai bei montuoti įrenginiai 1948–1983 metais“, „Įmonės veikla spaudoje“ ir kt.

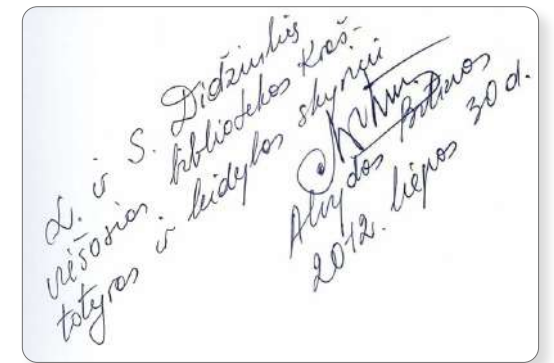
Muziejaus lankytojai gali pamatyti suvenyrus, gautus įvairių susitikimų, jubiliejų progomis. Tai Baltarusijos Respublikos Vitebsko SMV-2, Latvijos Respublikos Daugpilio kilnojamosios mechanizuotos kolonos ir kitų svečių dovanos. Taip pat muziejuje saugomi ir įmonės sportininkų bei saviveiklininkų apdovanojimai. Renkami ir eksponuojami įrenginiai, prietaisai, įrankiai, kuriais buvo dirbama per praėjusius 66 įmonės darbo metus.

2007 m. rugsėjo 23 d. muziejuje Energetikos objektų statytojų klubo iniciatyva įrengta bareljefinė lenta ilgamečiam įmonės vadovui Teodorui Bitinui pagerbti.

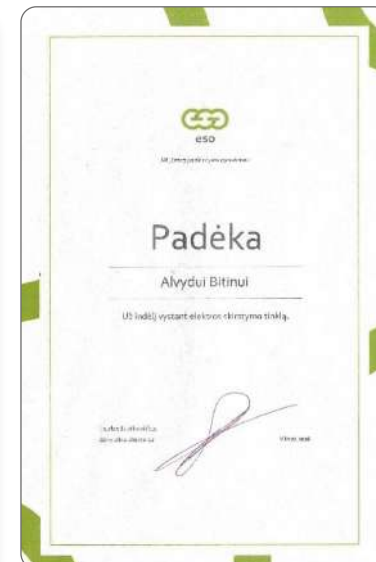
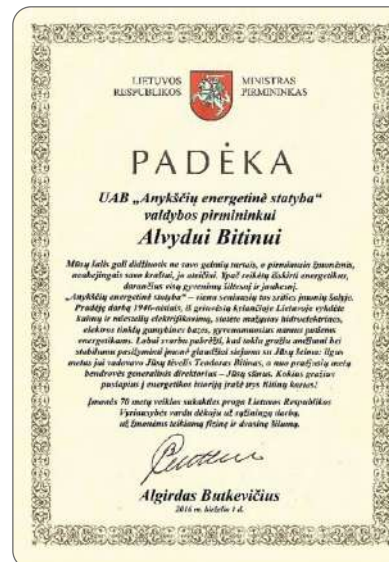
A. Bitino surinkta istorinė medžiaga apie UAB „Anykščių energetinė statyba“ ir spaudoje rašyti straipsniai apie naujausius įmonės pasiekimus primena bendrovės istoriją. 2008 m. leidinio „Elektros erdvės“ trečiajame numeryje generalinis direktorius A. Bitinas straipsnyje „Vertinga patirtis energetinėje statyboje“ (15 p.) rašė: „62-uosius metus Lietuvos energetinėje statyboje dirbanti UAB „Anykščių energetinė statyba“ yra vienas iš seniausių energetinės statybos kolektyvų. Ji įkurta 1964 m. birželio 1 d. Utenoje (tų pačių metų gruodžio 15 d. buvo perkelta iš Utenos į Anykščius – A. B. past.). Po Antrojo pasaulinio karo Lietuvoje energetinis ūkis buvo sugriautas, įrenginiai išvežti. Tik įsikūrusi įmonė ėmėsi mažų hidroelektrinių ir dyzelinių

Alvydas Bitinas bendrovės „Anykščių energetinė statyba“ muziejuje (Tautvydo Kontrimavičiaus nuotrauka)

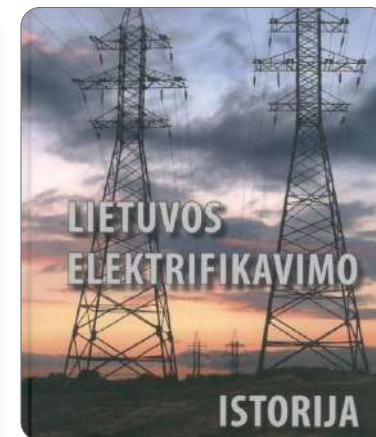
Įrašas dovanotoje knygoje, 2012 m. liepos 30 d.

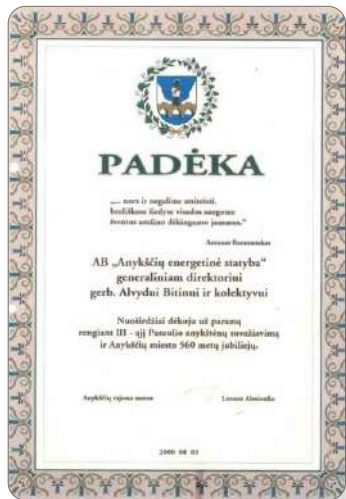
elektrinių atstatymo darbų. Jau 1946 m. buvo vykdomi Anykščių hidroelektrinės užtvankos <...> atstatomieji darbai“

Taigi rašydamas savo vadovaujamos įmonės metraštyje gerbiamas A. Bitinas prisidėjo prie mūsų – Anykščių krašto – istorijos.

Būdamas Energetikos objektų statytojų klubo nariu, kartu su kitais savo kolegomis 2006 m. išleido knygą „Lietuvos elektrifikavimo istorija“. Knygoje spausdinama Anykščių statybos-montavimo valdybos istorija, pristatomi nusipelnę valdybos žmonės, buvusių darbuotojų prisiminimai. A. Bitinas knygą padovanojo Anykščių L. ir S. Didžiulių viešosios bibliotekos Kraštotyros ir leidybos skyriui.

Alvydas Bitinas prisidėjo rašant Lietuvos elektrifikavimo istoriją. Knygos viršelis

Bendrovės „Anykščių energetinė statyba“ 60-mečio proga generalinį direktorių Alvydą Bitiną sveikina Anykščių savivaldybės meras Alvydas Gervinskas, 2006 m.

Kultūros mecenatas

Mecenatas yra asmuo, kuris materialiai remia kultūros ar meno sritį. Romos kultūros rėmėjas, gyvenęs dar prieš Kristų, Gaius Cilnius Maecenas – žmogus, iš kurio asmenvardžio kildinamas žodis mecenatas. Neretai senųjų knygų autoriai nežinomi, tačiau galima perskaityti, kas buvo jų mecenatai. Šie faktai įrodo, kad tokie rėmėjai visais laikais vaidino svarbų vaidmenį meno ir kultūros srityje. A. Bitinas yra vienas ryškiausių Anykščių krašto kultūros mecenatų. Sunku išvardyti visas padėkas, liudijančias, kad gerbiamas A. Bitinas neabejingas krašto kultūrai, čia organizuojamiems renginiams, šventėms, labdaros projektams, leidžiamoms knygoms.

2000 m. A. Bitino vadovaujama AB „Anykščių energetinė statyba“ suteikė finansinę paramą rengiant III pasaulio anykštėnų suvažiavimą ir organizuojant Anykščių miesto 560 metų jubiliejinę šventę. 2001 m. Anykščių rajono savivaldybė dėkojo gerbiamam A. Bitinui už nuoširdų indėlį realizuojant labdaros projektus.

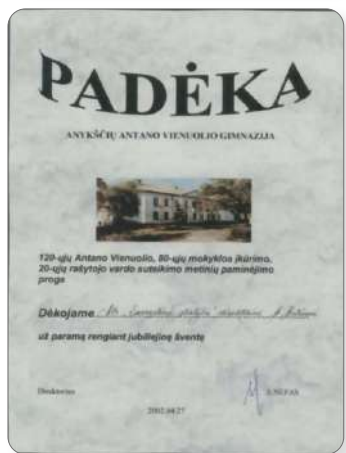
Tais pačiais metais jam įteikta Anykščių rajono mero Leono Alesionkos padėka už kūrybišką ir geranorišką veiklą rengiant Anykščių kultūros ir verslo dieną Vilniuje. Paramos sulaukęs ir Anykščių rajono meras Darius Gudelis dėkojo A. Bitinui už triušą ir kilnią paramą rengiant tradicinę vasaros šventę „Bėk bėk, žirgeli“.

2002 m. AB „Energetinė statyba“ direktorius A. Bitinas parėmė Anykščių Antano Vienuolio gimnazijos organizuojamą 120-ųjų Antano Vienuolio, 80-ųjų mokyklos įkūrimo ir 20-ųjų rašytojo vardo sukūrimo metinių paminėjimo progą.

Paramą 2009 m. jis skyrė Anykščių sportinių šokių klubui „Saltus“, kad šis galėtų organizuoti tradicines Lietuvos sportinių šokių federacijos reitingo varžybas „Saltus taurė“.

A. Bitinas yra Anykščių L. ir S. Didžiulių viešosios bibliotekos išleistų knygų „Prisiminimai apie Kazį Inčiūrą“ (2006 m.), „Anykščių biblioteka istorijos vingiuose: 1937–2007“ (2007 m.), „Surdegis 1510–1940 metais“ (2010 m.) mecenatas.

A. Bitino vadovaujama akcinė bendrovė „Anykščių energetinė statyba“ parėmė ir Anykščių krašto rašytojo Rimanto Vanago dokumentinės prozos „Sielių“ serijos knygų „Iš vieversių gyvenimo“, „Malūnininkas ir mėnuo“, „Žali žydų plaukai“, taip pat prozos rinkinio „Visi nuo Šventosios“ leidybą.

Laisvalaikis

A. Bitinas laisvalaikį skyrė sportui, filatelijai ir kraštotyrai. Jis taip pat organizuodavo klases draugų susitikimus bei įvairias šventes, mėgo artimuosius palepinti gardžiais patiekalais.

Svarbiausių bibliografijos nuorodų sąrašas

BITINAS, Alvydas. Galvokime dešimčiai metų į priekį [apie UAB „Anykščių energetinė statyba“]. „Aukštaitiško formato“ informacija. – Iliustr. – Kontora // Aukštaitiškas formatas, 2011, Nr. 7, p. 11.

BITINAS, Alvydas. Savo profesinę šventę pažymint // Kolektyvinis darbas, 1981, gruodžio 22, p. 2.

BITINAS, Alvydas. Vertinga patirtis energetinėje statyboje // Elektros erdvės, 2008, Nr. 3 (21), p. 15.

BITINAS, Alvydas. „Anykščių energetinė statyba“ sėkmingai varžosi su daugybe konkurentų [pokalbis su šios bendrovės vadovu Alvydu Bitinu] / kalbino Vidmantas Šmigelskas; Jono Junevičiaus nuotr. – Iliustr. – Rubrika: Kontora // Anykšta, 2004, vasario 24, p. 5.

BITVINSKAS, Linas. Jubiliejaus proga – traktorių ant kamino [Anykščių akcinės bendrovės „Anykščių energetinė statyba“ veiklos 60-metis] / Linas Bitvinskas; Jono Junevičiaus nuotr. – Iliustr. // Anykšta, 2006, birželio 1, p. 1, 3.

KONTRIMAVIČIUS, Tautvydas. Anykščių bendrovei pusšimtį metų vadovauja viena šeima [pokalbis su bendrovės „Anykščių energetinė statyba“ generaliniu direktoriumi Alvydu Bitinu] // Lietuvos rytas, 2006, liepos 10 d., priedas „Vartai“, p. 3.

MIKŠYS, Zenonas. Anykščius garsina energetikos objektų statytojai [apie UAB „Anykščių energetinė statyba“] / Zenonas Mikšys. – Iliustr. // Mokslas ir technika, 2006, Nr. 11, p. 24–25.

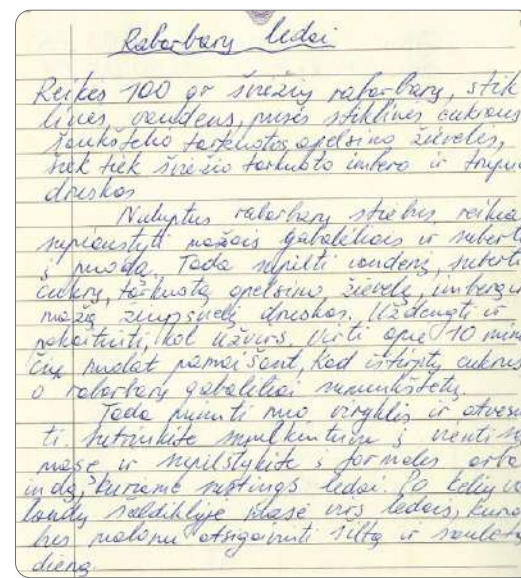
ANYKŠTĖNŲ BIOGRAFIJŲ ŽINYNAS: Alvydas Bitinas [interaktyvus], Anykščiai [žiūrėta 2012 m. liepos 30 d.]. Prieiga per internetą: <<http://www.anykstenai.lt/asmenys/asm.php?id=58>>.

ANYKŠČIŲ ENERGETINĖ STATYBA [interaktyvus], Anykščiai [žiūrėta 2012 m. rugpjūčio 9 d.]. Prieiga per internetą: <http://www.energetinestatyba.lt/index.php?fuseaction=displayHTML&file=File_3.php&langparam=LT>.

VANAGAS, Rimantas. Krikštytas Trispalvėje [pokalbis su A. Bitinu] // Pasaulio anykštėnas, 2008, gruodis (Nr. 12), p. 1, 2.

Susitikimas su buvusiais klases draugais. Fotografuota prie muziejinio eksponato – kraninio gręžimo traktoriaus, 2007 m.

Alvydo rabarbarų ledų receptas

Rašytojas Rimantas Vanagas kalbina A. Bitiną⁴

Rašytojas R. Vanagas, pasidomėjęs, kaip gyvena ištikimiausi kultūros rėmėjai, net sunkmečiu neprarandantys linksmumo ir optimizmo, tiesiantys ranką pagalbos prašantiems, sulaukė tokio A. Bitino pasakojimo.

Kad sekėsi, tai sekėsi!

Iškart pasakysiu: gyvenime man labai sekėsi! Kai gimiau, rusai vijo vokiečius, senelis savo sodyboj Januvkos kaime (tarp Širvintų ir Ukmergės) po ažuolu iškasė žeminę. Reikia mane krikštyt, o kuo aprengt? Drabuželių taigi nėra. Ilgai nesvarsčiusios tetos suvyniojo mane į vienintelį didesnį audeklą – lietuvišką Trispalvę. Tokį mane pamatęs, Gelvonų bažnyčios klebonas pasakė: „Šitas bus tikras lietuvis!“ Likimas keistai saugojo ir mano tėvą Teodorą, inžinierių. Kai po karo pradėjo vežti lietuvius į Sibirą, mano tėvas „ant staigiųjų“ atsідūrė Vorkutoj. Per klaidą: sumaišė su kažkokiu kitu Bitinu. Bet kas ten smulkinsis? Vorkutoj lagerio prižiūrėtojai iškratė jo kostiumą ir rado keistą daikčiuką.

– Koks čia daiktas? – prispyrė.

– Logaritminė liniuotė.

– O kam ji reikalinga?

– Skaičiuoti.

– Tai tu moki skaičiuoti? Tada būsi normuotoju!

Taip tėvas išvengė katorgos darbų ir liko gyvas. Bylos jam neužvedė – nebuvo už ką. Po poros metų paleido.

Kol tėvas šalo Šiaurėje, mes gyvenome pas mamos seserį. Kai buvau kokių pustrėčių, vyrai palaukėję ganė gyvulius, kūreno laužą. Užsižiūrėjau į liepsną – ir užgriuvau ant jos, veidu į žarijas. Kažkieno rankos spėjo ištraukti, nubraukė nuo veido pelenus, tepė kiaušiniiais – išgijau.

Tėvams apsigyvenus Anykščiuose, už kelių žingsnių buvo Anykštos elektrinė. Taip ir matau: didelė smėlio krūva, šuo... Anykšta ne tokia, kaip dabar, – gili, verpetuota. Kad greičiau išmokčiau plaukt, kažkas pastūmė mane vandenin. Laimė, spėjau laiku įsitvert kažkieno ištiestos rankos.

Su Anykšta susiję ir daugiau vaikystės prisiminimų. Vieną 1957 m. dieną nuleido Anykštos užtvankos vandenį, žuvis duobelėse ir žolėse virte virė. Stebuklų metas, ir ne tik vaikams! Bet štai atleikia sesuo ir liepia eit į laidotuves: mirė rašytojas Vienuolis. Skaudama širdimi palikau žuvį. Bet įdomumo tą dieną nepritrūkom: įsilipę į beržus, stebėjom laidotuvių procesiją, – buvo ko pasižiūrėt! Tiek žmonių anykštėnai dar niekad nebuvo matę!

Paaugliai mėgom „bombas“. Pripili butelį salietros, medžio anglių, įmeti vidun degančią cigaretę ar pagaliuką, užkemši – ir meti vandenin. Pakyla fontanas, sublyksi žuvis... Vieną kartą tą butelį kažkodėl padėjau į griovį. Nespėjus nueit – driokst! Ranka apsipylė kraujais, iki šiol žymus randas...

Visa tai prisimindamas galvoju: išties buvo linksma! Skendau, degiau, sprogdinausiu... Tai kas man dabar tas numatomas sunkmetis?! Ne tokius dalykus išgyvenom – išgyvensim, jei reikės, ir šitą nelaimę...

Sovietmečio „linksmybės“

1947 m. birželį, vos grįžęs iš Vorkutos, tėvas padarė karjerą: anykštėnas Henrikas Juknevičius buvo paskirtas Utenos rajono elektromechaninių dirbtuvių viršininku, tėvas – vyr. inžinieriumi. Aš gi mokiausi J. Biliūno vidurinėj mokykloj, auklėtoja buvo Teresė Mikeliūnaitė, šviesus, darbuį atsidavęs žmogus.

Po dešimtos klasės šeši berniokai išėjom mokyti į darbo jaunimo vakarinę mokyklą. Mat buvo toks įstatymas – dirbančių ir besimokančių neimti kariuomenėn, į institutą priimti be konkurso... Užtat po instituto (baigiau Kauno politechnikos institutą) iškart dvejimems metams atsidūriau kariuomenėj.

Čia vėl man pasisekė. Ir dėl labai paprastos priežasties. Vilniaus komisariate naujokus į paskyrimo vietą skirstė pagal alfabetą. B raidė pradžioj – ir pirmoji grupė atsidūrėm Pabaltijo karinėj apygardoj. Kitiems gi buvo lemta pamatyti Užkarpatę ir Tolimuosius Rytus, dėl to, žinoma, niekas nedžiūgavo.

Anykščių darbo jaunimo vidurinės mokyklos 11a klasės mokiniai su auklėtoja Terese Mikeliūnaitė. Alvydas Bitinas antroje eilėje antras iš dešinės, 1959 m.

Sovetske (Tilžėje) manęs laukė išbandymas: keliems kandidatams buvo liepta didelėmis raidėmis parašyti plakatą „Slava Sovetskoj armijai!“. Institute nemažai miklinęs ranką braižydamas, plakatą nupiešiau gražiai – ir buvau paskirtas štabo viršininko padėjėju! Gavau leitenanto laipsnį, 200 rublių algos, maisto, galimybę nueiti į miesto kiną, šokius – ne taip jau ir blogai! Bjauriausia man tekusi pareiga – tikrinti kareivių gaunamus siuntinius. Praplėsi siuntinuką, apgraibai, pamaigai – tarp rūkytos žuvies, lašinių ar kojinių bandai užčiuopti butelioką... Kartą viršininkas pastebėjo, kaip aš tikrinu, ir perpyko: „Koks čia tikrinimas?! Žiūrėk, kaip tai daroma!“ Išvertė mano ką tik „apžiūrėtą“ siuntinį, viską aliai smulkmenėlės, ir uogienės stiklainyje rado įkištą butelį degtinės... Tada tai jau gavau pylos!

Nuvykau komandiruotėn į Kaliningradą – ten štabas. Per pietų pertrauką sako – eik valgyt. Nueinu į štabo valgyklą, prisikraunu padėklą maisto, ieškau laisvos vietos. Ją rasti ne taip paprasta, nes valgykloje – trys kambariai. Įeinu į vieną – ten sėdi kapitonai, majorai, įkišu nosį į antrą – ten pulkininkai. Na, galvoju, trečias tai jau mano! Ryžtingai žengęs, staiga pamatau serviruotą stalą, o padavėjas capt už rankovės: nematai, kad čia generolams?!

Vilnius, Gelžbetoninių atramų gamykla, Energetinės statybos trestas... Pagaliau – AB „Anykščių energetinė statyba“, kur dirbu iki šiol. Galėčiau ilgai pasakoti apie mūsų, elektrikų, rūpesčius ir problemas, bet šįkart kalba, kiek supratau, ne apie tai...

Kur gyvenį, ten ir turi būti patriotas!

Anykštėnas esu nuo 1947-ųjų, taigi 60 metų jaučiuosi čia buvis... O mano filosofija tokia: kur gyvenį, ten ir turi būti patriotas! Mus sieja Šventoji, šilelis, Puntukas, tos pačios gatvės ir reginiai, šventės ir kasdienybė, darbas, kaimynystė, – tai kodėl mums nebendrauti, nepadėti vieni kitiems?! Mūsų kraujas, galima sakyti, tas pats... Tad nieko nuostabaus, kad mūsų bendrovė kiek išgalėdama rėmė „Bėk bėk, žirgeli“, miesto šventes, meno saviveiklą, sportininkus, mokyklas, darželius, ligoninę, albumų ir knygų leidybą. Šįmet paramai skyrėm apie 11 000 Lt, pernai – apie 17 000 Lt. Kartais nereikia nė didesnių pinigų – pamatei, kad, pvz., ligoninės vidaus reikalų skyrių reikia veidrodėlio (kaipgi be jo ligonis barzdą nusiskus?), ir pasirūpinai, kad jis ten atsirastų... Nebekalbu jau apie moralinę paramą, gerą žodį, kurie jokiai biudžetui nieko nekainuoja, bet yra ypač brangūs! O mes vis kaip tame anekdote... Girdėjot? Susitinka trys gruzainai, vienas jų – su „Volga“. Vyrai pasitaria ir nusprendžia, kad negražu visą laik vienam važinėti, reikia ir kitiems duoti. Taip ir padaro – važinėja „Volga“ paeilui. Susitinka trys žydai, vienas jų – turtuolis, kitas – skurdžius. Žydai pasitaria ir taip pat nusprendžia – reikia draugiškai pasidalyt pinigais su kitais, visgi savi žmonės! Ir susitinka trys lietuviai. Vienas sako kitam: „Klausyk, aš buvau Sibire, tu sėdėjai kalėjime, tai gal paskundžiam trečią, kad ir jis pasėdėtų?“. Juokai juokais, o visa, kas dedasi mūsų krašte, mieste, – mūsų visų reikalas! Kartais labai pasigendu valdžios strategijos, esminių numatymų ateičiai. Be

⁴ Straipsnio „Krikštytas Trispalvėje“ ištrauka iš „Pasaulio anykštėnas“, 2008, Nr. 12, p. 1, 2.

to kartais sunkoka suprast prioritetus, planuot darbus, formuot žmonių nuomonę. Jeigu valdžia nuolat keičiasi, tai tik minusas: ką rimtesnio galima nuveikti per kelerius metus? Vos geriau susipažįsta, padus apšyla – ir atiduok vairą kitiems... Ir vėl viskas nuo nulio. Centre gėlės, o už keliasdešimties žingsnių – gatvytės be šaligatvių, nedažyti nameliai. Daug kas priklauso nuo miesto galvų! Kita vertus, dažnai be jokio reikalo laukiam, kol kažkas kažką nuspręs ir sukomanduos. Jei būtume tikri miesto patriotai, jaustumės esą šeimininkai, nieko nelaukdami nuveiktume savo „namų darbus“, daug kas būtų kitaip. Daug kur jau „valdiški“ kiemsargiai šluoja gatves ir šaligatvius, nors nuo seno žmonės patys su tuo puikiausiai susidorodavo, netgi su džiaugsmu! Dabar gi žmogelis neturi teisės sutvarkyt net šalia esančio pašventupio lopinėlio – nei krūmo nukirst, nei pernykščių lapų pavasarį sudegint. Be leidimo – nė krust!

Taip, ateities prognozės nespindi. Gal ateinantys metai pasauliui ir mums tikrai bus sunkesni – matysim. Bet kam gąsdintis iš anksto – verčiau neimanuodami pasitaupykim, nešvaistykim pinigų niekam. Žiūrėkime į rytdieną šviesesnėm, linksmesnėm akim, kaip į tam tikrą išdaigą – ir tikrai išgyvensim! Aš ne šiaip sau pradžioj pasakojau, kiek kartų mane dar vaikystėj iš mirtinų pavojų traukė geros kitų rankos. Jei ir sunkmečiu remsim vieni kitus, padėsime lipti iš duobės – viskas bus gerai!

Vytautas Bagdonas

Sodžiaus muziejuje – padėka ir geradariui Alvydui Bitinui

Kunigiškių I kaime veikiančiame Svėdasų krašto muziejuje, kuris populiariai lankytojų vadinamas dar ir Vaižganto muziejumi, viename iš kambarių galima perskaityti padėkas rėmėjams, 2014 m. labdarinai padėjusiems įrengti papildomas muziejaus patalpas. Įrėmintame sąrašė yra ir tokios eilutės: „Už elektros instaliacijos atnaujinimą dėkojame AB „Anykščių energetinė statyba“ (generalinis direktorius gerb. Alvydas Bitinas)“.

Iki šiol tai buvo tik lakoniška informacija lankytojams, tik kukli muziejinių padėka rėmėjams už jų prasmingą indėlį tvarkant ir puoselėjant sodžiaus muziejų. Tačiau šį pavasarį, skleidžiantis muziejaus kieme augančių obelių, vyšnių ir slyvų žiedams, sužinojus apie gerbiamo Alvydo Bitino išėjimą Anapilin, skaitant padėkas rėmėjams, kyla kitokios mintys. Ir jau užplūsta gražūs ir šviesūs prisiminimai, iš praeities atkeliauja vaizdiniai apie susitikimus su šiuo Žmogumi. Su Žmogumi iš didžiosios raidės...

Likimas taip lėmė, kad man pirmiausia teko susipažinti su velionio tėveliu Teodoru Bitinu, ilgus metus sėkmingai vadovavusiu visoje Lietuvoje ir už jos ribų žinomai anykštėnų energetikų įmonei. Korespondento darbas tuometiniame Anykščių rajono laikraštyje „Kolektyvinis darbas“ (dabartinės „Anykštos“ pirmtake) ne kartą mane suvedė su šios įmonės kolektyvu ir energingu vadovu, čia galėjai rasti daugybę medžiagos, reikalingos fotoreportažams, apybraižoms, pasakojimams apie ženklus elektrikų darbus. Dar vėliau, dirbant respublikinėje spaudoje, teko bendrauti jau su Alvydu, perėmusiu stambios bendrovės vairą į savo rankas. O kiek kartų susitika įvairiuose susirinkimuose, pasitarimuose, konferencijose ar ir šiaip – visokiausių švenčių, masinių renginių metu! Ir visuomet jis prieis, pasisveikins, užkalbina, šio bei to pasiteiraus, persimes vienu kitu žodeliu ar ilgesnį pokalbį pradės. Visada stebėjau šio žmogaus paprastumu. Stambios, gerai žinomos įmonės generalinis direktorius, verslininkas, visuomenininkas, didelis autoritetas, ne tik Anykščiuose, bet ir visoje šalyje žinomas, gerbiamas žmogus, o toks paprastas, žmogiškas, jautrus, kuklus, dėmesingas kitiems. Ne paslaptis, mane asmeniškai jis labiau pažinojo dar ir dėl to, kad mano brolis Zigmas (1940–2013) daugybę metų dirbo „Montaže“ (šitaip sutrumpintai kai kas vadino tą anykštėnų energetikų įmonę) mobilios kėlimo platformos (vadinamojo autobokšteli), gręžimo ir kitokios specialios technikos vairuotoju. Susitikus atsirasdavo kalbos ir apie bendrus pomėgius. Žinodamas, kad domiuosi kraštotyra, prižiūriu muziejų, rengiu muziejines ekspozicijas, kartą susitikęs A. Baranausko aikštėje Anykščiuose pradėjo klausinėti, kaip sekasi, kaip laikosi Kunigiškiuose muziejus, ir pasigyrė, kad jis su bendraminčiais savo įstaigoje irgi energetikos muziejų įkūrė, jis pats netgi į kraštotyros draugiją įstojo... Gerai žinojau, kad Alvydas buvo ir Anykščių kultūros renginių bei iniciatyvų mecenatas, Pasaulio anykštėnų bendrijos idėjų rėmėjas ir puoselėtojas. Todėl kai prireikė Svėdasų krašto (Vaižganto) muziejui konkrečios paramos, išdrįsau kreiptis būtent į gerbiamą Alvydą. O buvo taip. Ilgą laiką muziejus Kunigiškiuose, įrengtas restauravus istorijos paminklą – buvusios Kunigiškių pradžios mokyklos pastatą, galėjo naudotis tikrai puse namo. Kitoje pastato pusėje dar kolūkmečiu buvo apgyvendinta Daivos ir

Virgilijaus Budreikų šeima. Kai jie pasistatė savo namus ir 2012 m. išsikėlė ten gyventi, ištuštėjusios patalpos atiteko muziejaus reikmėms. Žinoma, prireikė remonto ir tam tikslui buvo ieškoma rėmėjų. Iš karto iškilo problemų dėl elektros. Elektros tinklų atstovai atjungė ūkininkų šeimai priklausiusį elektros skaitiklį, nupjovė laidus ir ramiausiai išvažiavo, paaiškinę, kad elektros įjungimas visame pastate, laidų prijungimas prie vieno bendro skaitiklio – jau ne jų reikalas. Taigi pusė muziejaus pastato liko elektrifikuota, o kita pusė, neseniai perduota muziejaus reikmėms, skendėjo tamsoje. Neliko kitos išeities, kaip tiktai 2014 m. pradžioje kreiptis į „Anykščių energetinės statybos“ generalinį direktorių A. Bitiną. Į mūsų gaudulingą pagalbos prašymą buvo operatyviai sureaguota. Paskambinęs pats generalinis visko smulkiai išsiklausinėjo telefonu, kai ką pasitiksino. Sutarėme dėl susitikimo muziejuje. Jis atvyko ne vienas, o su keletu įmonės darbuotojų, kuriems, kaip patikino direktorius, ateityje ir bus patikėta rūpintis muziejaus elektrifikavimo reikalais.

Iš pradžių, kaip ir pridera, buvo atidžiai apžiūrėtos visos muziejaus patalpos. Ir pats Alvydas, ir jo pavaldiniai labai stebėjosi tiesiog avarine elektros įrangos būkle: lauke tabalavo atsipalaidavęs įvadas, viduje tarpusavyje netvarkingai buvo sujungti, sumazgijoti pačių įvairiausių markių ir rūšių laidai, šviestuvai, jungikliai neatitiko saugumo technikos reikalavimų, daug kur elektros prietaisai kėlė rimtą pavojų. Anykštėnai pažadėjo pagal išgales pagelbėti, nors šiek tiek aptvarkyti apverktiną elektros ūkį. Pastebėjau, kad gerbiamas A. Bitinas domėjosi ne vien tiktai elektra, bet ir muziejaus įkūrimo istorija, eksponatais, garsiais Svėdasų krašto žmonėmis. Pašnekovą maloniai nustebino žinia, kad toje klasėje, kur dabar veikia muziejus, vaikystėje mokėsi būsimasis lietuvių literatūros klasikas Juozas Tumas-Vaižgantas... Kai bendravome lauke, stipriai spigino saulė, ir Alvydas buvo užsidėjęs tamsius akinius. Gerokai nustebau, kai jis atsiprašė, kad bendrauja užsidėjęs tokius akinius. Esą taip daro ne „iš onoro“, bet dėl to, kad skauda akys, bijo stiprios šviesos... Kiek per savo gyvenimą esu sutikęs žmonių – ir jaunų, ir pagyvenusių, paprastų mirtingųjų ir aukšto rango valdininkų, kurių akis buvo pridengę tamsinti akiniai, nė vienas jų niekuomet dėl to neatsiprašė. O štai gerbiamas verslininkas, garsios įmonės vadovas A. Bitinas, bendraudamas su jaunesniu už save paprastu muziejaus darbuotoju, atsiprašė. Tai dar kartą įrodė šio anykštėno kultūringumą, tolerantiškumą, mandagumą...

Anykštėnai elektrikai po to susitikimo muziejuje vis nepasirodė, dėl to labai išgyveno ir pats Alvydas. Jis vis skambino telefonu ir atsiprašinėjo, kad atsirado daugybė nenumatytų darbų, todėl į muziejų tvarkyti elektros žmonės atvyks kiek vėliau. Nors ir kiek vėliau, bet elektrikai atvažiavo, sutvarkė įvadą, nutiesė į muziejų patikimą elektros kabelį. Generalinis direktorius vėl skambino, domėjosi, kas jau padaryta, ar neturime kokių pretenzijų. Po kurio laiko atvažiavę keli įmonės darbuotojai patvarkė vidaus elektros instaliaciją, sumontavo kai kuriuos šiuolaikiškus elektros įrenginius. Kartą, rudenio pavasariu atlikto darbo kokybę. Džiaugėsi, kad nors tiek galėjo prisidėti prie muziejaus tvarkymo, naujų patalpų įrengimo darbų. Atsisveikindamas pratarė: „Tai išėjo taip, kad mes abu šiemet buvome pagerbti ir įvertinti.“ Beliko tiktai tiems žodžiams pritarti. Taip jau sutapo. 2014 m. liepą per miesto šventę „Anykščių energetinės statybos“ vadovui, verslininkui, kultūros mecenatui A. Bitinui už didelius nuopelnus gimtajam kraštui buvo suteiktas Anykščių rajono garbės piliečio vardas. O šių eilučių autoriui, žurnalistui, kraštotyryninkui, muziejinių tu pačių metų rugsėjo mėnesį tradicinio respublikinio renginio – „Vaižgantinių“ – metu už ilgametę vaižgantiškos tradicijos sklaidą buvo įteikta respublikinė literatūrinė Vaižganto premija...

Tad štai kokios mintys, kokie prisiminimai užplūsta, kai dabar vaikštiniu po muziejų, apžiūrinėju rėmėjams skirtus standus, atnaujintas ekspozicijas, kai įjungiu prieš kelerius metus anykštėnų elektrikų sutvarkytus elektros įrenginius. Ir nuoširdžiai pagalvoju: „Kiek daug žmonių savo geranoriška labdaringa veikla prisidėjo, kad Kunigiškių sodžiuje šis muziejus galėtų gyvuoti daugiau kaip 30 metų!“ O tarp to būrio geradarių buvo ir dabar jau šviesios atminties Alvydas Bitinas...

Vytautas Bagdonas

Svėdasų krašto (Vaižganto) muziejaus muziejūninkas, žurnalistas

VII. „ANYKŠČIŲ ENERGETINĖ STATYBA“.
Mano širdis tenai

Iš žvakių vaško kvepiančios gelmės
švelni šviesa medaus srovelėm liejas
ant kalijų žiedų, lelijų, chrizantemų lapų,
ant paauksuotų nėrinių, ant žalvario sunkių
lyg laiko grandys rankenų – jos skirtos
šešiams sparnuotiems palaikų nešikams:
jiems šį beburį laivą teks iškelt iš nebūties
ir pernešt sausuma per suanglėjusių dienų dykynę
lig alebrastinių visatos vandenų
ir ten paleisti plaukt saulėtekio kryptim,
kad siela kuo greičiau užmirštų
klaidas ir nuopusius, užburtą meilės ratą.

Po to lipniais šilkiniais siūlais
sujungs vorai metus, dienas ir valandas į vieną
skaidriausią šviesmečių akimirką, nes laikas
jau neturės prasmės – visi sustoję
pavargę laikrodžiai tylės,
kad jų tiksėjimas ir dūžiai netrikdytų
užmigusio po rožių ir žvaigždynų šaknimis.

Ir štai tuomet
toks grynas grynas skausmas,
tyresnis už stiklinių ašarų sferas,
nukris į Druskos jūros duburį bedugnį,
pažerdamas aštrias sapnų šukes,
nei atsisveikinimo skiemenis nuo lūpų.

*Saulius Chlebinskas. In Leonardas Gutauskas.
In Fine: eilėraščiai. – Vilnius: Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla, 2004, p. 29–30*

„MONTAŽO“ PER 74 METUS NUEITAS KELIAS

Per 74 metus bendrovės pavadinimas keitėsi ne vieną kartą, tačiau darbų pobūdis išliko tas pats – Lietuvos energetikos objektų statyba. Per šį laikotarpį bendrovėje dirbo šimtai įvairiausių specialybių darbuotojų, kurie būdami nuolatinėse komandiruotėse, toli nuo savo šeimų, su dideliu pasiaukojimu statė elektrines, gyvenamuosius namus, tiesė elektros linijas. Daugeliui dirbusių žmonių bendrovė, ar kitaip „Montažas“, tai visas gyvenimas.

1946 m. birželio 1 d. Lietuvos komunalinio ūkio ministerija, kuriai priklausė miestelių energijos ūkis, įkūrė penkias elektromechanines dirbtuves: Panevėžyje, Marijampolėje, Ukmergėje, Kretingoje ir Utenoje, kurios turėjo atstatyti Antrojo pasaulinio karo metais sugriautą buvusį Lietuvos energetikos ūkį. Dirbtuvių viršininku buvo paskirtas Juozas Bradelis. Tuo metu vykdyti dyzelinių variklių, užtvankų, lokomobilių, generatorių remonto darbai. Anykščiuose po karo elektrinės pastatas buvo sudegintas, užtvanka ir hidroturbina susprogdintos, miesto elektros tinklas sunaikintas. Atstatymo darbus vykdė energingas ir sumanus Henrikas Juknevičius. Iš buvusių elektrinės darbuotojų jis subūrė entuziastų kolektyvą ir per trumpą laiką elektros ūkis Anykščiuose buvo atkurtas.

1947 m. elektromechaninės dirbtuvės perkeltos į Anykščius, o viršininku paskirtas H. Juknevičius. Dirbtuvės įsikūrė prie tuometinės veikiančios Anykščių hidroelektrinės ant Šventosios upės kranto. Iš pradžių dirbtuvių veikla buvo labai sunki, kadangi neturėta priemonių ir inventoriaus, visi darbai buvo atliekami tik rankomis. 1947 m. greta Anykščių elektrinės paskirtas žemės sklypas, kuriame 1948–1952 m. pastatyti pirmieji laikini gamybiniai pastatai: dirbtuvės, sandėlis, garažas, kontora. 1947 m. birželio 1 d. dirbtuvių inžinieriumi paskirtas Teodoras Bitinas. Tų metų pabaigoje jau dirbo 28 darbininkai ir keturi tarnautojai.

1950 m. įmonės pavadinimas pakeistas, ji pavadinta Anykščių tarprajoninėmis elektromechaninėmis dirbtuvėmis, o nuo 1951 m. – Vilniaus srities statybos-elektromontažo kontora. Nuo 1953 m. tapo Anykščių tarprajonine statybos-elektromontažo kontora. Palengva kolektyvas didėjo, įgijo patirties. Sparčiai plėtėsi darbų apimtys. 1948 m. baigta statyti antroji Anykščių hidroelektrinė, taip pat buvo pastatytos Lentvario, Pastrėvio, Druskininkų hidroelektrinės, sumontuota daug dyzelinių elektrinių.

Apie 1955 m. prasidėjo naujų nelengvų darbų etapas šiaurės rytų Lietuvoje – aukštosios ir žemosios įtampos elektros perdavimo linijų tiesimas. Darbo apimtys smarkiai išaugo, įmonėje dirbo keli šimtai žmonių, įsigyta naujos technikos, mechanizmų, transporto priemonių. Objektai buvo šiaurės rytų Lietuvoje, toli nuo gamybinės bazės, todėl reikėjo daug transporto priemonių, didėjo gamybinės išlaidos. Intensyviai, atsidavusiai dirbant, atėjo ir gera patirtis, atsirado didesnis pasitikėjimas savo jėgomis ir įmone. 1956 m. sausio 1 d. viršininkas H. Juknevičius perkeltas vadovauti Marijampolės mechanizuotai kolonai, o Anykščiuose viršininku paskirtas vyr. inžinierius Teodoras Bitinas.

Pirmoji Anykščių hidroelektrinė ant Šventosios upės kranto

1957 m. pradėta naujos gamybinės bazės statyba Anykščiuose. 1958 m. Anykščių tarprajoninė statybos-elektromontažo kontora tapo pavaldi naujai įsteigtam Energetikos statybos restui ir pavadinimas pakeistas į „Anykščių statybos-montavimo aikštelę“. Maždaug nuo 1959 m. įmonė tapo pajėgi statyti ir stambesnius energetikos objektus. 1959 m. likviduojama Antalieptės statybos-montavimo valdyba buvo prijungta prie „Anykščių statybos-montavimo aikštelės“. Tuo metu įmonėje jau dirbo 604 darbuotojai. Pirmieji išsiplėtusios organizacijos metai buvo sunkūs, nes keletas Antalieptės statybos-montavimo valdybos objektų buvo nebaigti, neaprupinti medžiagomis, labai vėlavo pačios Antalieptės elektrinės statyba. Nebaigtos ir Aukštadvario bei Bagdanonių hidroelektrinės. Jas statyti buvo pradėjusi Vilniaus statybos-montavimo valdyba, kuri 1960 m. taip pat likviduota. Abi elektrines teko užbaigti Anykščių darbuotojams. Anykštėnų rankomis pastatytos 2 460 kW galingumo

Gamybinė bazė Anykščiuose

Antalieptės hidroelektrinė

Antalieptės, 480 kW Baltosios Ančios, 150 kW Padysnio, 800 kW Godingos hidroelektrinės. 1956–1960 m. laikotarpiu buvo atliekami statybos, rekonstrukcijos ir remonto darbai 120 kW Aukštadvario, 100 kW Bagdanonių, 100 kW Kapčiamiesčio, 120 kW Varėnos, Raseinių, Skaudvilės, Lentvario, Druskininkų, Širvintų, Eišiškių hidroelektrinėse.

Pradėjus Lietuvoje kurti chemijos pramonę, 1961–1963 m. anykštėnams teko statyti vandens siurbines Kėdainiuose, Jonavoje, Alytuje ir Kavarske. 1964 m. pabaigoje baigtas Lietuvos žemės ūkio vartotojų prijungimo prie valstybinių elektros tinklų pirmasis etapas. Įmonės darbuotojai vykdė elektrifikavimo darbus ir kaimyninėje Baltarusijoje. 1967–1970 m. buvo elektrifikuoti Braslavos rajono keturi kolūkiai.

Nuo 1966 m. iki 1976 m. pagrindinė Anykščių mechanizuotos kolonos veikla buvo aukštosios ir žemosios įtampos elektros tiekimo linijų tiesimas, transformatorių pastočių montavimo darbai. 1976 m. įmonė pradėjo statyti energetikų poilsio bazę Dubingiuose. Didėjant gamybinėms apimtims ir daugėjant personalo tapo aktualu išlaikyti senus patyrusius darbuotojus ir pritraukti naujų. Viena pagrindinių skatinimo priemonių – skiriamas butas. Gyvenamieji namai pastatyti Anykščiuose, Vilniuje Tverėčiaus gatvėje, Molėtuose, Utenoje, Švenčionyse ir kituose šiaurės rytų Lietuvos rajonuose. 1970 m. pastatyti poilsio namai prie Baltųjų Lakajų ežero, Molėtų rajone.

Imtasi ir labai stambaus energetinio objekto – 6 tūkst. kv. m ploto, milijono rublių vertės Utenos elektros tinklų centrinės gamybinės bazės statybos. Tai buvo vienas sudėtingiausių objektų per visą įmonės veiklos istoriją, pradėtas statyti dar 1977 metais. Šiems darbams įveikti reikėjo daug darbo jėgos, technikos ir geros darbo organizacijos. Nuosava gamybinė bazė Anykščiuose pastatyta taip pat savo jėgomis.

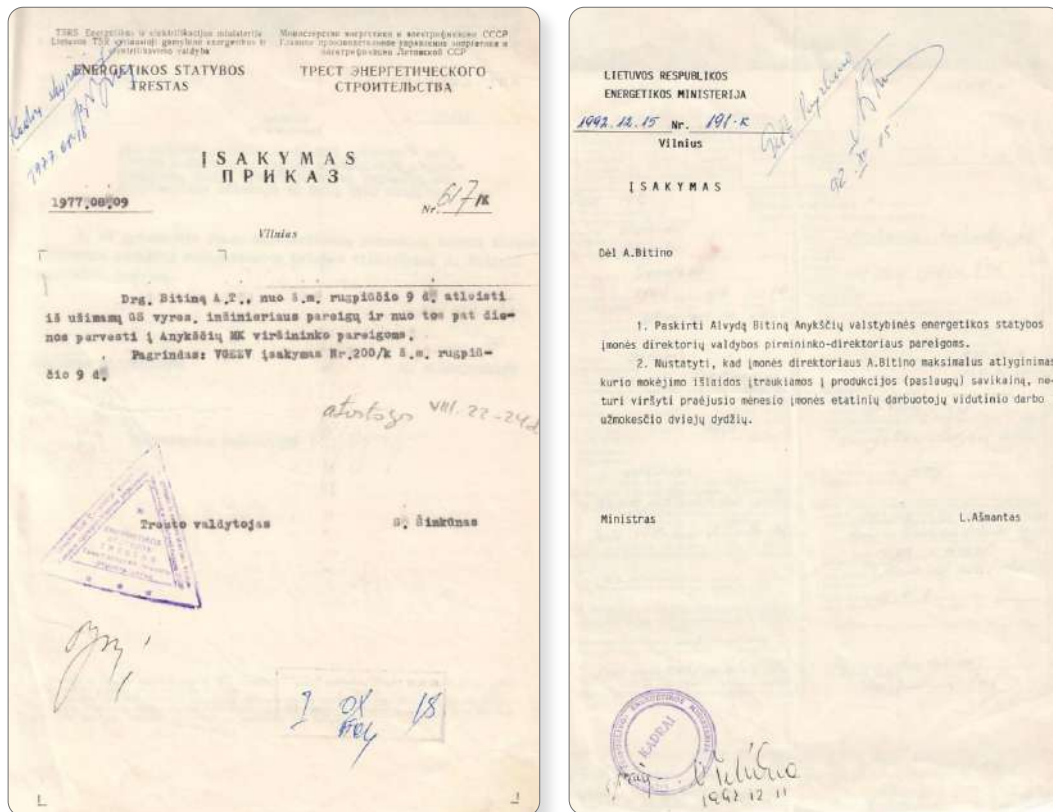

Kavarsko siurblinė

1981 m. pastatytas gyvenamasis namas Anykščiuose Ramybės g.12, kuriame gyveno Alvydo šeima

1977 m. liepos 6 d. eidamas 60-uosius metus mirė ilgametis įmonės vadovas Teodoras Bitinas. Energetikos statybos tresto įsakymu 1977 m. rugpjūčio 9 d. kolonos viršininku paskirtas Alvydas Bitinas. 1978 m. baigta kolonos administracinio pastato statyba, 1980 m. pastatyta Utenos elektros tinklų centrinė gamybinė bazė. 1983 m. įmonės darbuotojai statė Vilniaus 3-iąją termofikacinę elektrinę, nutiesta 110 kV elektros perdavimo linija Dūkštas–Padysnis, 1984 m. 35 kV linijos Šėta–Bukonys–Siesikai ir Pabradė–Buivydžiai. 1987 m. pradėta ir 1990 m. atiduota naudoti 330 kV transformatorių pastotė Utenoje, o 1986 m. – 110 kV pastotė Dūkšte. Pradėta rekonstruoti gamybinė bazė Anykščiuose, buvo statomos naujos ir modernios mechaninės dirbtuvės. 1991 m. vykdyti darbai statant Kruonio hidroakumuliacinę elektrinę.

Alvydo Bitino paskyrimo į darbą dokumentai

1992 m. gruodžio 28 d. Lietuvos Respublikos energetikos ministro įsakymu Anykščių energetikos statybos valdyba tapo savarankiška įmone – Anykščių valstybine energetikos statybos įmone. O dabartiniu pavadinimu, kaip akcinė bendrovė „Anykščių energetinė statyba“, veikia nuo 1994-ųjų. Nuo 2003 m. birželio mėnesio – uždaroji akcinė bendrovė.

Tuo metu pagrindinė bendrovės veikla buvo statinių elektrinės dalies projektavimo ir statybos montavimo darbai. Bendrovė tiesė ir remontavo 0,4–110 kV įtampos elektros energijos perdavimo linijas, montavo transformatorių pastotes, atliko elektros instaliavimo ir elektros tiekimo linijų projektavimo, taip pat bendruosius statybos darbus. Bendrovei išduotas Statybos produkcijos sertifikavimo centro atestatas, suteikiantis teisę būti ypatingo statinio statybos rangovu, bei Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos atestatas, leidžiantis atlikti elektros tinklo ir įrenginių eksploatavimo darbus.

„Anykščių energetinės statybos“ kieme, Anykščiuose, 2003 m. (J. Junevičiaus nuotrauka)

„Anykščių energetinės statybos“ valdyba (iš kairės): Stasys Bernatavičius, Teodoras Bitinas ir Alvydas Bitinas, 2019 m.

Nuo 2000 m. UAB „Anykščių energetinė statyba“ yra Lietuvos elektros energetikos asociacijos narė. Bendrovėje įdiegta kokybės, aplinkos, darbuotojų saugos ir sveikatos vadybos sistema, atitinkanti ISO 9001, ISO 14001, OHSAS 18001 standartų reikalavimus. Pagrindiniai bendrovės užsakovai Lietuvoje – AB „Energijos skirstymo operatorius“, AB „Litgrid“, rajonų savivaldybės.

POILSIO NAMAI „BALTIEJI LAKAJAI“

1970 m. pastatyti poilsio namai ir šiandien kviečia vasaros metu pailsėti prie Baltųjų Lakajų ežero Apkartų kaime, Molėtų rajone. Tai gamtos kampelis, įkurtas Teodoro Bitino ir išpuoselėtas Alvydo Bitino pastangomis. Laisvalaikiu Alvydas mėgo čia poilsiauti, kartu tvarkydavo ir ūkio reikalus...

UAB „Anykščių energetinė statyba“ poilsio namų pagrindinis pastatas

Baltųjų Lakajų ežero vaizdas

ALGIMANTAS GUDELIS UAB „ANYKŠČIŲ ENERGETINĖ STATYBA“ – SEPTYNI DEŠIMTMEČIAI⁵

Teodoras Bitinas ir Alvydas Bitinas UAB „Anykščių energetinė statyba“ muziejuje („Šilelio“ nuotrauka)

UAB „Anykščių energetinė statyba“ šiais metais švenčia gražų septyniasdešimties metų veiklos jubiliejų. Šiandien sunku pasakyti, kada Anykščiuose sužibo pirmoji elektros lemputė. Iki 1919 m. Anykščių vandens malūną tvarkė savininkai Jonas Karvelis ir Juozas Vilnonis. Nagingi vyrai savo jėgomis pagamino malūno vandens turbinas. Plėsdami veiklą, 1919 m. vasario mėnesį Vilniuje „Kokokol“ sandėliuose nupirko galingą 54 kW elektros generatorių ir įkūrė Anykščių elektros šviesos bendrovę. Jau 1919 m. balandį Anykščių mieste per įrengtas oro linijas elektra galėjo naudotis Bažnyčios, J. Biliūno, Liudiškių, Skiemonių ir Ažupiečių gatvių gyventojai.

Per Antrąjį pasaulinį karą vokiečiai apgadino malūną ir elektrinę. Vis dėlto pavyko greitai atnaujinti elektros gamybą, apie tai rašė šalies spauda.

Kaune leistas laikraštis „Tarybų Lietuva“ 1945 m. spalį rašė: „Henrikas Juknevičius yra vienas iš labiausiai nusipelnusių žmonių Anykščių miestui. Jo dėka Anykščiai gavo elektros šviesą, kai didesni miestai apie tai nė nesvajavo. Besitraukdami iš Anykščių vokiečiai sugadino elektrinę, o po mėnesio Anykščių ligoninė jau turėjo elektrą. 1945 m. rugsėjo 15 d. elektra pradėta tiekti ir miesto gyventojams. Atstatymo darbams vadovavo energingas ir sumanus H. Juknevičius. Jis nieko nelaukdamas, dar rūkstant griuvėsiams, subūrė entuziastų kolektyvą iš buvusių darbuotojų. Per trumpą laiką elektros ūkis Anykščiuose buvo atstatytas.“

¹ Algimantas Gudelis. „Šilelis“. 2016-08-29. UAB „Anykščių energetinė statyba“ septyni dešimtmečiai. Prieiga per internetą: <<https://www.silelis.info/?lang=lt&mlD=1&id=3671>>.

DIRBTUVĖS PERKELTOS Į ANYKŠČIUS

Po metų elektromechaninės dirbtuvės iš Utenos perkeltos į Anykščius. 1947 m. kovą H. Juknevičius buvo paskirtas viršininku, o nuo tų pačių metų birželio 1 d. vyriausiuoju inžinieriumi įdarbintas Teodoras Bitinas, kuris ir pradėjo trijų kartų Bitinų dinastiją šioje įmonėje. Laikui bėgant net trylika kartų keitėsi įmonės pavadinimas, o darbo pobūdis išliko tas pats – energetinė statyba. T. Bitinas įmonei vadovavo nuo 1956 m. sausio 1 d. iki mirties.

„Anykščių energetinės statybos“ administracinis pastatas Anykščiuose („Levos“ nuotrauka)

Įmonės 70-mečio veiklos jubiliejus. Sodinamas atminimo ąžuoliukas

Apie tai, kaip keitėsi šalies energetinė politika ir įmonei keliami uždaviniai per septyniasdešimt įmonės gyvavimo metų, paklausėme Alvydo Bitino, kuris 1977 m., mirus tėvui, pradėjo vadovauti įmonei.

„Pokariui reikėjo skubiai atstatyti energetinį ūkį. Tuo metu Sovietų Sąjungoje buvo vykdoma mažųjų elektrinių statybos politika. Kiekvienas kaimas ar miestelis statė hidroelektrines, kad patenkintų savo elektros energijos poreikį. Anykštėnai ne tik atstatė elektrines ant Šventosios bei Anykštos upių, bet ir talkino statant Eišiškių, Kapčiamiesčio, Baltosios Ančios ir kitas hidroelektrines. 1956 m. H. Juknevičius buvo perkeltas vadovauti Marijampolės (tuomet Kapsuko) miesto mechanizuotai kolonai. Anykščiuose viršininku paskirtas mano tėtis Teodoras Bitinas. Anuomet bene aktualiausias klausimas buvo buto suteikimas darbuotojams. Tad kartu su energetinių objektų statyba anykštėnai tiek Anykščiuose, tiek ir kituose miestuose statė ir gyvenamuosius namus, skirtus energetikams. Baigtos statyti Antalieptės, Godingos (Žemaitijoje), Kapčiamiesčio, Baltosios Ančios hidroelektrinės“, – prisiminimais dalijosi A. Bitinas.

Teodoras Bitinas buvo ne tik gabus organizatorius, bet ir originalus šeimos tėvas. Dažnai lankydamasis po visą Lietuvą išblaškytuose objektuose, veždavo ir sūnų Alvydą.

Ankstyvoje vaikystėje mažajam Alvydai teko susipažinti su daugeliu tuo metu statomų elektrinių. Retkarčiais būdavo ištis neįauku. Alvydas prisimena, kaip statant Baltosios Ančios hidroelektrinę pradėjus kilti vandens lygiui dažnai ateidavo nepažįstami dėdės ir klausinėjo, kas čia bus, kiek kils vanduo. Tik vėliau vaikas suprato, kad tai buvo partizanai, kurių žemines tvindė kylantis vanduo. Nieko keisto, kad iš mažumės pažinęs energetiką Teodoro Bitino sūnus Alvydas studijavo Kauno politechnikos instituto Vilniaus filialo Mechaninės technologijos fakultete, įgijo inžinieriaus mechaniko išsilavinimą, o baigęs mokslus grįžo į Anykščius ir dirbo energetinės statybos srityje.

2009 m. ir 2016 m. „Anykščių energetinė statyba“ dalyvavo smulkiajam ir vidutiniam verslui skirtame „Verslo žinių“ projekte „Gazelė“ ir buvo pripažinta viena sėkmingiausiai dirbančių ir sparčiai besiplečiančių Lietuvos bendrovių.

Su bendrovės sportininkais plaukimo Šventąja varžybose, 2015 m.

Su darbuotojais energetikų varžybose Latvijoje, 2015 m.

Alvydas prie administracinio pastato Anykščiuose, minint bendrovės 70 metų veiklos jubiliejų, 2016 m. birželio 1 d.

VIII. KOLEGŲ PRISIMINIMAI. *Tai mūsų gyvenimas*

Čia lankos tik vėjas ir surenka sėklas dagių
Šioje apleistoj Čerėjos dvarelis vietovėj,
Ant sniego žiedais violetiniais šiandien degu
Jau dvidešimt pirmojo amžiaus tikrovėj.

Tik vėjas benamis čia plaiksto vėlių
Baltuosius rūbus ir susirenka duoklę
Iš sodų ledinių, iš ledo stiklinių gėlių,
Iš vilko akim žaižaruojančio seno vaiduoklio.

Taip laikas užmiršta tikruosius vardus,
Taip dulkės užkloja vestuvinį stalo sidabrą
Ir lieka tik žodis, tarytum pelynas kartus,
Išsaugojęs liūdną likimą, vienvatę ir garbę.

*Oskaras Milašius. In Leonardas Gutauskas.
In Fine: eilėraščiai. – Vilnius: Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla, 2004, p. 60*

ZENONAS MIKŠYS ANYKŠČIUS GARSINA ENERGETIKOS OBJEKTŲ STATYTOJAI

Anykščių siaurojo geležinkelio pašonėje, Šventosios pakrantėje, mėlyna ir balta spalva spindi UAB „Anykščių energetinė statyba“ centrinės būstinės pastatai. Šeiminingai prižiūrimame apželdintame technikos kieme tvarkingai išrikiuoti vikšriniai traktoriai, specialūs automobiliai, ekskavatoriai, keliamieji kranai. Mechaninių dirbtuvių, sandėlių, garažų tvarka ir švara byloja apie įmonės žmonių aukštą darbo kultūrą, vadovų reiklumą, griežtą vidaus tvarką.

Su bendrovės generaliniu direktoriumi **Alvydu Bitinu** iš šviesaus erdvaus pagrindinio pastato koridoriu pasukame į priestatą – senąsias administracines patalpas ir praveriame nedidelio kambarėlio, kuriame daugiau kaip dvidešimt metų buvo ilgamečio įmonės vadovo, Alvydo tėvo Teodoro Bitino darbo kabinetas, duris. Dabar čia įmonės muziejus, kuriame kaupiami tolimą praeitį, anykštėnų montuotojų ir statybininkų pirmuosius darbus menantys eksponatai: veteranų nuotraukos, įsakymų kopijos, albumai, gairės, diplomai, laikraščių ir žurnalų iškarpos, užsienio energetikų atminimo dovanos. Dideliame kontūriname Lietuvos žemėlapyje pažymėtos vietovės, kur šeši dešimtmečius anykštėnai dirbo, elektrifikuodami šalies kaimus, rajonų miestus, miestelius, statydami hidroelektrinių užtvankas, vandens siurblius, tiesdami aukštosios įtampos linijas, montuodami transformatorių pastotes, rėsdami gyvenamuosius namus, poilsio ir elektros tinklų gamybinės bazes.

LIETUVOS ENERGETIKOS METRAŠTYJE – SVARŪS ANYKŠTĖNŲ DARBAI

– Mūsų įmonės istorija prasidėjo ne Anykščiuose, o Utenoje, kur 1946 m. birželio 1 d. buvo įkurtos Utenos tarprajoninės elektromechaninės dirbtuvės. Pagrindinė jų veiklos paskirtis buvo atstatyti karo metais sugriautą, nuniokotą buvusių Lietuvos dyzelinių elektrinių, hidroelektrinių, elektros perdavimo linijų ūkį, – pasakoja bendrovės generalinis direktorius A. Bitinas.

Lyg versdamas metraščio puslapius pašnekovas prisimena, kad perkeltos dirbtuvės į Anykščius įsikūrė prie tuometinės veikiančios Anykščių hidroelektrinės. Šių dirbtuvių pirmieji darbininkai buvo elektrinėje dirbę žmonės. Įsimintini nedideliame, dar mažai darbo patirties turinčiam kolektyvui 1947-iejai, kai buvo elektrifikuotas Anykščių rajono Debeikių miestelis, pastatant prie veikusio vidaus degimo variklio 15 kW galingumo generatorių ir nutiesiant apie 3 km žemosios įtampos elektros tiekimo liniją ant medinių atramų.

Palengva kolektyvas ne tik didėjo, bet ir tobulėjo, stiprėjo profesiniai įgūdžiai. Įgydami naujas specialybes bei darbo patirties darbuotojai buvo pajėgūs atlikti vis sudėtingesnius užsakymus.

Kaip sako A. Bitinas, pirmiausia teko remontuoti Anykščių, Utenos, Zarasų, Švenčionių elektrines, statyti Anykščiuose antrąją 30 kW hidroelektrinę. Per pusketvirtų metų anykštėnai suremontavo ir pastatė 12 dyzelinių elektrinių, nutiesė daugiau kaip 200 km žemosios įtampos elektros perdavimo linijų. Toliau sparčiai plėtėsi darbų apimtys, statomų ir remontuojamų energetikos objektų geografija. Buvo statomos Lentvario, Pastrevio, Druskininkų, Kapčiamiesčio, Varėnos, Eišiškių hidroelektrinės, pastatytos naujos dyzelinės elektrinės Biržuose, Dūkšte, Ignalinoje, Kaišiadoryse, Obeliuose, Šalčininkuose, Dauguose, Telšiuose ir t. t.

– Šį tuo metu be galo reikalingą atsigaunančiai Lietuvos energetikai objektų sąrašą būtų galima tęsti, – didžiuodamasis svariais praeities darbais kalba AES generalinis direktorius A. Bitinas.

Norėtųsi tik priminti, kad vėlesniais metais anykštėnų rankomis buvo pastatytos 1 800 kW galingumo Antalieptės, 480 kW Baltosios Ančios, 150 kW Padysnio, 800 kW Godingos hidroelektrinės. Iki 1994 m. nutiesta daugiau kaip 25 000 km žemosios bei aukštosios įtampos elektros perdavimo linijų, sumontuota tūkstančiai transformatorių pastočių, elektrifikuota daugybė gyvenamųjų namų Šiaurės ir Rytų Lietuvoje. Anykščių bendrovė 1965 m. vykdė elektrifikavimo darbus ir kaimyninėje Baltarusijoje, kur nutiesė 160 km elektros perdavimo linijų.

Pradėjus šalyje kurti chemijos pramonę, 1961–1963 m. anykštėnams teko statyti galingas 2 000 kW vandens siurbines Kėdainiuose, Jonavoje, Alytuje ir Kavarske (Anykščių r.).

Bendrovės kolektyvas statė ir civilinius objektus. Tai gyvenamieji namai ir poilsio bazės energetikams, elektros tinklų gamybinės bazės Anykščiuose, Ignalinoje, Ukmergėje, Nemenčinėje, Molėtuose, Švenčionyse, Zarasuose, Vilniuje ir kituose miestuose. Nuosava gamybinė bazė Anykščiuose pastatyta irgi savo jėgomis.

KIEKVIENAS METAS – VIS SUDĖTINGESNI DARBAI

Darbščių anykštėnų, aukštos klasės specialistų rankomis Lietuvoje tikrai daug padaryta, pastatyta svarbių energetikos objektų, nutiesta tūkstančiai kilometrų elektros perdavimo linijų. Tai jau praeitis. O kuo šiandien gyvena UAB „Anykščių energetinė statyba“ kolektyvas, ką dirba, kokius projektus įgyvendina?

– Apskritai energetinė statyba visą laiką buvo, yra ir bus, be jos energetikos ūkis negalėtų tinkamai funkcionuoti, – samprotauja įmonės vadovas A. Bitinas. – Eksploatuoti elektros tinklus, elektrines, pastotes lengviau negu jas suprojektuoti ir pastatyti. Kitas dalykas, kad pastaraisiais metais ypač auga užsakovų reikalavimai statybininkams ir montuotojams. Tai irgi natūralu, nes sparčiai tobulėja patys įrenginiai, atsiranda šiuolaikiškesnės medžiagos, iš pagrindų keičiasi projektavimo kryptys.

Pasak A. Bitino, darbų apimtys, įmonei tapus uždarąja akcine bendrove (nuo 1994 m.), šoktelėjo keturis kartus ir dabar apyvarta kasmet siekia apie 10–15 mln. Lt.

– Jau devintojo dešimtmečio pradžioje anykštėnai tapo pajėgūs atlikti ir didžiosios energetikos užduotis. Teko statyti Utenos rajoninę 330 kV transformatorių pastotę, nutiestos 35 kV elektros tiekimo linijos Šėta–Bukonys–Siesikai ir Pabradė–Buivydžiai. Pastatytos ir sumontuotos Dūkšto ir Švenčionių 110 kV transformatorių pastotės. Šiandien malonu prisiminti, kad šie nauji ir sudėtingi darbai, pareikalavę daug sumanumo, sutelktų kolektyvo pastangų, labai gerai įvertinti, – džiugiais prisiminimais dalijasi A. Bitinas. Pernai „Anykščių energetinė statyba“ užbaigė dabar jau vieną iš negausių elektrifikavimo darbų geležinkelio ruože Kaišiadorys–Radviliškis.

Šiuo metu Anykščių energetikos objektų statytojai daugiausia dirba Anykščių, Utenos, Ukmergės, Ignalinos, Zarasų, Vilniaus rajonuose. Pagrindiniai užsakovai – AB „Lietuvos energija“ ir AB Rytų skirstomieji tinklai bendrovei patiki nuo 0,38 kV iki 330 kV elektros perdavimo linijų tiesimą ir remontą, taip pat transformatorių pastočių montavimo, elektros instaliavimo ir elektros tiekimo linijų projektavimo darbus.

Kaip sako bendrovės vadovas, elektros energijos perdavimo oro linijų anykštėnai jau beveik nebetiesia. Užsakovų pageidavimu įrengiamos tik požeminės kabelinės elektros perdavimo linijos. Jos daug patikimesnės, saugesnės ir ekologiškesnės. Jų darbo laikas ne mažiau kaip 50 metų, o štai oro linijos jau susidėvi po 25 metų. Šis darbas reikalauja geresnių bendrovės darbuotojų profesinių įgūdžių, didesnio kruopštumo ir, žinoma, aukštos kokybės.

Gaila, kad dėl pakitusio darbų profilio įmonė dabar negali panaudoti savo turimos technikos, skirtos oro linijų atramoms statyti. Traktoriai ir specialieji automobiliai, kita technika stovi visą laiką paruošta, bet be darbo.

Pašnekovo nuomone, dar viena bėda kolektyvui trukdo stabiliai, ritmingai dirbti visus metus. Pagal savo turimus pajėgumus, žmonių kvalifikaciją ir patirtį bendrovė galėtų padaryti dvigubai daugiau, jei tie darbai būtų planuojami iš anksto. Vėluoja skelbiami konkursai, laiku neparengta kokybiška būsimų objektų dokumentacija. Toks nereikalingas įsibėgėjimas, priverstinis laukimas kartais tęsiasi po kelis mėnesius.

Kaip konkrečiai gamyboje, žmonių darbuose atsispindi įmonės kokybės politika? Pašnekovas sako, kad tai visų darbuotojų – darbininkų, meistrų, inžinierių, vadovų – garbės reikalas ir kasdienis rūpestis.

– Visą laiką pagrindinis mūsų tikslas buvo ir tebėra užtikrinti stabilią atliekamų statybos montavimo darbų kokybę, tenkinančią klientų poreikius ir normatyvinius reikalavimus. Jau septintus metus turime tarptautinį kokybės valdymo sistemų sertifikatą ISO 9001–2000, patvirtinantį mūsų įmonės gerą vardą ir pastangas. Šis sertifikatas ne tik praplečia mūsų galimybes bet kurioje rinkoje, bet ir daug kuo įpareigoja: stengtis neatsilikti, žengti koja kojon su pirmaujančiomis įmonėmis, mokslo ir technikos pažanga, – pabrėžia A. Bitinas.

Pasak pašnekovo, diegiamos naujos technologijos, ieškoma geresnių eksploatacinių medžiagų, kurias gamina Suomijos, Vokietijos, kitų Vakarų Europos šalių gamyklos. Vokiečių gamybos kabelio klojimo mašina leidžia kokybiškai pakloti požeminį kabelį, šiam darbui nebereikia daug žmonių, kaip būdavo anksčiau.

– Kaip minėta, vis daugiau oro linijų keičiama požeminiais kabeliais. Prieš porą metų įmonė parengė ir pateikė investicijų projektą „Kabelio klojimo proceso tobulinimas“, tikėdamasi gauti Europos Sąjungos struktūrinių fondų paramą. Mūsų projektui realizuoti būtų reikėję tik apie 800 tūkst. Lt, – pasakoja A. Bitinas. – Tačiau po pusantrų metų užtrukusio projekto svarstymo ir vertinimo gautas neigiamas atsakymas. Taip ir neaišku, kodėl parama iš Europos Sąjungos aplenkė sėkmingai dirbančią ir gerą vardą rinkoje turinčią įmonę?

SŪNUS GARBINGAI TĘSIA TĖVO PRADĖTUS DARBUS

Per prabėgusius šešiasdešimt metų net vienuolika kartų keitėsi įmonės pavadinimas ir priklausomybė. Dabartinė akcinė bendrovė vadinosi ir elektromontažo kontora, ir statybos-montavimo aikštele, statybos-montavimo valdyba, ir specializuota kilnojamąja mechanizuota kolona, ir t. t. Visi tie keisti, nelietuviški pavadinimai, ne visada atitinkantys gamybos pobūdį, atkeliavo iš sovietinės Rusijos leksikono.

Nors sunku ir patikėti, bet per tuos šešis dešimtmečius įmonėje pasikeitė tik trys vadovai. Inžinierius Alvydas Bitinas – ketvirtas šiame poste, čia jau dirbantis trisdešimt metų.

Šviesaus atminimo Teodorą Bitiną, ilgametį šios įmonės vadovą, pažinojo, vertino ir gerbė daugelis anykštėnų už jo nenuilstamą energiją, puikius organizacinius gebėjimus, principingumą, reiklumą ir jautrumą žmonėms. Po staigios tėvo mirties, atsisakęs galimos karjeros buvusiame Energetikos statybos trešte Vilniuje, į Anykščius grįžo Alvydas Bitinas, kad tęstų savo tėvo pradėtus ir neužbaigtus darbus, vadovautų sparčiai į priekį žengiančiai įmonei.

– Galiu pasakyti, kad nė kiek nesigailiu sugrįžęs į savo vaikystės miestą ir ėmęs vadovauti tėvelio ilgus metus ugdytai įmonei, – prisipažįsta A. Bitinas. – Nors būta ir nerimo, abejonių, bet kolektyvas mane sutiko nuoširdžiai, palankiai, vildamasis, kad ir sūnus deramai tęs tėvo darbus. Tai man buvo be galo didelis paskatinimas ir dar didesnis įpareigojimas.

Kaip prisimena sūnus, jo tėvas buvo griežtas ir reiklus, bet kartu ir dėmesingas bei rūpestingas kolektyvo žmonėms. Jis niekada neužmiršdavo, jog įmonėje dirbantys žmonės – brangiausias turtas. Tik nuo jų priklauso, kad įmonės rezultatai būtų vis geresni. Todėl ir UAB „Anykščių energetinė statyba“ šiandieninis vadovas stengiasi padaryti viską, kad žmonės norėtų čia dirbti, būtų patenkinti savo darbo vietoje, brangintų darbo vietą, garsintų įmonės vardą. Ir sūnus, kaip ir tėvas, savo darbe laikosi principo: daryk gerai, kad ir pačiam nebūtų gėda praėjus dešimtmečiams. To pačio reikalauja ir iš savo pavaldinių.

Generalinį direktorių džiugina ir tai, kad bet kokiais atvejais kolektyvas visiškai pasitiki įmonės vadovu, jo sprendimais. O vadovas vertina savo darbuotojus, stengiasi įsigilinti į jų lūkesčius, kylančias problemas. A. Bitino įsitikinimu, jei įmonės vadovas daro tai, kas jam priklauso, jam niekada nereiks spręsti įvairių konfliktų.

DR. VYTAUTAS MIŠKINIS, LIETUVOS
ENERGETIKŲ SENJORŲ KLUBO VICEPREZIDENTAS
ALVYDĄ BITINĄ PRISIMINUS,
2020 M. GEGUŽĖS 27 D.

Apie Alvydą Bitiną pirmą kartą išgirdau, kai 1977 m. pasklido žinia, kad Anykščių mechanizuotos kolonos vadovu, mirus Teodorui Bitinui, buvo paskirtas jo sūnus Alvydas. Aš tada dirbau Vyriausiosios gamybinės energetikos ir elektrifikacijos valdybos (VGEEV) tarnybos viršininku. Koridoriuose buvo stebimasi dėl jauno Alvydo amžiaus.

Kita vertus, audringai plėtojantis Lietuvos energetikai ir keičiant komandiruotus vadovus rusus į nacionalinius, t. y. vietinius darbuotojus, nepabijota Lietuvos energetikos sistemos vadovais skirti trisdešimtmečių – Justino Nekrašo ir Algirdo Stumbro. Ir neapsirikta.

Neapsirikta ir dėl naujo Anykščių energetinės statybos įmonės (pavadinimas keletą kartų keistas) vadovo Alvydo Bitino skyrimo. Šį sprendimą priėmė VGEEV ir Energetikos statybos tresto vadovai. Tiesos kriterijus, kaip žinoma, yra praktika. Ilgametis atsakingas Alvydo vadovavimas pavestai įmonei pateisino visų lūkesčius. Tai sąlygojo ir asmeninės Alvydo savybės, įgautos šeimoje, ir labai atsakingas požiūris į darbą.

Niekada negirdėjau, kad Alvydas ką nors aršiai kritikuotų, reikalautų, grasintų ar girtųsi. Visada buvo šiltas, geranoriškas, kitiems gero linkintis, bet savo įmonės interesų niekada neužmirštantis žmogus. Norėdamas kažko pasiekti, visuomet atsargiai zonuodavo aplinkinių nuomones, įkyriai ir kategoriškai nekišdamas savosios.

Apie tokį žmogų galima trumpai pasakyti – šiltas žmogus. Nors dirbo aplinkoje, kuri ne vien pūkais klota, – elektros įrenginių, objektų ar energetikų buitinių objektų statybų organizavimas visada buvo susijęs su skubėjimu, medžiagų, įrenginių ir darbo jėgos trūkumu, taip pat ir netobulu planavimu.

Niekada nesigirdavo nuveiktais gerais darbais. Buvau maloniai nustebintas, kai teko lankytis Anykščiuose, įmonės jubiliejuje, ir nuo scenos pasipylė anykštėnų kalbose vardinami Alvydo geri visuomeniniai darbai – pasirodo, tai vienas ryškiausių įvairių priemonių, akcijų rėmėjas, kultūros mecenatas. Lietuvoje yra daug fizinių ir juridinių asmenų, turinčių pakankamai daug pinigų, bet nedaug jų mėgsta dalytis su kitais, to stokojančiais. Tai pirmiausia liudija apie Alvydo aukštus moralinius standartus.

Gilų kultūrinį supratimą apie šiuolaikinio žmogaus poreikius, jo išsimokslinimo reikšmę rodo ir tai, kad abiem savo sūnams sudarė sąlygas siekti gero išsilavinimo, kartu užtikrindamas jų stabilumą, sėkmingą ateitį.

Savo jaunėliui sūnui Teodorui išdrįso patikėti įmonės vadovo pareigas ir neapsirikto. Gyvenimo patyrimas įrodo, kad jaunystė turi tik vieną esminį trūkumą – ji greitai praeina.

Ne kiekvienas įmonės vadovas supranta ir istorinių eksponatų rinkimo, kaupimo ateities kartoms reikšmę. Alvydas tai gerai suvokė: suformavo įdomų įmonės muziejų, visą gyvenimą jį pildė, rinko, kaupė medžiagą, aktyviai dalyvavo Lietuvos energetikų senjorų klubo veikloje, šio klubo interneto svetainėje skelbė savo įmonės nusipelnusių žmonių biografijas, vėliau šią medžiagą teikė ir knygoms „Lietuvos energetika“. Buvo aktyvus Energetikos objektų statytojų klubo tarybos narys, iš dalies finansavo ir teikė vertingos medžiagos rengiant „Lietuvos elektrifikavimo istorijos“ I ir II tomus.

Paskutinė knyga, kurią gavau iš A. Bitino, – O. Janonio sudarytas Anykščių regiono kraštotyrininkų katalogas. Ir joje įdėta Alvydo biografija su portretu, išvardijant nuveiktus darbus. Stebėtina, kiek Anykščių regione yra darbščių, šviesių žmonių. Tarp jų ir A. Bitinas.

Teke dalyvauti Alvydo jubiliejuje Anykščiuose. Tąkart į šventę susirinko daugybė žinomų Anykščių savivaldybės žmonių, ir tai liudija apie ryškų A. Bitino pėdsaką, paliktą gimtuosiuose Anykščiuose. Ir Aukštaitijoje, kurią keliasdešimt metų elektrifikavo jo vadovaujama įmonė „Anykščių energetinė statyba“. Aišku, ne veltui suteiktas ir Anykščių rajono garbės piliečio vardas – A. Bitinas to nusipelnė. Jis labai sėkmingai tęsė savo tėvo Teodoro Bitino darbus, juos papildė savo kultūrine veikla ir šią darbų estafetę drąsiai patikėjo savo sūnui Teodorui Bitinui.

Galima tik pastebėti, jog Alvydui pavyko pagyventi šioj žemėj apie 15 metų ilgiau negu tėvui Teodorui.

Kad ir kaip būtų apmaudu, bet Algimantas Baltakis visiškai teisus, parašęs, jog „gimstame visada laiku, nei per anksti, nei per vėlai, o mirštame visada per anksti“.

JURGIS DUMBRAVA
APIE ALVYDĄ BITINĄ

1979 m., baigęs mokslus tuometinio Kauno politechnikos instituto Elektrotechnikos fakultete, pagal paskyrimą atvykau dirbti į Utenos elektros tinklus. Kaip tik tuo metu buvo baigiama įrengti nauja elektros tinklų bazė Užpalių gatvėje. Na, kaip jaunas specialistas buvau pasiūstas padirbėti šiame objekte. Valydamas statybines šiukšles administracinėse ir gamybinėse patalpose dažnai matydavau Alvydą, tuometinį Anykščių montavimo kolonos direktorių, kartu su Utenos elektros tinklų direktoriumi Vytautu Gaideliu vaikstantį teritorijoje ir sprendžiantį įvairias statybininkų problemas. Ir štai vieną popietę šie du energetikos ąžuolai, aptarę baigiamuosius statybos darbus, paspaudė vienas kitam ranką ir išsiskyrė. Vytautas nuėjo savo automobilio link, o Alvydas dar grįžo ir pirmiausia priėjo prie mūsų būrelio, tvarkančio statybines atliekas. Sveikindamasis paspaudė visiems rankas, pasidomėjo, kaip sekasi, padaršino sakydamas, kad jau greitai švėsime įkurtuves. Štai taip sužinojau, kas yra Alvydas Bitinas.

Vėliau, dirbant elektros tinkluose inžinieriumi, direktoriaus pavaduotoju, teko iš arčiau susipažinti su šiuo nuostabiu žmogumi. Na, o nuo 1993 m., kai buvau paskirtas Utenos elektros tinklų direktoriumi, su Alvydu bendraduovome vos ne kas savaitę. Juk Alvydo vadovaujama įmonė buvo pagrindinis mūsų rangovas statant naujas pastotes, tiesiant elektros linijas, šalinant gedimus po audrų, stiprių perkūnijų. Žavėjau jį nuoširdžiu rūpinimusi darbuotojais, sveiku humoro jausmu. Į statomą objektą jis atvykdavo jau gerai pasiruošęs ir išnagrinėjęs projektą. Su elektros tinklų atstovais ir darbų vykdytojais aptardavo darbo eigą, operatyviai priimdavo reikiamus sprendimus. Jo bendravimo su kolegomis ir įmonės darbuotojais būdas buvo išskirtinai geranoriškas, bet, esant reikalui, Alvydas buvo reiklus.

Ypatingą dėmesį A. Bitinas skyrė darbo saugos klausimams. Juk dirbant veikiančiuose elektros įrenginių objektuose ir nesilaikant elektros saugos taisyklių kyla didelė nelaimių rizika. Įvykus nelaimingam atsitikimui, Alvydas pirmasis atvykdavo į įvykio vietą ir betarpiškai dalyvaudavo aiškinantis aplinkybes. Beveik visada išgirsdavom jo retorinį klausimą: „Nesuprantu, kodėl žmonės taip nesaugo savo gyvybės? Juk, atrodo, dešimtis kartų visiems išaiškinta, kaip ir kodėl reikia laikytis darbo saugos taisyklių, išlaikyti egzaminai, o vis tiek dirba nei savęs nesaugodami, nei apie savo šeimas negalvodami.“

Žavėjo jo erudicija, domėjimasis Lietuvos ir Anykščių krašto istorija, kultūra. Kai tik kas nors išleisdavo knygą apie Anykščius, šio krašto žymius žmones, atvykęs į Uteną visada man padovanodavo naują leidinį.

Turėjo subtilų humoro jausmą. Kiekvieną kartą susitikę išgirsdavome kokią nors jo pasakojamą linksmą istoriją ar anekdotą. Buvo labai savikritiškas, nevengdavo linksmų istorijų ir apie asmeninius nuotykius.

Puikus organizatorius, žodžio žmogus, geranoriškas ir atviras – toks buvo Alvydas, toks jis ir išliko mūsų atmintyje.

ONA STUPELIENĖ (NAVICKAITĖ),
JONO BILIŪNO VIDURINĖS IR VAKARINĖS
DARBO JAUNIMO MOKYKLOS BENDRAKLASĖ
(1962 M. ABITURIENTŲ LAIDA)
PRISIMINIMAI, 2020 M. BIRŽELIO 4 D.

Klasės draugas Alvydas vidurinę mokyklą baigė vakarais, bet tai nereiškė, kad jis mokėsi blogai ar kad Alvydo tėtis nebūtų galėjęs jo leisti mokytis dienomis. Tais metais stojant į aukštąsias mokyklas buvo reikalavimas turėti darbo stažą, todėl jis buvo įdarbintas šaltkalviu ir mokėsi vakarinėje mokykloje. Mokslai čia tikrai nebuvo lengvesni, nes pakliuvome į reiklios auklėtojos Teresės Mikeliūnaitės rankas. Vėliau jis prisidėjo prie T. Mikeliūnaitės atminimo išsaugojimo. Alvydas taip pat nepamiršo ir buvusios J. Biliūno mokyklos auklėtojos Vilkončienės jubiliejų, Mokytojų dienos ir kitų švenčių.

Mes mokėmės vakarais toje pačioje mokykloje, netgi toje pačioje klasėje, kartu gavome atestatus ir šventėme išleistuves. Jau 58 metus sugrįždami į gimtuosius Anykščius mes reguliariai susitikame įvairiuose renginiuose, pasidalijame mintimis, atliktais darbais. Alvydas gebėjo mus visus suburti aplink save. Jis buvo mūsų visų užuovėja, pasirtis gyvenime. Ne vienas iš mūsų jį kreipėsi su savo bėdomis, problemomis, gaudavo patarimą, pagalbą. Jis atsimindavo bendraklasių jubiliejus, kitus svarbesnius įvykius, pats dalyvaudavo daugelyje jų. O mes atvykdavome į jo jubiliejinės šventės ir būdavome visiems pagarbiai pristatomi.

Daug metų dirbdamas vadovaujantį darbą Alvydas išliko paprastas, nuoširdus, kuklus, inteligentiškas, niekada nekeldavo balso tono.

Žinoma, paskutiniu metu mūsų kalba dažnai pakrypdavo ir į sveikatos klausimus. Kai kartą paklausė apie mano sveikatą, pasakiau, kad, perėjus Šventosios tiltą, kojos pačios neša, nes Šventoji yra mūsų simbolis. O jis man paprieštaravo, sakydamas, kad jam brangiausias yra jo upeliukas ir tai, kas yra šalia jo. Aš žinojau, kad tas jo upeliukas – tai Anykšta. Taigi jis žavėjosi ne Karibų jūra ar Antalija, o Anykščiais. Ši begalinė meilė Anykščių žemei, jos žmonėms buvo viso jo gyvenimo esmė.

Ilgai rinkome žodžius atsisveikinimui, padėkai... Mes vis dar netikime tuo, kad jo netekome. Giliai sukrėsti atvažiuojame į mums ištuštėjusius Anykščius, supratome, kad ne tik mes, bet ir visas šis miestas neteko neeilinio žmogaus.

Todėl šiandien, būdami prie Alvydo tėčio kapo, kaip tikri anykštėnai negalime neatiduoti skolos nors žodžiais visų gerbiama Teodorui Bitinui vyresniajam. Labai gerai pamenu Alvydo tėčio laidotuves. Tąkart beveik visi Anykščių gyventojai išėjo į gatves jo palydėti, nes sunkiai rastum šeimą, kurios narys nebūtų dirbęs Teodoro vadovaujamoje įmonėje, vadinamoje „Montažu“. Anykščiai po karo atrodė niūriai. Daugelyje Jurdziko, Janydžių rajonuose ir pačiame centre išlikusių trobelių buvo plūktos šaltos grindys. Mes, vaikai, rinkdavome sugriautų mūrinių namų plytas, kad tėvai galėtų sumūryti krosneles valgiui virti. 1947 m. atvykęs Teodoras Bitinas statė ne tik elektrines, pastotes ar kitus gamybinius objektus, bet ir gyvenamuosius namus. Dviaukščiai namai J. Biliūno, A. Vienuolio, V. Kudirkos gatvėse buvo daugelio anykštėnų svajonių išsipildymas. O kas gali suskaičiuoti, kiek pastangų reikėjo įdėti norint gauti lėšų įmonės veiklai, nes bendrovės uždirbti pinigai būdavo centralizuotai paimami. Reikėjo kovoti dėl kiekvienos plytos, stiklo lakšto, nes jų smarkiai trūko. O gerbiamas T. Bitinas statė ne vieną, ne du namus, o šimtus namų visoje Lietuvoje tam, kad žmonėms būtų ne tik šviesu, bet ir šilta. Tai vienas šviesiausių žmonių mūsų šalyje, todėl neseniai T. Bitinui buvo suteiktas Lietuvos šviesuolio vardas.

Mirus tėčiui, Alvydui teko nerti į didelį statybų sūkurį, baigti pradėtas statybas, o ir naujos technologijos, nauji pajėgumai reikalavo daug dėmesio. Alvydas taip pat toliau statė, tik jau penkiaaukščius namus.

Anykščiams nereikia perrašinėti istorijos, nes šalia mūsų gyveno Lietuvos šviesuolis ir Anykščių rajono garbės pilietis A. Bitinas.

Tai žmonės, verti didžiausios pagarbos ir nepamirštami. Džiugu, kad jie buvo šalia.

Brangus drauge, šiandien tau skiriame ne skolintus poetų žodžius, o savus, paprastus. Dėkojame už viską: už tavo draugystę, nuoširdumą, už gebėjimą rūpintis kitais. Dėkojame už tai, kad Tu buvai. Sudie, brangus ir mylimas Alvydai. Tu jau namuose, o mes dar kely. Iki susitikimo!

PRISIMINIMAI DALIJASI BUVĘS ALŪKSNĖS
IR VALMIEROS ENERGETINĖS STATYBOS
ĮMONIŲ VADOVAS ARVIDAS KALVA
(ARVĪDS KALVA)

Energetika yra specifinė techninė sritis, kurioje labai svarbūs plačiai žinomi fizikos dėsniai. Nepaisant politinių tendencijų, energetikai, kaip techninės inteligentijos atstovai, visame pasaulyje labai draugiški.

Mūsų istorija prasideda praėjusiame amžiuje, kai dar gyvenome ir dirbome Sovietų Sąjungoje. Šioje uždaroje erdvėje energetikai mezgė labai nuoširdžias draugystes. Buvo galima nuvykti į bet kurią respubliką, įeiti į bet kurią energetikos įmonę ir užmegzti draugiškus kontaktus, kalbėtis apie aktualijas ar techninius dalykus. Latvijoje tarp energetinės statybos įmonių buvo paplitusios vadinamosios socialistinės varžybos. Įmonės varžėsi, kuri produktyvesnė, rentabilėsnė, kurioje mažiau darbo traumų ir dėl daugelio kitų rodiklių. Panašios varžybos vyko ir tarp trijų Baltijos šalių energetikos statybos trestų.

1981 m. rudenį, kai buvau dar visai neseniai pradėjęs dirbti Alūksnės energetinės statybos įmonės vadovu, Latvijos energetikos statybos tresto valdytojas Miervaldis Apsytis pakvietė mane į išvyką į Vilnių. Lietuva tada organizavo visų trijų Baltijos šalių energetikos statybos trestų socialistinių varžybų finalą. Kiekvienos šalies tresto vadovas supažindindavo su savo įmonės delegacija. Priimančiajai šaliai renginyje atstovavo visų energetinės statybos įmonių vadovai ir kiti tresto specialistai. Latvijos delegacijoje buvo tresto profesinės sąjungos vadovas, partijos sekretorius ir išrinktas energetinės statybos įmonių vadovas, t. y. aš. Taip sakant, įskaitant vairuotoją, visas ekipažas. Tokia pati nedidelė delegacija atvyko ir iš Estijos. Renginio metu buvau supažindintas su visa plačia Baltijos šalių energetikos objektų statytojų šeima. Varžybose kiekvienos šalies energetikai nugalėjo vienoje iš nominacijų, taigi galiausiai laimėjo draugystę. Pagal atliktų darbų kiekį lietuviai užėmė pirmą vietą. Lietuvos tresto valdytojas Simonas Šimkūnas labai tuo didžiavosi ir dėl draugystės mus pakvietė į vieną geriausių Vilniaus restoranų. Užkandžiai, tostai, koncertas, šokiai ir diskusijos apie rezultatus tęsėsi jau neformalioje aplinkoje. Čia prie manęs priėjo energingas, simpatiškas vyriškis, padavė ranką ir prisistatė: Alvydas Bitinas iš Anykščių, bet jį galima vadinti ir „Pčiolkinu“. Alvydas sakė, kad norėtų susipažinti su Alūksnės energetinės statybos įmonės vadovu, nes abiejų miestų pavadinimai prasideda pirmąja abėcėlės raide, be to, ir mūsų abiejų vardai prasideda raide „A“ ir yra net kiek panašūs – Alvydas ir Arvidas. Šitai prasidėjo mūsų draugystės kelias. Tą vakarą mes apie daug ką šnekučiavomės: ir apie darbą, ir apie buitinius dalykus, taip pat ir apie tolesnius susitikimus. Po to vakaro supratau, kad susipažinau su labai protingu ir komunikabiliu žmogumi, ir jis tapo mano svarbiu draugu.

1983 m. buvau paskirtas į vieną didžiausių to meto Latvijos energetinės statybos įmonių Valmieroje. Tarptautiniai susitikimai vyko kiekvienais metais ir mes, būdami delegacijų sudėtyje, susipažinome beveik su visais Lietuvos ir Estijos įmonių vadovais. Važiuodami namo iš komandiruotės Taline, Lietuvos tresto valdytojas S. Šimkūnas kartu su Alvydu užsuko ir į Valmierą. Dalykiniame pokalbyje aptarėme darbinus klausimus. Vizitas ir pokalbis apie darbo kultūrą, gamybos bazių ir socialinės srities plėtrą abiem labai patiko. Jau tada buvo užsiminta, kad ateityje Lietuvos energetikai plės poilsio bazę „Baltieji lakajai“ ir susitikimai vyks ten.

Šis tarptautinis bendradarbiavimas suteikė galimybę pabuvoti beveik visose Lietuvos energetinėse statybos įmonėse. Visų įmonių vadovai buvo puikūs žmonės, bet tokia tiesiog žmogiška, glaudi ir nuoširdi draugystė išsirutuliojo būtent su Alvydu ir Estijos tresto vadovu Reinu Levo.

Deja, prieš septynerius metus (2013 m.) į Amžinybę išlydėjome Reiną. Mes abu su Alvydu, atstovaudami savo šalių energetikos statybininkams, dalyvavome jam skirtoje gedulo ceremonijoje. Grįždami iš Talino sustojome Saulkrastuose prie jūros. Kalbėjomės apie gyvenimą, apie tai, kokie reikšmingi yra draugai ir kaip svarbu išsaugoti santykius.

Po vieno darbo vizito Vilniuje Alvydas pakvietė užsukti į poilsio kompleksą „Baltieji Lakajai“. Aš, žinoma, su džiaugsmu sutikau. Pakeliui restorane pavakarieniavome, o vakare važiuojame į poilsiavietę prie ežero. Alvydas liepė įdėmiai stebėti visus posūkius miško sankryžose – jei man šiame poilsio komplekse patiks, kitais metais galėsiu atvykti poilsiauti kartu su šeima. Alvydo energija, pokštai ir sąmojis palaikė gerą nuotaiką, be to, jo vairuotojas buvo toks geras ir važiavo taip greitai, kad tikrai nepavyko gerai įsidėmėti kelio.

Mano nedėmesingumas kitąmet grįžo su kaupu, kai kartu su savo antrąja puse Elita išvykome dešimčiai dienų į „Baltuosius Lakajus“. Tą dieną Alvydas buvo labai užsiėmęs ir negalėjo mūsų palydėti. Išvažinėjom daugybę miško keliukų. Mobilieji ryšiai tuo metu buvo labai silpni, jų beveik nebuvo. Kartais patekę į ryšio zoną paskambindavom Alvydui, o jis susirūpinęs klausdavo, kur esam. O kaip paaiškinti, kai aplink tik miškas, kažkokie keliai į kairę, į dešinę... Galiausiai temstant radome poilsio bazę. Tą patį vakarą Alvydas pasirodė su pilnu puodu karštų cepelinų, kavos termosu, vynu ir linksmybės galėjo prasidėti – pašnekesiai, dainos, pokštai ir anekdotai. Jis papasakojo, kad Sovietų armijoje tapęs leitenantu. Rusų armijos vadai žinoję, kad „Bitinas“ išvertus yra „Pčiolkin“, todėl jį vadinę „leitenant Pčiolkin“. Ši pravardė jam taip patikusi, kad draugų kompanijoje Alvydas dažnai prisistatydavęs būtent šia pravarde.

Alvydas buvo nuostabus žmogus ir turėjo subtilų humoro jausmą. Jis visuomet meistriškai į pokalbį pačiu tinkamiausiu momentu įterpdavo kokį eilėraštuką. „Baltieji Lakajai“ mums taip patiko, kad dar ir dabar su šeima nebegalime įsivaizduoti vasaros be poilsio šioje gražioje vietoje. Šios išvykos tapo viena iš svarbiausių mūsų šeimos tradicijų. Gaivus pušų miško kvapas ir nepaprastai skaidrus ežeras sukuria ypač malonią aurą, kuri gaivina ir kūną, ir sielą. O Alvydo dėmesys buvo begalinis: kas rytą skambindavo, klausdavo, kaip mums sekasi, ar nieko netrūksta, ar nereikia ko atvežti... Alvydas visuomet prisimindavo ir apie visus pasiteiraudavo, gero poilsio palinkėdavo. Būdami „Baltuosiuose Lakajuose“ Alvydo rekomenduojami aplankėme gražiausius ir įspūdingiausius Lietuvos objektus.

Tradicija tapo ir šeimyniniai pietūs Bitinų šeimos namuose Anykščiuose, taip pat atostogų pabaigtuvės „Baltuosiuose Lakajuose“, kur neretai skambėjo ir dainos, ir muzika, nes Alvydas ją labai mėgo. Kartą jis net pasiemė nedidelį akordeoną ir miškas prisipildė linksmy melodijų.

A. Bitinas nuoširdžiai gerbė ir savo protėvių atminimą. Praeities neįmanoma atgaivinti, ją reikia tik atsiminti. Paradoksas tas, kad ir dabartis be praeities neįmanoma, ir būtent tai žmogui primena jo istorija. Matyt, dėl to Alvydas ūkiniame pastate įrengė šeimos istorijos ekspoziciją, kurią ir mes su šeima turėjome garbės aplankyti, susipažinti.

Arvido šeima svečiuose Alvydo namuose Anykščiuose. 2009 m. liepos mėn.

Kartu su Alvydu Anykščiuose, 2009 m. liepos mėn.

Alvydas mėgo groti akordeonu. 2012 m. liepos mėn. poilsio namuose „Baltieji Lakajai“

Viešbučio restorano „Labanoras“ kieme, 2009 m. liepa

Alvydas buvo ir didžiulis savo šalies patriotas. Jam patiko pasakoti ir kalbėti apie Lietuvos istoriją, jis mums parodė daugelį svarbių savo šalies vietų. 2009 m. kartu apsilankėme vietovėje, kurioje 1934 m. pirmasis Lietuvos Respublikos prezidentas Antanas Smetona pasodino tautos vienybės ir valstybės stiprybės simbolį – ąžuolą. Alvydas kiekvienais metais stengėsi mums parodyti kokį naują svarbų objektą, esame kartu buvę prie didžiojo Puntuko, kopėme ant Liūdiškių piliakalnio ieškoti Laimės žiburio, susipažinome su Antano Baranausko ir Antano Žukausko-Vienolio memorialiniu muziejumi, taip pat Angelų muziejumi, kartu apžvelgėme Anykščių miestą nuo Šv. Mato bažnyčios apžvalgos aikštelės, vaikščiojome medžių viršūnių taku ir susipažinome su daugeliu kitų vietų. Alvydas visada mokėjo draugiškai užkalbinti sutiktus žmones, nesvarbu, ar jie buvo pažįstami, ar tiesiog praeiviai.

„Ryga – stilingas miestas, jame daug kavinių ir restoranų!“ Taip sakyti mėgo Alvydas. Mums skaudu ir gėda dėl to, kad kartą Alvydas ir jo žmona Regina buvo apvogti viename Rygos prekybos centre. Prie kasos vagys nugvelbė jo piniginę kartu su visais dokumentais, net ir automobilio techniniu pasu. Suprantama, visi buvome šokiruoti. Kartu vykome į policiją, bet nemalonūs jausmai širdy ilgam išliko. Vis dėlto nuostabių akimirkų ir dienų būta gerokai daugiau!

2008 m. rugsėjo 4–5 d. Alūksnės energetinės statybos įmonės vadovaujantiems darbuotojams organizavau darbo ir poilsio išvyką pas Anykščių energetikus. Alvydui vadovaujant buvome svetingai priimti ir supažindinti su įmonės vadovais bei svarbiausiais specialistais. Kolegos iš Alūksnės daug sužinojo apie Lietuvos energetikų statybininkų darbo organizaciją ir struktūrą. Darbas ir poilsis keitė vienas kitą, viena iš atrakcijų buvo duonos kepimas Arklio muziejuje. Antrą dieną mūsų laukė įdomi ekskursija po Anykščius ir išvyka į senąją Lietuvos sostinę Kernavę. Alūksniečiai buvo nuoširdžiai dėkingi už lietuvių svetingumą ir pakvietė juos apsilankyti Alūksnėje.

Kaip rašiau pradžioje, kai susipažinome, dirbau Alūksnės energetinės statybos įmonės vadovu, tačiau po poros metų buvau paskirtas į Valmierą, o Alvydas niekad nebuvo lankęsis Alūksnėje. 2011 m. liepos 22–23 d. pasitaikė galimybė vykstant sėmės darbo patirties aplankyti kolegas Alūksnėje. Į Anykščių įmonės delegaciją Alvydas pakvietė technikos direktorių ir gamybos bei techninės dalies vadovą. Prieš vykdami į Alūksnę aplankėme vieną iš gražiausių Latvijos vietų – Siguldą ir Turaidą. Alūksniečiai neliko skolingi nei dalydamiesi darbo išmintimi, nei svetingumu. Pirmąją dieną mūsų visų laukė vakarienė ir pokalbiai poilsio namuose „Jolanta“, o kitą dieną kartu vykome į kaimyninę Estiją, kur užlipome į aukščiausią Estijos kalną Munamegį, taip pat aplankėme Reugėje esantį Energijos parką. Alvydas Lietuvos delegacijos vardu įrašė padėkos žodžius muziejaus svečių knygoje.

Alvydas labai mylėjo savo įmonės darbuotojus ir visuomet didžiuodamasis sakydavo, kad jais visada gali pasitikėti. Jis labai mylėjo ir savo šeimą. Sakė: „Tai yra mano komanda.“ Žmona Regina, sūnūs Teodoras ir Audrius, anūkai. Alvydo žmona Regina pastaraisiais metais negalavo ir jis dėl to labai išgyveno, ja rūpinosi. Kai susitikdavome, visuomet pabrėždavo, kad reikia greičiau grįžti namo, nes Regina laukia. Alvydas ypač džiaugėsi tuo, kad Teodoras nusprendė išvykti iš Vilniaus ir grįžęs tęsti tėvo ir senelio pradėtus darbus. Alvydas buvo nepaprastai tvarkingas žmogus: kiekvienas daiktas turėjo savo vietą. Net dovanodamas savo šeimos nuotraukas visuomet užrašydavo, kas yra kas. Taip turi būti.

Alvydo mirtis buvo netikėtas smūgis man ir visai mano šeimai. Mes praradome tikrą šeimos draugą. Tai skaudė netektis darbo kolektyvui ir visai Lietuvos energetikos objektų statytojų šeimai. Prarastas talentingas, protingas ir inteligentiškas vadovas. Anykščiai neteko nenuilstančio bendruomeniškos veiklos iniciatoriaus ir bendruomenės veikėjo. O didžiausią smūgį, žinoma, patyrė jo šeima. Linkiu Reginei sveikatos ir jėgų išlaikant šeimos tradicijas, sūnams, kad užtektų pajėgumų tęsti Alvydo pradėtus darbus. Tai bus geriausias paminklas jo atminimui.

Žemai lenkdamas galvą,
Alvydo Bitino kolega ir šeimos draugas Arvidas Kalva

IX. ARTIMŲJŲ PRISIMINIMAI.

Tu esi mūsų širdžių kelias

SKAIDRA

Kai žemė sukyla tolyn link saulės sparnų,
Kai saulė neleidžia dainuoti tolybėn nuo mano sapnų,
Kur griaua gyvybę tas šaltas ruduo tolumoj,
Kai upė nustoja tekėti skaidriojoj vagoj,
Kai tolimes miškas nenori girdėti balsų tavyje,
Kur nerimas laukia tolybės beprasmių kovų dabarty,
Kai medis klajoja nuvargęs be paukščių garsų rasoje,
Kai noriu to skausmo ir triukšmo be ryto prasmės savyje,
Tada siela lekia ritmingu balsu čionai manyje
Ir rytmetis skęsta daugybės minčių tėkmėje.
Ateina tada ta ramybės delčia kančioje,
Kai nerimas laukia už kampo, nutilęs svajingoj rimty,
Šiandieną j šviesą išsina kareivis tamsoj nuo manęs.

Audrius Bitinas, 2020 m. gegužė

REGINA BITINIENĖ

Buvo vasaros vidurys. Baigtos studijos Vilniaus universiteto Medicinos fakultete, liko internatūra. Kurį laiką gyvenau pas seserį Mariją, ji jau buvo baigusi mokslus, dirbo Universiteto vaikų ligų katedroje. Prieš man išvykstant atostogų, dar kartu pasidžiaugėme vasara, valgėme agurkus su šviežiu medumi. Svečiavosi ir Marijos kolegė. Ieškodamas giminaitės užsuko Alvydas. Taip besišnekučiuodami išsiskyrėme. Kai rugsėjo mėnesį atvykau mokytis, netikėtai paskambinęs Alvydas pasiūlė susitikti. Sutikau. Man jis pasirodė mandagus, tvarkingas, dėmesingas. Ėmėm susitikinėti dažniau. Po paskaitų eidavom į kiną, teatrą, kavinę. Kartą į pasimatymą teko eiti su sesers sūneliu Andriuku, jam buvo ketveri metai. Sesuo buvo kažkur išėjusi, gavau jos leidimą. Andrius mums netrukdė, priešingai, buvo įdomu ir linksma. Vėliau vestuvėse Andriukas buvo pirmasis pabrolys. Tapome artimi ir supratome, kad skirti vienas kitam. Nusprendėm susituokti, bet tam reikėjo gauti ir tėvų leidimus. Su Alvydu nuvykome pas mano tėvus į Kupiškį, ten buvo apžiūrėtas ne tik tėvų, bet ir kaimynų, įvertintas teigiamai. Nuvažiavome ir į Anykščius pas jo tėvus. Man buvo labai nedrąsu, todėl teko ilgiau pastovėti už kampo. Alvydas turėjo dvi seseris. Aišku, buvau lyginama su jomis. Tėvai buvo malonūs ir šilti. Susituokėm 1973 m. vasario 23-iają. Diena buvo labai graži, saulėta, snyguriavo. Visų nuostabai, iš kažkur atklydo briedis. Lyg norėjo mus pasveikinti. Tai tokia mūsų pažinties istorija per agurkus ir medų.

Kurį laiką gyvenome Vilniuje, auginame abu berniukus. Neretai ateidavo pusseserė Verutė, kuri gyveno netoliese. Su Verute bendraujame iki šiol. Alvydas labai mylėjo ir gerbė mano seserį Mariją ir jos vyrą Zenoną. Dažnai užsukdavo į svečius mano brolis Algimantas su žmona Vanda, kiti giminaičiai ir su visais, kurie ateidavo, jis maloniai bendravo ir visus mylėjo.

Mirus tėveliui, Alvydas buvo paskirtas dirbti į jo darbovietę Anykščiuose. Atvykome su dviem sūneliais – Audriumi ir Teodoru. Buvau paskirta dirbti dviejuose Anykščių ligoninės skyriuose – vaikų ligų ir akušerijos. Darbe daug budėjimų, naktinių kvietimų. Prisimenu juokingą sutapimą, kai tą pačią minutę aš grįžau iš ligoninės „Žiguliuku“, o Alvydas – įmonės mašina. Aišku, reikėjo man aiškintis, kur buvau. Palaukėme ryto. Miestas nedidelis, apkalbų netrūko, bet į tai mes nekreipėme dėmesio. Buvo ir taip, kad tėvelis Alvydas nepaėmė vaikų iš darželio, ir man į darbą vakare vaikus atvedė auklėtoja Aldutė. Mažasis Teodoras labai nenorėjo eiti į darželį. Kartą atsekė iš paskos, o aš ir nepamačiau. Bendradarbė pasijuokė, kad aš atsivedžiau Teodorą į darbą. Padariau klaidą, kad „nepridaviau“ auklėtojai Teodoro. Daugiau tai nepasikartojo.

Vaikai augo, buvo šaunūs, gerai mokėsi. Labai norėjome, kad mokytųsi muzikos mokykloje. Mes muzikalūs, aš groju įvairiais instrumentais, grojo ir tėvai. Namie surengdavome šeimos orkestrėlį. Prisijungdavo sesuo Marija su broliu Algimantu. Nors vaikai nenorėjo, bet Alvydas nutarė į namus pakviesti muzikos mokytoją. Sakė, grokite nors dėl savęs. Išmokė groti akordeonu. Mes su Alvydu nebuvome vaikų palikę kitų priežiūrai, kad galėtume išeiti, pramogauti. Visur buvome keturiese. Laisvalaikiu jis mokė vaikus meistruti, mėgom kartu slidinėti, važinėti dviračiais, plaukioti valtimi. Važinėjome po Lietuvą, Latviją, Estiją. Aplankėme daug šalių. Visos šventės – ir mūsų, ir močiučių, ir vaikų – vykdavo tik namuose. Įspūdinga ir linksma buvo kelionė valtimi iš Antalieptės iki Anykščių. Plaukėme kartu su Alvydo klasės draugo Stasio Skardžiaus šeima. Plaukėme tris dienas – ir per lietu, ir per perkūniją, žaibus. Nakvojome palapinėse. Kartą naktį išgirdome, kad kažkas šlama, lyg vaikšto. Alvydas išėjo į lauką. Buvo tamsu, nieko nematyti. O šlamėjimas nenutilo. Bijojau. Iš ryto juokėmės iš tos savo baimės. Pasirodo, į maišelį buvo įlindęs nemažas vabalas. Bandydamas išlįsti atgal ir kėlė tokį garsą. Žvejojame, kepėme bulves, grybavome. Gražūs vaizdai, buvo smagu plaukti. Grįžome laimingi.

Kai atsirado anūku, Alvydas buvo nuolatinis Kalėdų Senelis kartu su Snieguolėmis: Julyte, Elenyte, Viktorija ir Mariumi. Vykdamo karnavalai, žaidimai. Alvydas buvo didysis organizatorius, siela ir namie, ir darbe. Dovanų norėjo visi – ir dideli, ir maži. O anūkai mokėjo ir atsidėkoti. Bučiuodavo seneliui ranką. Mėgo dainuoti. Mėgstamiausia jo daina – „Aš ant balto smėlio parašiau tau laišką“. Sakė, kad šią dainą skiria man. Žmonės jį gerbė už jo didžiulę meilę visiems. Kai neteko tėvelio Teodoro, stengėsi, kad šeimai nieko netrūktų. Džiaugėsi, kad vaikai niekur neišvyko, dirba Lietuvoje. Per visus tuos metus jis nė karto manęs neįskaudino, buvo labai geras ir jautrus. Įvairių švenčių progą Alvydas visada būdavo pasveikintas šeimos su didele meile. Mes abudu gimę birželio mėnesį. Kiekvieną gimtadienį jam paskirdavau keletą

eilučių. Mano mėgstamiausias šis Vinco Mykoliaičio-Putino eilėraštis apie birželį:

Iš kur tas ulbėjimas smuikų ir fleitų?

Iš kur tas svaiginantis širdį andante?

Kad tik nenutiltų, kad tik nepraeitų

Taip greitai birželio simfonijos šventė!

O šį liūdną gimtadienį aš jam skiriu Jono Aisčio eilutes:

O buvo toks gražus gegužės galas,

Purienomis gelsvai putojo pievos,

Ir tais žaliais laukais, ir tais linksmis berželiais

Iš mėlyno dangaus gėrėjosi pats Dievas.

Susirgęs sakė: „Laikykis, tau bus sunku.“ Ir dabar matau išeinantį iš namų, jaučiu paskutinį bučinį atsisveikinant ir girdžiu jo paskutinius žodžius telefonu: „Ar tu pasiimsi mane į namus?“ Nespėjau...

Mes su Alvydu kartu buvome 46 metus. Tad tiek yra ir prisiminimų. Visi jie labai brangūs, artimi, įsimintini. Rodos, ir toliau mes einame kartu, net nebuvome išsiskyre.

Tik dėl abipusės meilės, tarpusavio supratimo, atleidimo mes buvome tokie vieningi, stiprūs ir laimingi.

AUDRIUS BITINAS

Ką galiu parašyti apie Tėtį? Tai sunku, nes gyvybės davimas yra dovana, kuri neaprašoma. Dienos yra skirtingos: viena dovanoja emocijas, kita – darbą. Visada jaučiu, kad Tėtis yra šalia.

Man suteikta didelė atsakomybė – nors truputį būti panašiam. Žinau, kad nesukursiu tokios legendos. Taip pat žinau, kad viskas yra kitaip, kad visų gyvenimo ratas apsisuka. Vis dėlto gauta šviesa neleidžia parkristi.

Pirmieji ryškūs atsiminimai... Sausainis vėlų vakarą, Tėčiui grįžus iš darbo. Tada dar gyvenome Statybininkų gatvėje, Anykščiuose. Atsimenu, gulėdamas lovelėje paklausiau Tėčio, kodėl jis grįžo taip vėlai. Tada jis atnešė sausainį ir ramiai pasakė: „Aš turiu dirbti, kad tau galėčiau nupirkti sausainį.“ Nurimau ir išmokau gyvenimo pamoką.

Vėliau buvo daug klausimų: iš kur viskas atsiranda, kaip teka elektra, kur yra Grįžulo Ratai, ar toli Mėnulis...

Bėgo laikas. Tėtis jį pajvairindavo išvykomis prie jūros, prie Šventosios ar prie Baltųjų Lakajų ežero. Tada atrodė, kad šis metas niekada nesibaigs, visada toks liks.

Prisiminimuose keliauti per vaikystę padeda įrašai knygelėse apie įvairius nuotykius. Ryškiausi jų – apie kelionę į Sankt Peterburgą (tuometinį Leningradą) Rusijoje ir plaukimą valtimi Šventosios upe nuo Antupių kaimo iki Anykščių.

Išvyka į Leningradą (dabar – Sankt Peterburgas), 1990 m. birželis.

Traukinio maršrutas Varšuva–Leningradas.

Ketvirtadienis, birželio 7 d., rašyta traukinyje 21:30 val. Atsikėliau Anykščiuose apie 7 val. 10 min. Nusiprausiau ir su tėte nuėjome į autobusų stotį. Autobusas į Vilnių išvyko 7:35 val. Autobuse iki Vilniaus visą kelią sėdėjau, buvome sustoję Ukmergėje ir Širvintose. Atvykę į Vilniaus autobusų stotį (mūsų – 30 keliautojų) nuėjome į geležinkelio stotį. Atidavę bagažą visi susitarė rinktis 13 val., nes traukinys turi išvykti 14:40 val. Iki 13 val. su tėčiu vaikščiojome po Vilnių, į geležinkelio stotį atvykome 13:05 val. Pasiėmę bagažą laukiamajame buvome iki 14:30 val. (per tą laiką nusipirkau suvenyrų ir valgyti). Traukinys stovėjo septintame kelyje. Mūsų kupė kajutė – šešta. Dyzelinis traukinys pajudėjo 14:58 val. Na, ir pradėjome važiuoti. Pro Pabradę, Švenčionėlius, Sniečkų (dabar – Visaginas), Turmantą. Atvykome į Latvijos Respubliką, sustojome Daugpilyje. Išlipęs nusipirkau gairėlę. Latvijos gamta nuobodė, nedaug dirbamosios žemės, vien lapuočiai, labai lygus reljefas. Traukinyje buvome nuėję į restoraną, pirkome limonado. Atvykome į Rezeknę, kelias minutes pastovėjome. Tada važiovome pro kažkokį karinį kaimelį, matyt, tai Rusijos Federacijos teritorija. Prie nedidelių kaimelių ilgai stovėdavome, reikėjo prasilenkti gal su dešimt traukinių (prekinis buvo ilgiausias, maždaug penkiasdešimt vagonų). Apie 21:30 val. vagono prižiūrėtojas

atnešė arbatos (vienos stiklinės kaina 6 kapeikos, du gabaliukai cukraus – 5 kapeikos). Prižiūrėtojas – malonus ruselis. Apie 22 val. susiruošiau miegoti. Kai rašau šį sakinį, traukinys vėl stovi. Privažiavome Rusijos Sovietų Federacinę Respubliką. Tėtė išgėrė gal vieną ar du stikliukus kažkokio neaiškaus gėrimo, turbūt degtinės. Pagaliau traukinys vėl pajudėjo. *Išvada ir įspūdis: rami, ilga ir varginanti (autobusu) bei maloni kelionė. Įspūdžių daug: pirmą kartą į užsienį ir dar traukiniu.*

Pentadienis, birželio 8 d., rašyta birželio 9 d. 08:15 val. Traukinyje atsikėliau apie pusę keturių ryto. Nusiprausiau (diena buvo graži) ir ėmiau laukti, kada pasirodys Leningradas. Štai ir jis: miesto pakraščiai netvarkingi, daug šiukšlių. Atvykę į geležinkelio stotį „Baltiskoje“ visi išlipome, buvo apie šešios valandos ryto. Stotyje laukėme autobuso, jis atvažiavo septintą valandą trisdešimt minučių. Autobusas („Ikarus“) nuvežė į viešbutį „Turst“. Palikę bagažą nuėjome valgyti į valgyklą. Pavalgę turėjome apie tris su puse valandos laisvo laiko. Mes su tėte ir Dainiumi nuvykome į metro stotį „Elektronika“. Metro važiovome į stotį „Prospekt mira“. Tenai apėję beveik visas parduotuves (jose nieko nėra; nusipirkau tik kriauklę), vykome atgal, buvo apie 13 val. (buvome sutarę susirinkti 13 val. 30 min.). Valgykloje pavalgėme pietus. Tada buvo suplanuota ekskursija į Petrodvorecą, į jį teko plaukti laivu. Taigi nuėjome į reikiamą metro stotį, kurios krantinėje stovi laivai. Leningradas, nors ir gražus miestas, bet labai apleistas, nepalyginti su Vilniumi. Žmonės labai pikti, dėl niekniekio įsiliepsnoja karšti ginčai. Miestas labai didelis, mašinos nepaiso pėsčiųjų, krautuvėse – masė žmonių, prekių nėra, kai kur parduoda tik parodžius pasą. Metro perpildytas, bet daug žalumos.

Krantinėje stovėjo trys laivai. Sulipome į vieną iš jų ir išplaukėme į Petrodvorecą. Plaukėme gal pusantros valandos, tad aš laive užmigau. Kai pabudau (buvo nekokia nuotaika), laivas jau buvo visiškai arti Petrodvoreco. Išlipę apėjome visus Petrodvoreco fontanus (didysis fontanas – „Samsonas“ – neveikė). Ten labai gražu, buvome apie dvi valandas. Tada autobusu (kaina – 2,50 rublio) grįžome į viešbutį. 19:15 val. žiūrėjome pasaulio futbolo čempionato (vyko Italijoje) atidarymą. Po atidarymo iškilmų Argentinos komanda žaidė su Kamerūno sportininkais (0:1). Žiūrėdami rungtynes užmigome. Pabudome 23 val. Nusirengėme ir nuėjome miegoti. *Išvada ir didžiausias įspūdis: rytas stotyje, Leningradas ir Petrodvorecas. Įspūdis: rytas stotyje ir metro.*

Šeštadienis, birželio 9 d., rašyta šeštadienį, 21:53 val. Atsikėliau aštuntą valandą ryto (taigi miegojau vienuolika valandų) ir nuėjau praustis. Paskui ėjome pusryčiauti. Pavalgę vykome į Rusijos muziejų, kuriame daug žymiausių meistrų darbų: paveikslų, skulptūrų. Iš muziejaus metro grįžome į viešbutį. Pavalgius buvo laisvas laikas iki 19 val., taigi metro nuvažiavę iki stoties „Moskovskaja“ patekome į didžiulę universalinę parduotuvę (prekybos centrą) „Moskva“. Joje visiškai nebuvo ko pirkti. Tada pasivaikščiojome Lenino prospektu. Įstrigo patys absurdiškiausi šūkių: „Da zdrastvujet leninizm“ („Tegyvuoja leninizmas“), „SSSR – strana mira“ („SSRS – taikos šalis“). Ieškojome sporto prekių parduotuvės, nes norėjome nusipirkti futbolo kamuolį. Sporto parduotuvę radome, joje ir kamuolį matėme, deja, parduotuvė buvo uždaryta. Leningradas yra Lenino skulptūrų, žvaigždžių, kūjų ir pjautuvų bei raudonų vėliavų miestas; jų gausu ant kiekvieno kampo. Apie 17:15 val. metro grįžome iki savo stoties „Elektronika“. Pavakarieniavę vykome į ekskursiją autobusu. Matėme upę Nevą, jos tiltus, kelias mažesnes upes, Petro Pirmojo skulptūrą, garsius namus, Smolnį (man jo nepavyko pamatyti, nes užmigau), Piskariovo kapines (jose palaidota pusė milijono žmonių), daug kitų įžymių Leningrado vietų. Vakare grįžę į viešbutį pavalgėme ir savo kambaryje (mūsų numeris 434) žiūrėjome televizorių (rodė žinias „Vremia“). Aš pradėjau rašyti įspūdžius, baigiau 22:22 val. (įdomus laikas, ar ne?). Nusiprausiau ir – miegoti (beje, laiko skirtumas su Lietuva viena valanda). Atėjo žmonės sveikinti tėtės su gimtadieniu; aš tuo metu žiūrėjau futbolo rungtynes. *Išvada ir didžiausias įspūdis: rytas viešbutyje (pirmasis), Rusijos muziejus, laisvas laikas, ekskursijos autobusu, vakaras. Įspūdis: Rusijos muziejuje matyta erelio, kertančio žmogaus širdį, skulptūra (giliai įstrigo), taip pat užsienietiškos mašinos, Petro Pirmojo biustas.*

Sekmadienis, birželio 10 d., rašyta vakare. Ryte sunkiai kėliausi (nuėjau miegoti apie pirmą valandą nakties, kadangi buvo švenčiamas tėtės gimtadienis). Ėjome valgyti pusryčių. Pavalgę vykome į „Ermitažą“. Iki jo važiovome metro, bilieto kaina „Ermitaže“ – 1,50 rublio suaugusiajam ir 1 rublis vaikui. Viso „Ermitažo“ apeiti neįmanoma, labai daug salių. Ten labai gražu, į jį suvežti neįkainojami meno dirbiniai iš viso pasaulio. Ten yra austų kilimų, medžio, metalo meno dirbinių. Nuostabus parketas, dar nuostabesnės paaukuotos lubos. Per pusantros valandos apėjome tik nedidelę „Ermitažo“ dalį. Apie dvyliką valandą

muziejaus kavinėje nusipirkome ledų, pyragaičių. Išėję į lauką fotografavomės prie Žiemos rūmų, vaikščiojome Nevos krantine ir Nevos prospektu. Apie 13:40 val. autobusu išvykome į Petropavlovsko tvirtovę, kurią pastatė Petras Pirmasis, norėdamas sustiprinti miesto gynybą. Ši tvirtovė yra saloje, joje niekada nevyko mūšiai. Vėliau tvirtovė tapo kalėjimu (tai buvo psichologinis kalėjimas). Mes nuėjome į salos soborą, buvome kalėjimo kameroje. Ten baisu, žmogus gali išprotėti nuo tylos ir vienatvės. Tvirtovėje užtrukome pusantros valandos, o apie 16 val. metro vykome valgyti pietų į valgyklą. Pavalgę grįžome į savo viešbutį. Buvome pavargę, todėl užmigome. Atsikėliau apie 18:15 val. (miegojau apie valandą). Tėtė nuėjo į krautuvę, ten nupirko agurką, sausainių ir saldainių. Paskui tėtis nuėjo į restoraną (atsisveikinimo su Leningradu proga; restorane sumokėjo 10 rublių). Aš rašau prisiminimus ir žiūriu futbolą. Rodo Čekoslovakijos ir JAV komandų rungtynes (baigėsi 5:1 Čekoslovakijos naudai). Po futbolo gėrėme su Dariumi arbatą, ruošiamą ketvirtuo aukšto prižiūrėtojo (stiklinės kaina – septynios kapeikos). Apie 23 val. grįžo tėtis, toliau žiūrėjau futbolą (Brazilija–Švedija). Nusiprausiau ir nuėjau miegoti. *Išvada ir įspūdis: rytas, „Ermitažas“, Petropavlovsko tvirtovė, vakaras. Įspūdis: „Ermitaže“ matyta sėdinčio grafo mumija ir Soboras Petropavlovsko tvirtovėje.*

Pirmadienis, birželio 11 d., rašyta traukinyje 22:37 val. Maskvos laiku. Šiandien paskutinė diena Leningrade. Ji mums laisva, jokių ekskursijų. Vėl kėliausi sunkiai, apie 8 val. Nusiprausę nuėjome valgyti į valgyklą (paskutiniai pusryčiai). Pavalgę vykome į automobilių dalių parduotuvę, universalinę parduotuvę (prekybos centrą) „Junost“. Tada metro nuvažiavome į Nevskio prospektą (pakeliui buvo stotelės „Maskvos vartai“, „Frunzės“, „Technologinis institutas“, „Taikos prospektas“). Nevskio prospektuėjome nuo pradžios iki galo (beveik), matėme daug parduotuvių. Apie įvairias krautuves galima pasakyti: a) maisto prekių parduotuvėse mėsos nemažai ir galima laisvai įsigyti. O kur pienas – ten eilės. Ledų būna labai retai. Saldainių nėra, o jeigu yra – tai tik vienos rūšies „bombonkės“. Tas pats su kitais saldumynais; b) ne maisto prekių parduotuvėse beveik nieko nėra. Jei yra kas geresnio, iš karto milžiniškos eilės. Lietuvoje tikrai visko daugiau. Šiaip vienintelė žmonių pramoga – lakstymas iš vienos parduotuvės į kitą, viliantis, kad ką nors „išmes“. Kiekvieną dieną žmonių parduotuvėse labai daug, ypač miesto centre. Beveik neįmanoma nusipirkti jokio suvenyro. Aišku, yra ir gražių suvenyrų, bet jie labai brangūs. Tiek apie krautuves.

Apie 14 val. nuėjome pažiūrėti menininkų darbų (kaip Arbato gatvė Maskvoje). Gražūs darbai, bet nieko nepirkome. Apie 15 val. pavalgėme „savo“ valgykloje ir metro išvykome į Maskvos prospektą. Mūsų pagrindinis tikslas – nusipirkti futbolo kamuolį. Nuėjome į sporto prekių parduotuvę, kur matėme kamuolių. Bet kaip tyčia – ji uždaryta. Išsiveikėme nelemtą sovietinę tvarką ir pradėjome svarstyti, kur dar gali būti sporto prekių parduotuvė (kita). Nusipirkome miesto planą, bet jame nieko gero neradome. Nutarėme vykti į Nevskio prospektą (universalinę parduotuvę „Gostinyj dvor“). Jame taip pat nieko nebuvo. Jau buvo apie 18 val., o iš viešbučio išvykti turėjome 19 val. Nevalgę vakarienės, iš karto vykome į viešbutį. Apie 19 val. buvome toje pačioje stotyje, į kurią ir atvykome. Traukinys turėjo išvykti 20:50 val. Stotyje laukėme pusantros valandos. Viso gero, Leningrade! Rašau šiuos prisiminimus traukinyje (jau 22:10 val.) ir ruošiuosi eiti miegoti. Viskas. *Išvada ir įspūdis: rytas, Nevskio prospektas, pietūs, kamuolio ieškojimas, išvykimas. Didžiausias įspūdis – vienos krautuvės „Vostočnyje sladosti“ (vertimas „Rytietiški saldumynai“) asortimentas, joje buvo galima nusipirkti tik gurmaniškos arbatos. Taip pat patiko dailininkų mugė. Pabaiga.*

P. S. O kamuolį Tėtis nupirko jau grįžęs į Lietuvą...

Plaukimas valtimi Šventosios upe nuo Antupių kaimo iki Anykščių 1990 m.

Pentadienis, rugpjūčio 24 d., rašyta rugpjūčio 29 d. (vykome iš Vilniaus į Anykščius automobiliu „Volga“). Plaukti Šventosios upe žemyn į Anykščius nuo Antupių kaimo (ten buvo valtis) planavome jau seniai. Deja, vis neprisiruošdavome. Tai tas trukdė, tai kitas. Ir galų gale nutarėme plaukti! Visą penktadienį buvau pas bobutę Helę J. Biliūno gatvėje, kadangi buvo nedarbo diena. Tėtis nuo 14 val. dalyvavo laidotuvėse, atėjo apie 17 val. Tada prisiskynėme daržovių ir grįžome namo. Susikrovę daiktus į mašiną (palapines, maistą ir kt.) išvykome į Antupių kaimą. Važiavome trise: Darius, Tėtis ir aš, mamytė nevažio. Antupiuose pavalgėme vakarienę ir 21 val. nuėjome miegoti į namelį. *Išvada ir apibendrinimas: pas bobutę Helę dariau laivą, taip pat daiktų dėjimas ir Antupiai. Antupiuose ilgai gaudėme kaimynės Matulionienės šunį.*

Šeštadienis, rugpjūčio 25 d., rašau rugpjūčio 29 d. (trečiadienį) namuose. Aš atsikėliau apie 9 val. Tėtė ryte dar nuvažiojo į Anykščius, ten pastatė mašiną „Žiguliai“ ir su kolega Mameniškiumi (jis vairavo mašiną „Volga“) atvyko į Antupius. Tada Mameniškis „Volga“ grįžo į Anykščius. Ryte aš dar išsimaudžiau upėje, nors vanduo jau buvo labai šaltas. Nustūmėme valtį prie upės, susikrovėme daiktus, tada susėdome į ją ir išplaukėme. Pirmas irklavau aš. Srovė nebuvo silpna, tad reikėjo tik sukioti valtį, kad ji nenuplauktų į krantą arba arti kokio povandeninio daikto (tai dažniausiai būdavo medžiai, kurių tik viršūnės kyšojo iš vandens). Kokia nuostabi Šventoji! Puikūs vaizdai! Negali atsigrožėti. Beveik visi upės krantai statūs, smėlėti. Skardžiuose daug kregždžių lizdų. Neapsakomas malonumas šitaip plaukti. Grožėdamiesi upe nuplaukėme iki Anykščių–Svėdasų–Rokiškio kelio tilto (nuo Antupių kaimo iki jo buvo 2 km). Beje, penktadienį oras buvo puikus, o šeštadienį apsiniaukė. Gerai, kad nesmarkiai lijo. Visą dieną krito smulki dulksna. Vienu metu pradėjo smarkiai lyti, tad nutarėme pastovėti po medžiu krante. Vos tik sustojome krante, lietus liovėsi. Nuo debesies sunku pabėgti, nes upė vinguriuoja...

Upės krantai apaugę medžiais, nelengva rasti lygesnę vietą. Norint pasižvalgyti reikia išlipti į krantą. Šitaip plaukėme iki Šventosios kanjono. Nuostabus vaizdas. Nuo upės iki kanjono viršaus gal dešimt metrų. Nufotografavome šį nuostabų vaizdą ir plaukėme toliau. Pasiekėme Jaros upelį, kuris įteka į Šventąją. Dar kiek paplaukę išlipome į krantą papietauti. Kai susiruošėme toliau plaukti, aš išlipau iš valtios norėdamas ją pastumti tolyn į upę. Valties priekyje buvo geležinė konstrukcija, skirta transportuoti. Ji įsmigo į žemę ir – nė iš vietos. Tada smarkiau stumtelėjau, ir ta geležinė detalė nulūžo. Laimė, skylės nebuvo.

Tęsėme kelionę. Upė išplatėjo, jau nebuvo tokia srauni, tad reikėjo smarkiau irkluoti. Galų gale priplaukėme Lašinius, tačiau ties ta vieta buvo didelė rėva. Vanduo šniokščia, stipriai banguoja, valtį stipriai neša. Ne juokais išsigandome, kai valtis pradėjo siūbuoti. Vis dėlto rėvą laimingai praplaukėme. Toliau – miškai Šventosios krantuose. Priplaukėme buvusį Magylų vandens malūną. Jau buvo 17 val., tad nutarėme ieškoti vietos nakvynei. Gražių aikštelių buvo daug, bet jose gausu privažiavusių mašinų. Pabijojome tokios kompanijos, todėl plaukėme toliau, kol pamatėme nebaigtą statytą tiltą. Vieta netiko, plaukėme toliau. Tėtė ieškojo pievos, tad vis plaukėme ir plaukėme. Sustojome prie šiek tiek mažesnio kanjono, nei buvome radę anksčiau. Užlipę į viršų fotografavomės, šokinėjome nuo skardžio. Vėl plaukėme tolyn ir tolyn. Upė pradėjo smarkiau vingiuoti. Jau buvo 19 val. Pagaliau priplaukėme siaurą tiltą. Pasakiau, kad tai Andrioniškio tiltas, tačiau tėtis tuo netikėjo. O kai pamatė miestelį, baisiausiai nustebo. Nejaugi ieškodami nakvynės vietos nuplaukėme net septynis kilometrus!? Niekas to nesitikėjo. Planavome nakvoti gerokai prieš Andrioniškio miestelį. Šaukštai po pietų! Teko kažkiek paplaukti nuo Andrioniškio ir išlipti pirmoje pasitaikiusioje vietoje. Laimei, aikštelė buvo neblogo. Prirakinome valtį ir užsiropštę ant skardžio pasistatėme palapinę. Jos nebuvo matyti nuo upės. Susinešėme daiktus iš valtios, užkūrėme laužą, išsivirėme arbatos. Tadaėjome miegoti. Tačiau miegas manęs neėmė, niekaip negalėjau užmigti. Be to, vidury nakties kažkas pradėjo laužyti šakas prie palapinės. Labai išsigandęs suspaudžiau peilį rankoje. Greičiausiai tai buvo briedis, jis po kelių minučių nuslinko toliau. Lengviau atsikvėpiau. O tada pradėjo lyti, aplink šlamėjo ir traškėjo. Buvo baugu. Gal apie pusę keturių užmigau. Atsikėlėme apie pusę devynių. Prasidėjo nauja diena. *Apibendrinimas. Didžiausias ir baisiausias įspūdis: rytas, išplaukimas, tiltas, Jara, kanjonai, valgis, Lašinių rėva, Magylų malūnas, vietos nakvynei ieškojimas, Andrioniškis, vakaras ir nakvynė. Didžiausias įspūdis – kanjonas, baisiausias įspūdis – briedis naktį (turbūt).*

Sekmadienis, rugpjūčio 26 d., rašau sekmadienį, rugsėjo 2 d. Atsikėlėme, pavalgėme, išgėrėme arbatos ir išplaukėme. Upė visiškai sulėtėjo, plaukti buvo neįmanoma, lėtai stūmėmės į priekį. Gerai, kad iki Anykščių

liko tik 11 kilometrų. Priplaukėme Vario upelį, toliau prasidėjo kolektyviniai sodai. Šventoji vis lėtėjo. Štai ir Anykščiai. Sunkiai nuplaukėme prie geležinkelio tilto, upė gerokai nusekusi. Buvo graži diena. Štai ir geležinkelio tiltas! Jį praplaukę sustojome buvusiam paplūdimyje. Tėtis nuėjo pas bobutę Helę mašinos, aš su Dariumi plaukiojau upe. Pagaliau atvažiavo tėtė. Sukrovę krepšius į mašiną, prirakinome valtį ir išvykome namo. Kelionė baigta. *Didžiausias įspūdis – plaukimas po Anykščių geležinkelio tiltu.*

TEODORAS BITINAS

Mane visur ir visada lydi tėčio prisiminimai. Namuose paliktas pieštukas, garaže sudėti įrankiai, sode pasodintas medis... Visur matau jį einantį, girdžiu ką nors sakantį. Tarsi nuolat būtų šalia. Ir darbe daugybė tėtį menančių prisiminimų, jo nuveiktų darbų. Kiekvienas jų turi savo istoriją.

2014 m. pabaigoje pradėjęs dirbti Anykščiuose su tėčiu praleisdavau daug laiko. Kartu spręsdavom darbo ir buities klausimus, kartu važiuodavome. Be galo sunku apie tai rašyti būtuojau laiku... Iki pat paskutinės minutės tikėjome, kad tėčiui pagerės ir jis grįš iš ligoninės namo. Labai jo laukėme. Sutvarkiau šiltnamio langą, kurį vėjas buvo išdaužęs, jo automobilį, nudažiau suoliuką, pavasariniam medui kaupti jau buvo paruošti ir bičių aviliuko rėmeliai. Manėme, va, sugrįš, galės džiaugtis pavasariu savo žydinčiame sode.

Kai tėtis sirgo, paskutinį mėnesį dėl karantino negalėjome su mama jo lankyti. Bendravome tik telefonu. Jam sakydavom, kad bitės prižiūrėtos, lauke jau žydi gėlės, kad skambino draugai, bendradarbiai... Tiesa, tie pokalbiai būdavo trumpi, nes tėtis buvo silpnas, sakydavo, kad pakalbėsime rytoj arba dabar nėra laiko. Tik nuolat klausdavom, kada jį paimsime, kodėl neatvažiuojam, kaip mums pasimatyti. Jis be galo norėjo namo. Su mama laukdavom jo skambučių iš ligoninės ir iš balso stengdavomės suprasti, kaip jis jaučiasi. Norėjo pakalbėti ilgiau, bet, matyt, buvo sunku. Prieš išvažiuodamas į ligoninę namuose sutvarkė archyvinius įmonės dokumentus, parašė darbuotojų biografijas. Dokumentus surūšiojo pagal metus, tvarkingai susėgė į segtuvus, o metus surašė ant medinių lentelių, prie kurių pritvirtino gumeles, kad segtuvėliai neišsibarstytų. Ant sienų verandoje sukabino laikrodžius, savo tėvų nuotraukas. Dar pasakė, kad grįžęs sutvarkysiąs garažą. Užmoviau jam vienkartinę pirštines, uždėjau kaukę. Ir išvažiuom. Tada ir išsiskyrėm visam laikui...

Visos šventės vykdavo tėvų namuose Anykščiuose, susirinkdavo seserys, vaikai, anūkai. Atvažiuodavo ir mamos giminaičiai. Ir Kalėdos, ir Velykos, Vėlinės, gimtadieniai ir šiaip susitikimai, be jokių progų. Tėtis nemėgo švenčių švęsti ne namuose. Jam būdavo malonu būti su žmonėmis, kalbėtis, vaišinti. Išvirtdavo kavos su šokoladu, padarydavo želė, užsakydavo tortą, „skruzdėlyną“, o jo firminis patiekalas būdavo šaltiena, jai paruošti reikėjo begalinės kantrybės. Visada vaidindavo ir Kalėdų Senelį. Kai anūkai paaugo, žinojo, kad čia jų tikras senelis, bet vis tiek džiaugdavosi. Ir eilėraščius sakė, ir grojo, ir šoko. Gaudavo, žinoma, dovanų. Kartais paimdavo ir akordeoną, pagrodavo. Tėtis labai džiaugėsi, kai netikėtai visi anūkai atvažiavo jo pasveikinti gavus „Šimtmečio anykštėno“ apdovanojimą. Tąkart buvome suplanavę važiuoti į Vilnių, bet apsisukome ir atvykome jo pasveikinti. Tai buvo puiki staigmena!

Prie namo esančiame sode viskas sukurta tėčio rankomis, viskas jo sugalvota, išpuoselėta. Visi medžiai, krūmai jo sodinti, pastatytas šiltnamis, aviliukas. Ir dabar skraido bitės. Tik ir jos žino, kad šeimininko nebėra. Tėtis sode daug dirbo, daug svečių čia priėmė, nelabai ir laiko belikdavo tiesiog prisėsti ant suolo. Atvažiavęs į Anykščius vis pamatydavau: tai medelis pasodintas, tai lentos sukrautos ar suolas nudažytas. Jo surinktų obuolių sultis ir dabar dar visi geriamo. Jei ką pats darydavo, tai ramiai, apgalvotai, viskas būdavo surūšiuota, vinutės ir varžteliai sudėlioti. Į knygelę tvarkingai surašytos gimtadienių datos, mokėti mokesčiai, reikalingi atlikti darbai. Knygelėse užrašyti receptai, eilėraščiai, dainos. Kažkur pamatęs akmenų skulptūras, tėtis sumanė ir savo sode tokias pasistatyti. Tarsi paminklai dabar jos puošia sodą. Kaip amžinas palikimas mums visiems.

Tėtis nuolat organizuodavo įvairias šventes, gimines ir bendraklasių susitikimus, minėjimus. Su visais labai noriai bendraudavo. Ir visiškai nesvarbu, ar tai pardavėja, ar seselė ligoninėje, ar drabužių valyklos darbuotoja. Visada atveždavo kokią dovanėlę. Dažnai prisistatydavo „leitanant Pčiolkin“ arba „Alikas“. Jis labai norėjo būti tarp žmonių. Jau nedirbdamas ateidavo į darbą pabendrauti, nuolat lankydavo savo bendradarbius, buvusius kolegas, giminaičius. Jei ne Anykščiuose, taisy mama vykdavo į Kupiškį, Salas, Vilnių, Uteną, Širvintas, prie Baltųjų Lakajų ežero. Išvažinėta visa Aukštaitija. Imdavo kartu ir anūkus. Žinojo, pas

Tėtis sode Anykščiuose prie paties sumeistrauto akmenų medžio, 2019 m. liepa

Pamenu Kruonio hidroakumuliacinės elektrinės baseino, Baltųjų Lakajų poilsio namelių statybas, lankėme darbuotojus kituose miestuose. Važiuojant labai vingiuotu „Biržinkos“ keliu į Molėtus tekdavo ir sustoti. Kelionės metu sustodavom kaimelyje, visada nupirkdavo saldinių. Ir pats labai mėgo saldinius, ypač „Kregždutę“, nuolat turėdavo pasidėjęs spintelėse.

Tėčiui nebuvo lengva išeiti iš darbo. Juk beveik 40 metų atiduota bendrovei. Sakydavo, kad ramiai išeisias, kai pajusias, kad jau galima. Kartu vykom į banką Utenoje, Registrų centrą. Jaučiau, kad jam liūdna... Viskas vyko palaipsniui, iš pradžių į darbą ateidavo dažnai, vėliau šie vizitai retėjo. Jis rinko istorinę medžiagą, fotografijas, daug dėmesio skyrė istorinių dokumentų archyvavimui, rašė darbuotojų biografijas. Labai norėjo išplėsti įmonės muziejų, nes eksponatų buvo daug, vis klausinėjo, kada žadam remontuoti patalpas. Liko neišleistos knygos apie Lietuvos elektrifikavimo ir „Anykščių energetinės statybos“ istoriją. Joms jau surinkta medžiaga.

Tėtis buvo laimingas, kad darbai gerai sekėsi, kad kolektyvas draugiškai dirbo, augo darbuotojų skaičius. Džiaugėsi matydamas atsinaujinančius pastatus, poilsio namus, naują techniką kieme. Dalyvaudavo įmonės šventėse, labai stengėsi padėti, supažindino su savo pažįstamais, partneriais, energetikos veteranais, iš kurių galima daug ko pasimokyti: profesionalumo, drausmės, pagarbos žmogui, pasitikėjimo darbuotojais. Jaučiau, kad labai išgyveno, kai paskutiniaisiais metais sumažėjo darbų, žmonės turėjo vykti dirbti į užsienį. Šalia prisėdęs klausdavom, ar žmonės turi darbo, ar užsakovai atsiskaito, ką veikia brigados, ką planuoja elektros tinklai? Atsakydavau, kad visi dirba, nors darbai ir smulkūs, bet judam pirmyn. Kai metai būdavo geresni, šiek tiek atsinaujindavom techniką, darbuotojams suteikdavom geresnes sąlygas. Susirinkdavome pasikalbėti apie darbus, rezultatus, tikslus, pokyčius. Tie pokalbiai labai daug davė, jaučiau didelę patirtį ir ramybę. Iš pradžių, kai dar dirbome kartu, girdėdavau ir griežtesnį jo balsą, jei kas prasikaltęs ateidavo ar būdavo netvarka kieme. Bet visus žmones gerbė. Dažnai kartu važiuodavome į objektus, aikšteles. Pamenu, kartą nuvažiuom į Molėtų rajoną, kur brigada dirbo. Sako: „Parodykit man, kaip tas Antanas atrodo.“ Seniai buvo matęs. Labai žiūrėjo tvarkos darbe. Ir biure, ir kieme, aikštelėse. Kartais būdavo sunku suvokti, kas vyksta Lietuvos energetikos srityje. Stebėjosi, kad tvarkos maža: elektros tinklų skyriai parduoti, daug žmonių atleista. Džiaugiuosi, kad turėjau galimybę kartu dirbti, mokytis, pasitarti. Prisimenu, kaip tėtis perdavė savo „Pasatą“, kuriuo važinėjo. Visus savo daiktus išėmė, pats nuplovė kieme. Net ratlankius nublizgino. Su mama žiūrėjom pro langą, net graudu darėsi. Aišku, vėliau tuo automobiliu dar daug važinėjom kartu, ir pats dar daug kartų važiavo.

Jei susiruošdavom kur važiuoti, viskas iš anksto būdavo suplanuota, nereikėjo skubėti, blaškytis. Važiuodami daug nekalbėdavom, tėtis mėgo pamiegoti mašinoje. Dažnai, ypač kai vyko remontas, važiuodavom į Baltųjų Lakajų poilsiavietę apžiūrėti vykdomų darbų, suplanuoti, ką reikia atlikti, ką dar nupirkti. Nuvažiavęs paimdavo metrą ir matuodavo, rašydavo į knygelę. Patys ir dirbdavom. Visiems

buvo be galo geras ir rūpestingas. Tik pats per darbus neturėjo kada ramiai paatostogauti prie ežero. Kai ruošdavai važiuoti, nesvarbu, ar į Vilnių, ar iš ryto į darbą, klausdavo, ar pavalgiau, pridarydavo kelionei dėžutę sumuštinų. Rūpindamasis kitais žmonėmis tėtis atidavė daug savo laiko ir jėgų. Jei dirbdavau sode, išėjęs į kiemą sakydavo: „Užteks, nebevark...“ Labai norėjo padėti. Be galo rūpinosi ir mama, stengėsi, kad jai nieko netrūktų, niekada nieko negailėjo. Jei būdavo šalta, kad ir kaip būtų sunku, pats atnešdavo malkų, užkurdavo krosnis. Visada pralinksmindavo anūkus, dovanodavo dovanas, kieme pastatydavo palapinę žaidimams, pripildavo baseiną vandens. Jam labai patiko anūkių atvežtos banguotosios papūgėlės, nuolat jas kalbino.

Labai gerbė ir mylėjo savo tėvą, stengėsi įamžinti jo atmintį. Jo pastangomis įkurtas ir muziejus darbe, čia atidengtas bareljefas 90-mečio proga, kitas bareljefas yra Vilniuje, Technikos muziejuje. Kartu rinkome istorinę medžiagą, organizavome įmonės 70-mečio šventę. Tėtis labai domėjosi ir Lietuvos istorija. Būdami kartu Vitebske, Baltarusijoje, stovėjome prie paminklo didžiajam kunigaikščiui Algirdui. Jis pasakojo, kuo skiriasi lietuviškasis Vytis nuo baltarusiškojo. Pasirodo, baltarusiškojo žirgo uodega nuleista žemyn, o lietuviškojo – pakelta aukštyn. Tėtis Anykščiuose gyveno nuo 1947-ųjų, labai rūpinosi miesteliu, jo žmonėmis, nors visiems nuolat pabrėždavo, kad yra gimęs Ukmergėje, kaip prezidentas A. Smetona.

Paskutinį mėnesį tėtis pradėjo tvarkyti savo daiktus spintoje, sakė, kad reikia peržiūrėti, nereikalingus išmesti, kai ką pernešti į garažą. Labai sielvartavo, kad nebegali ateiti padėti dirbti sode, nes kojas skauda. Ant stalo liko bylos su dokumentais, iš spintos išimti daiktai... Taip pat ir pradėti darbai, nespėti įgyvendinti sumanymai. Atrodo, dar taip neseniai kalbėjome, kartu važiovome, planavome. Regis, tėtis kažkur išvyko ir tuoj tuoj sugrįš...

Gyvenimas tęsiasi, tėti, tik jau be tavęs... Liko tavo reikšmingi darbai, o atminty – daug šiltų prisiminimų. Ir juose, ir mūsų širdyse tu būsi amžinai. Tu man visada esi šalia.

VIOLETA KRIŪNIENĖ

Ankstyvą gegužės penktosios rytą atėjo pati skaudžiausia žinia – mirtis išsivedė mano brolių Alvydą... Tą rytą kaip koks stiklinis indas aš tarsi subyrėjau į atskiras šukes, gerai suprasedama, kad vienos didelės šukės jau niekada nebesurasiu, kad ir kaip stengčiausi tą indą suklajuoti.

Kitą dieną gavau sūnėno Audriaus žinutę: „Noriu padaryti prasmingą darbą, parašyti knygą apie Tėtę. Prisijunkit ir jūs, parašykite keletą prisiminimų.“ Ačiū, Audriau, už puikią idėją ir galimybę prisidėti į įgyvendinant.

Mintimis grįžtu į pradžią, į vaikystę, į Anykščius, tėvų namus...

Kai mane, ką tik gimusią, tėvai parsivežė namo, pats pirmasis garsiai lodamas mus pasitiko baltas pūkuotas šuniukas Kudlius. Sutiko teta Helė, o mano brolis ir sesė pasislėpė vonioje. Tik kiek ten tupės, smalsumas vis tiek nugali. Išlindę apžiūrėjo. Alvydas labai nustebė pamatęs, kad tokie maži mano pirštukai. Šitai apie pirmąjį mūsų susitikimą pasakojo mūsų Mama. Gal tada brolis ir suprato, kad nuo šios dienos jis turi mažąją sesutę, kurią globos ir mylės visą savo gyvenimą.

O koks mano pačios pirmasis prisiminimas apie brolių? Kokį jį atsimentu? Kad mokė mane važinėti triratuku koridoriumi, šaipydavosi, kad neištariu žodžio „koridorius“, sakau „kolidorius“... Visiems buvo juokinga, jam ypač, o man labai pikta, kad iš manęs šaiposi... Tas žodis atrodė toks neįveikiamas. Prisimentu ir tai, kaip paėmęs žiūronus vesdavosi mane į „kasagorus“ pažiūrėti, ką per juos pamatysim ten, tulumoje. Tipendama paskui savo brolių būdavau tokia laiminga, kad su manimi jis draugauja. Eidavom į sodą prieš Velykas rinkti žolyčių, o paskui dažydavom kiaušinius... O kaip didžiavausi išmokusi brolio eilėraščių, nes nė vienas mano draugų tokio eilėraščio nemokėjo, o mane brolis išmokė, ir dar rusiškai! Gerai atsimentu jį net ir po šitiek metų: „*Anykščiai to stilnij gorod, mnogo barov i kafe, v centre goroda „Punktukas“, samyj luščij kabarė*“⁶.

Daug tų šviesių vaikiškų prisiminimų apie brolių, ir man jie visi vienodai brangūs.

Brolis pokštininkas

Atėjo laikas man eiti į vaikų darželį. Brolis, aišku, negalėjo praleisti progos manęs nepaerzines, kad aš, kaip mažas vaikas, darželyje turėsiu miegoti pietų miego. Jam tai juokinga, o man, tokiam dideliame penkerių metų žmogui, kuris nori būti didelis, kaip ir jo vyresnieji, visai nejuokinga. Ir kuo gi baigėsi tie brolio pokštai? Ogi tuo, kad rėkdama pabėgau iš darželio ir parkūriau namo. Taip baigėsi mano darželio istorija. Bet svarbiausia tos istorijos dalis yra ta, kad tuomet tylėjau ir niekam neišdaviau tikrosios pabėgimo priežasties, tarsi suprasdama, jog brolių turiu saugoti, neišduoti.

Ir dar vienas to meto pokštas. Brolis pakvietė mane lažybų, kuris suvalgysim daugiau kiaušinių. Suvalgėme po tris. Aš buvau kokių šešerių metų ir labai norėjau laimėti. O kaip? Jau daugiau nebetelpa. Brolis sugalvojo būdą: „Eik į vonią, sugrūsk į burną pirštu ketvirtą kiaušinių ir užgerk vandeniu.“ Jis tikriausiai pajukavo net nepagalvodamas, kad aš imsiu ir taip padarysiu. Taigi aš taip padariau ir laimėjau lažybas! Nebepamenu, ar geruoju tuomet viskas baigėsi, ar sirgau, bet visam laikui liko prisiminimas – nustebusio Alvydo žvilgsnis ir netikėtai išsprūdęs jo „*O jofana*“.

Brolis fotografas

Alvydas turėjo fotoaparata, buvo fotografas, lankė fotografijos būrelį. Laukdavau, kad jis kuo greičiau išnaudotų visą juostelę, nes tada eidavom nuotraukų daryti. Užsidarydavom abu tamsiame sandėliuke, kad niekas neįeitų ir neapšviestų juostelės kadru. Išėmęs juostelę iš aparato brolis kažką su ja ten darydavo, kažkur merkdavo, paskui džiovindavo, paskui vėl merkdavo. To proceso aš nelabai supratau. Mano darbas buvo pincetu iš ryškalų vonelės ištraukti jau išryškintas nuotraukas ir šlapias sudėti ant stalo, kad džiuotų. Jausdavausi labai laiminga ir ypač svarbi, kad pirma su broliu pamatau, kas gi tose nuotraukose, ir kad aš apskritai dalyvavau tokiam svarbiame darbe.

Mūsų vasaros sekmadieniai

Mūsų tėvai turėjo valtį. Visą vasarą ji būdavo prirakinta prie medžio Anykštoje. Sekmadieniais susėsdavom į ją visi: Tėtė, Mama, Helė ir mes, trys vaikai. Plaukdavom Anykšta iki Šventosios, o paskui Šventąja iki salos. Man labiausiai patikdavo, kai irkludavo Alvydas, nes jam irkluojant valtis plaukdavo greičiausiai. Saloje prasidėdavo mūsų iškyla. Maudydavomės, valgydavome sumuštinus ir gerdavome limonadą. Visi turėdavo veiklos. Kas skaitė, kas žaidė smėliuke, kas rinkdavo žemuoges. O Alvydas dažniausiai žvejodavo, kartais ir žuvyčių pagaudavo. Retkarčiais, kai vienam pabosdavo, išpjaudavo ir man žilvičio stiebą. Padarydavo man meškerę. Ir būdavom abu žvejai.

Brolis sportininkas

Mano brolis buvo sportininkas. Žaidė krepšinį ir ledo ritulį. Jam vis lūždavo ledo ritulio lazdos, kurias labai stropiai paskui virtuvėje klijuodavo ir taip pat stropiai susikaupęs „napielniku“ galėsdavo savo pačiūžas. Ir mane ant mūsų balos ledo čiuožti pačiūžomis išmokė.

O kai dviračiu nuvažiavo pas tetą į Dobrovolę, tai man tapo tikru herojumi! Juk nuo Anykščių iki Dobrovolės – apie 60 km.

Mūsų šventės

Kūčių dieną Tėtė parveždavo eglutę. Visi, kas tik būdavo laisvi, ją puošdavo. Kabindavom žaisliukus, saldinius blizgiais popieriukais. Mama ir Helė ruošdavo šventinį stalą. Per vienas Kūčias atėjo Kalėdų Senelis. Buvau turbūt penkerių. Senelis buvo toks gražus, vilkėjo raudonais drabužiais, su ilga balta barzda... Man padovanojo labai gražų žaislinį medinį bufetuką, pilną saldainių. Kuo daugiau tas Kalėdų Senelis mane kalbino, tuo didesnė abejonė mane kankino, kodėl jis toks panašus į mūsų Alvydą. O per kitų metų Kalėdas Senis jau pas mus nebesirodė. Grįžo tik po daugelio metų. Ir vėl gražus, raudonais drabužiais, tik jau vyresnis, įgijęs daugiau patirties, išmokęs naujų Senio kalbų ir pokštų, netgi groti akordeonu... Linksminti savo ir mano vaikų, o dar vėliau – ir anūkų.

⁶ Vertimas į lietuvių kalbą: „Anykščiai – tai stilingas miestas, jame daug barų ir kavinių, miesto centre – pats geriausias kabaretas „Punktukas““

Brolis studentas

Baigęs mokyklą Alvydas išvažiavo studijuoti į Vilnių. Įstojo į Vilniaus inžinerinį statybos institutą (VISI, dabar Vilniaus Gedimino technikos universitetas), mokėsi būti suvirinimo specialistu, inžinieriumi mechaniku. Rūpėjo ne tik inžinerija. Pradėjo dainuoti VISI „Gabijos“ chore. Parvažiavęs namo vis mokydavo mane naujų dainų. Kažkaip nesąmoningai, negalvojant ir nesekant, mano studijų scenarijus buvo toks pat, kaip ir brolio. Baigiau tą patį universitetą, dainavau toje pačioje „Gabijoje“. Ir jau po studijų praėjus daug metų, abu kaip tikri sąjungininkai kartu keliavom į jubiliejinę „Gabijos“ šventę.

Brolis leitenantas

Po studijų Alvydas dvejiems metams buvo pašauktas į sovietinę armiją. Tapo leitenantu. Kaip ten jam kariuomenėj buvo – ar sunku, ar linksma – nežinau, bet būdamas geros nuotaikos visada prisimindavo tuos laikus ir su humoru vadindavo save „Leitenantu“. Prisimenu, kaip tėvai suruošė dideles jo išleistuves, sukvietė daug svečių, kad atsisveikintų su Alvyduku, nes jis važiavo į dvejų metų nežinią. Vykom į aplankyti į Sovetską, kur jis tarnavo. O pats įsimintiniausias to meto prisiminimas – kartu praleistas savaitgalis Vilniuje, jau jam grįžus iš kariuomenės. Tada jis mane nusivedė į naujus Sporto rūmus, kur vyko Jugoslavijos estrados atlikėjų koncertas. Man, paauglei iš Anykščių, pakliūti į tokį koncertą buvo tiesiog neįtikėtinas džiaugsmas, o dar kartu su broliu! Kitą dieną abu nuėjom į parduotuvę „Vaikų pasaulis“. Tada brolis man pasakė: „Pirk, ką tik nori, nes grįžęs iš kariuomenės leitenantas gali tau viską nupirkti.“ Atsimenu, tada nusipirkau šviesiai rusvas sportines kelnes ir šešių spalvų guašo dažus. Toks buvo mano noras. Nedidelis, bet liko puikus prisiminimas, jausmas, kaip nuostabu ir gera turėti brolių, kuris myli mane ir manimi rūpinasi. Manau, kad ir jis tada buvo laimingas. Toks išdidus, toks tikras vyresnis brolis.

Taip ir gyvenau džiaugdama, kad turiu brolių. Ir staiga jo nebėra. Liko prisiminimai. Mintyse kartu praleistas laikas, bendros šventės – vestuvės, krikštynos, jubiliejai, kartu išgyventi sunkumai netekus mums brangių žmonių, Kalėdos ir Velykos, laukti ir kartais netikėti jo skambučiai, kai lėkdavau su juo susitikti. Liko jo išpuoselėti ir išsaugoti tėvų namai. Jis buvo visų mūsų vienytojas. Liko niekada neužmirštama jo plati ir nuoširdi šypsena. To jau niekas ir niekada neatims.

VITALIJA BITINAITĖ

Baigusi vidurinę mokyklą Anykščiuose, pasirinkau anglų kalbos studijas. Alvydas jau studijavo inžineriją Vilniuje, todėl tėvai nutarė mus abu apgyvendinti kartu. Taip buvo ir paprasčiau, ir lengviau jiems mus išlaikyti. Tuo metu gaudavome labai mažas stipendijas ir tėvų parama, suprantama, buvo būtina. Pirmoji mūsų bendro gyvenimo Vilniuje vieta buvo Žvėryno mikrorajone. Namas dviaukštis, jame gyveno keturios ar penkios šeimos, o mūsų kambarėlis buvo antrajame aukšte su dideliu į gatvę žiūrinčiu langu. Nors praėjo daug metų, ir dabar gerai prisimenu, kaip jis atrodė: rašomasis stalas, spinta, mažytis šaldytuvas ir sudedama lovelė, ant kurios teko miegoti Alvydui.

Butas priklausė dviem seserims. Visus ūkinius reikalus tvarkė vyresnioji – griežta ir reikli ukrainietė. Jeigu kas nors jai nepatikdavo, visada kreipdavosi tik į Alvydą – mat jis buvo vyresnis ir juo labiau pasitikėjo. Ją ypač piktino tai, kad aš iki buto antrame aukšte durų mediniais laiptais atkalkšdavau smailiais kulniukais. Savo nepasitenkinimą ji išreikšdavo Alvydui, o jam, aišku, tekdavo mane pabarti. Nelabai jai patikdavo ir tai, kad mes virtuvėje bandydavome kažką pasigaminti. Tiesą sakant, nelabai dažnai ten maišydavomės, nes vengėme visur mus lydintį jos reiklaus žvilgsnio.

Retkarčiais mus aplankydavo tėtė, kuris Vilniuje turėdavo darbo reikalų. Jis mums atveždavo mamos pagaminto maisto, kalbėdavomės apie mūsų studijas. Būdavo, kad ir pabardavo, jeigu rasdavo netvarką mūsų kambaryje. Kartą jis įžengė su dviem raktažolių (mes jas vadinome primulėmis) vazonėliais rankose – kad jaučiau ir gražiau mums būtų gyventi. Ir dabar prisimenu tuos ryškiai rožinius žiedus ir jų gaivią žalumą mūsų kukliame būste. Kartais čia apsilankydavo mūsų draugai ir visiems tame mažame kambarėlyje užtekdavo vietos. Buvom jauni ir laimingi, nereikėjo mums didelių patogumų, skanaus maisto ar prašmatnių drabužių. Alvydas visada prižiūrėjo, kad būčiau tvarkingai apsirengusi, dailiai susišukavusi. Prisimenu, kaip kartą su artimiausia Anykščių kaimyne ir geriausia drauge Sofija besiruošdamos eiti į

šokius galbūt per daug pasipuošėm, o jis kritiškai mus nužvelgęs pasakė: „Na, ir atrodot gi kaip čigonės.“ Šokiuose liepė elgtis tinkamai ir būti savo vietoje. Ir mes jo klausydavome – juk buvo vyresnis, o buvome išauklėtos, kad vyresniųjų reikia klausyti.

Finansiniais reikalais rūpinosi Alvydas, nes mokėdavo geriau su pinigais tvarkytis. Šis jo gebėjimas pasireiškė dar vaikystėje. Būdamas už mane ir kaimynų vaikus keleriais metais vyresnis, jis sugalvojo prekiauti serbentais ir agrastais, kurie sirpo mūsų tėvų sodyboje. Priskynęs skanių uogų, sudėdavo į popierinius maišelius, ant jų užrašydavo kainą, o mes, atsinešę kapeikų, juos iš jo pirkdavome. Bet ši jo veikla truko neilgai, nes kažkaip apie tai sužinojęs tėtė liepė visas tas kapeikas vaikams grąžinti. Taip ir baigėsi jo, kaip prekeivio, karjera.

Puikiai atmenu dar vieną epizodą, įrodantį jo brolišką meilę ir rūpestį. Buvo vasaros vidurys, visa mūsų šeima atostogavo prie jūros Šventojoje, o grįždami nutarėme aplankyti Motinos paminklą sovietiniams kariams atminti. Paminklo papėdėje buvo nemaža patalpa, ten sudėtos didelės metalinės knygos, kuriose iškalti žuvusių karių vardai. Kai aš prisiliečiau prie vienos iš tų knygų, prie manęs prišoko ten budėjęs tarnautojas ir šiurkščiai pastūmė į šalį. Tada man į pagalbą atėjo Alvydas griežtai paklausęs, kokią jis turi teisę mane stumdyti. Įvyko ginčas, mes dėl to turėjome nemažai nemalonumų, kuriuos tik tėtiui padedant pavyko užglaistyti. Tąkart Alvydas pasirodė kaip tikras didvyris, ginantis savo sesę.

Rūpinimasis kitais buvo vienas pagrindinių Alvydo bruožų. Jis nuoširdžiai rūpinosi tiek savo šeima, tiek ir kolegomis bei artimaisiais. Ne veltui jis tapo Anykščių garbės piliečiu – to nusipelnė savo darbu, entuziazmu ir geranoriškumu.

ANDRIUS RUDZIKAS IR INGA RUDZIKIENĖ

Su dėde Alvydu susipažinau dar gulėdamas vaikiškame vežimėlyje, kai mano mylima teta Regina jį stumdama ėjo į pasimatymą su juo; mat mano Mamytė dažnai prašydavo jos mane pagloboti. Matyt, praėiviai neabejojo, kieno šis vaikas, o ir Alvydo tai neišgąsdino, nes draugystė skleidėsi ir augo.

Buvau pabroliu jų vestuvėse. Man, dar vaikui, įsiminė beveik į salę atklydęs briedis. Taigi jaunosius sveikino ir miško atstovai!

Nauja šeima organiškai įsiliejo į mūsų giminę, Alvydas iškart tapo mylimu ir mylinčiu jos nariu. Tiek daug pasiekęs ir nuveikęs Lietuvos žmonių labui darbe jis buvo be galo rūpestingas ir mylintis vyras, tėvas, senelis, sūnus, brolis, žentas, dėdė – visas „pareigas“ ir išvardyti sunku. Turbūt nėra nė vieno, kuriam Alvydas nebūtų padėjęs, pataręs, padrąsinęs, – jis mylėjo ir degė, kad šviesių kitiems. Visuomet tolerantiškas, taktiškas ir atidus kitų rūpesčiams, gerbiamas aplinkinių.

Alvydo šeima išties pavyzdinė: darni, inteligentiška, gaubiamą didelės savitarpio meilės, sėkmingai besidarbuojanti energetikos, teisės, medicinos, aviacijos ir kt. srityse.

Dėdės Alvydo ir tetos Reginos nuoširdumas bei vaišingumas buvo plačiai žinomi Lietuvoje ir už jos ribų, jų namuose retai nebūdavo svečių ar giminaičių. Tarsi matau, kaip dėdė pjausto gardžią lašišą ar kumpį sumuštiniais. Nors stalas lūždavo, jis vis sakydavo, kad nėra kuo pavaišinti... Prie jaukaus stalo būdavo aptariamoms naujienoms – visiems užteko dėdės dėmesio.

Negaliu nepaminėti puikaus Alvydo humoro jausmo – tikras „šposininkas“, ir rimtus dalykus pateikdavęs linksmai, su optimizmu ir viltimi.

Alvydas buvo aktyvus kraštotyrininkas, knygų leidėjas. Jis brangino istorinę atmintį, gerbė išėjusiuosius. Nekart vartėme šeimos albumus: nuotraukos, straipsniai chronologiškai sudėti, suarchyvuoti. Ir kaip jis viskam rasdavo laiko?!

Tokių puikių žmonių, matyt, reikia ir danguje – Dievas pasiūkė Alvydą anksti, kaip ir mano Tėvelius, kurie, tikiu, pritaria išsakytiems žodžiams, tik turėtų jų daug daugiau...

Taiklus pasakymas, kad žmogus lieka gyvas tiek, kiek gyvas jo atminimas. Alvydas išties yra ir liks gyvas mumyse...

GRAŽINA RUDZIKAITĖ-HAHLBROCK

Pabendravęs su kai kuriais žmonėmis namo grįžti su šypsena veide, maloniai paveiktas jų geros nuotaikos, energijos. Toks žmogus buvo ir mano mylimas dėdė Alvydas, šalia buvęs nuo pat mano gimimo.

Prieš akis iškyla daug prisiminimų: kai kartu su vienmečiu pusbroliu Audriumi viešėdami Kupiškyje pas senelius prie Kupos upelės žengėme pirmuosius žingsnius, dėdė buvo šalia. Drąsino. Aš buvau atsargus vaikas, manęs nesužavėjo ėjimo ant kutenančios žolytės pratybos, tad dėdės Alvydo energingi padaršiniai buvo tikrai neprošal.

Kiekvieną šeimos pasibuvimą dėdė praturtindavo savo įdomiais pasakojimais ir nepakartojamu humoru. Niekad nepamiršiu ir smagių vasaros atostogų, praleistų Anykščiuose pas tetą ir dėdę, ekskursijų į Arklio muziejų, prie Puntuko, kitų mielių užsiėmimų.

Man išvykus studijuoti ir gyventi į Vokietiją, dėdė vis rūpindavosi, kaipgi Gražinutei – „laukų gėlei“ (taip gražiai jis mane kartais pavadindavo) – ten sekasi. Pabendraudavom ir telefonu.

Dėdė buvo labai rūpestingas. Kai mirė mano tėtis, dėdė Alvydas nuoširdžiai rūpinosi viena likusia mano mama, ją guodė. Abu telefonu kalbėdavosi kone kasdien. Dėdė, būdamas Vilniuje, dažnai savo „švogerkai“ atnešdavo skanių lauktuvių, pasikalbėdavo.

Atminty iškyla ir vienas paskutinių mūsų pasibuvimų (o gal ir paskutinis): buvo labai smagu po ilgo nesimatymo susitikti ir smagiai pabendrauti su dėde ir teta kavinukėje „Veranda“, esančioje Žvėryne. Dėdė buvo smagiai nusiteikęs, dalijosi prisiminimais iš tų laikų, kai dar gyveno Žvėryne.

Tikrai labai liūdna, kai tokie puikūs žmonės, kaip dėdė Alvydas, taip anksti išeina iš šio pasaulio. Lieka daug nebaigtų darbų, neįgyvendintų sumanymų, nepasakytų žodžių... Ir tas didžiulis artimųjų skausmas, tuštumos jausmas... Tad gera žinoti, kad turime prisiminimų, nors kiek sušildančių ir paguodžiančių liūdinčių širdį. Išsėkis ramybėje, brangus Dėde...

X. STRAIPSNIAI IR SPAUDOS LEIDINIŲ IŠTRAUKOS.

Taip gyvenu

UPĖ, TĖVAS, UPĖ

Mano upė artėja į mirties jūrą.
Mano žaizdos, išmėtos pakrantėse,
išaugo žaliais krūmokšniais ir nevaisingais spygliuotais
medžiais.

Mano gyvenime paliko tik viena aikštė, tik vienas miestas,
kurio nepraplaukiau ir savo vandens paviršiuje neužrašiau.

Aš plaukiu artyn į jūrą.
Aš nešuos įsimylėjusių valčių kuždesį,
girtų, barzdotų sielininkų dainą,
piemens, atėjusio naktigonėję pagirdyti žirgų, žiovulių
ir nesušukuotus plaukus.

Mano vanduo tampa lėtas.
Paskenduolės kūnas nebeįdildo manęs.
Aš tau nieko, mano sūnau, nepalieku, ko nėra buvę.
Mano vandenys nėra išsipildę, mano vandenys liko
bevardžiai,

ir mano rankos sieks tolstančio tavo žemyno.
Mano sūnau, paimk iš mano veido nors vieną raukšlę –
ir aš liksiu gyvas,
atgaivink nors vieną mano vandeniu plaukusią žuvį –
ir aš nebūsi miręs,
išgirsk nors vieną ties mano vandenim svajojančią
mergaitę pratariant,
kad šešėliai, atsimušę mano vandeny, yra gyvų
paukščių šešėliai.

Mano sūnau, aš išdidžiai liejuosi jūron.

Algimantas Mackus. *Ir mirtis nebus nugąlėta.* – Vilnius: Vaga, 1994

Nutapė daug paveikslų, įdainavo ir įgrojo 31 patefono plokštelę, kurios 1927–1938 buvo išleistos Rygoje (Latvija), Berlyne (Vokietija), Niujorke (JAV) ir Londone (Didžioji Britanija). Po Antrojo pasaulinio karo vaidino lietuvių kino filmuose. Senatvėje skurdo, buvo visų pamirštas ir apleistas. Apdovanotas Savanorio kūrėjo medaliu (1928). Jo gimtoji sodybvietė Liudiškių kaime, kur dar išlikusi viena obelis, paženklinta paminkliniu akmeniu su memorialine lenta (1989), išleista jo atsiminimų knyga *Pupų Dėdė: atsiminimai (1999)*.

Foto: A. Medvilūnas

BITINAS Alvydas, * 1944 06 10 Ukmergėje; inžinierius mechanikas, statybininkas, verslininkas, vadovas, kultūros mecenatas. Tėvams persikėlus, nuo 1947 augo Anykščiuose. 1963–1969 studijavo Kauno politechnikos instituto Vilniaus filialo Mechaninės technologijos fakultete, įgijo inžinieriaus-mechaniko išsilavinimą. 1961 pradėjo dirbti Anykščių statybos-montavimo valdyboje pagalbinio darbininku, vėliau dirbo mechaninių dirbuvų metalo tektintoju. 1962–1963 dirbo Gamybinių-techninio skyriaus techniku. 1969 dirbo Vilniaus gelžbetoninių atramų gamykloje darbų saugos inžinieriumi, po tarnybos sovietinėje kariuomenėje 1971–1973 – toje pačioje gamykloje cecho melstru. 1973–1977 – Energetikos statybos tresto vyresnysis inžinierius. Nuo 1977 iki šiol gyvena ir dirba Anykščiuose. 1977–1992 buvo Anykščių mechanizuotos kolonos viršininkas, pertvarkius šią įmonę 1992–1994 dirbo Anykščių valstybinės energetikos statybos įmonės direktoriumi. Po jos privatizavimo 1994–2003 buvo akcinės bendrovės „Anykščių energetinė statyba“ (energetinių objektų statyba ir rekonstrukcija) generalinis direktorius, po įmonės pertvarkymo 2003–2016 buvo uždarosios akcinės bendrovės „Anykščių energetinė statyba“ generalinis direktorius, kol 2016 05 išėjo į pensiją ir savo pareigas perdavė sūniui Teodorui. Jo vadovaujama bendrovė nuo 2000 tapo tikruoju Nacionalinės elektros energetikos asociacijos nariu. 1994–2000 buvo Energetikos statybos organizacijų asociacijos viceprezidentu, 2000–2008 – Lietuvos elektros energetikos asociacijos valdybos nariu, Vra Energetikos objektų statytojų klubo narys. 1997–1998 – krepšinio klubo „Puntukas“ prezidentas. 2001–2006 – Anykščių verslo tarybos narys ir pirmasis šios tarybos pirmininkas, nuo 2006 iki šiol yra Anykščių vadovų klubo narys. Nuo 2011 – Anykščių rajono Garbės piliečio vardo suteikimo komisijos narys. Nuo 2010 – Anykščių rajono trišalės tarybos narys.

Anykščių Teresės Mikelėnaitės kraštotyros draugijos narys (nuo 2012). Anykščių kultūros renginių ir iniciatyvų mecenatas, Pasaulio anykščių bendrijos idėjų rėmėjas. Akcinėje bendrovėje „Anykščių energetinė statyba“ nuo 1983 įrengė energetikos istorijos muziejų – vieną iš trijų tokių muziejų Lietuvoje. Jame kaupiamos Anykščių krašto elektrifikavimo ir energetinės sistemos formavimo kraštotyros šios, pagrįbtas jo tėvo Teodoro Bitino, 1947–1977 vadovavusio šiai įmonei, atminimas.

Anykščių rajono Garbės pilietis (nuo 2014), Anykščių J. Bilūno gimnazijos Garbės galerijos narys (nuo 2006). Už nuopelnus Lietuvos energetikai apdovanotas Lietuvos energetikų Garbės ženklu, jam suteiktas Garbės ženklo kavalleriaus vardas (2006). Apdovanotas Lietuvos Respublikos Prezidento, Ministro Pirmininko, Ūkio ir Energetikos ministerijų, Lietuvos elektros energetikos asociacijos, akcinės bendrovės „Lietuvos energija“, akcinės bendrovės „Enerģijos skirstymo operatorius“, Enerģetikos statybos tresto, Kūno kultūros ir sporto komiteto prie Lietuvos Ministrų tarybos, „Nemuno“ sporto draugijos respublikinės tarybos, Anykščių rajono Vykdomojo komiteto ir Anykščių rajono savivaldybės mero Garbės ir padėkos raštais.

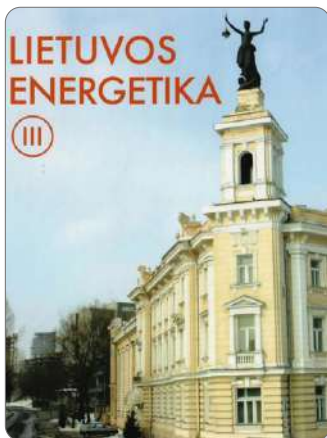
BLAŽYTĖ Teresė – žr.: T. Pilkauskienė.

BLYNAS Gediminas Ignas, * 1917 08 28 Pazūkuose (Pasvalio r.), † 1981 02 10 Biržuose (paaidotas Biržų rajono Kupreliškio kapinėse), kunigas. 1935–1936 studijavo Kauno Vytauto Didžiojo universiteto Technikos fakultete. 1938–1943 studijavo Kauno tarpdiecezinėje kunigų seminarijoje. 1943 06 15 buvo įšventintas kunigu. 1936–1937 tarnavo Lietuvos kariuomenėje.

1943–1944 tarnavo vikaru Adomynėje (Kupiškio r.), kur susidomėjo Švč. Mergelės Marijos apšviestimu Simonyse (Kupiškio r.). Panevėžio vyskapiui Kazimierui Paltarokui pritarus, išsamiai tyrinėjo ir dokumentavo šį įvykį, užrašė daugiau kaip 30 liudijimų, sulaukęs ir išsaugodamas išsamiausių medžiagų apie šį apšviestimą.

1944 10 perkeltas ir mėnesį tarnavo vikaru Biržuose, buvo tikybos mokytojas. Nuo 1944 10 – Panevėžio katedros vikaras. 1948 trumpai administravo Berčiūnų (Panevėžio r.) bažnyčią, bet ji netrukus buvo valdžios uždaryta, todėl administratorius liko be pareigų. 1948 09 perkeltas į Panevėžio parapiją vikaru. 1949–1950 tarnavo vikaru Kupiškėje. 1950–1952 – Palėvenės (Kupiškio r.) parapijos administratorius, ten dėl valdžios palaikomos nuolatinės įtampos

86 | ANYKŠČIŲ KRAŠTOTYRININKAI

tarybos viršininko pavaduotoju. 1995 m. perkeltas į VJ „Energetikos agentūra“ direktoriaus pavaduotoju. Reorganizavus šią agentūrą 1997 m. grįžo į AB „Lietuvos energija“ vyriausiąją dispečerių tarnybą tarnybos viršininku. Vyriausiąją dispečerių tarnybą 2001 m. reorganizavus į dispečerių centrą, nuo 2002 m. iki šiol R. Bikulčius yra dispečerių centro direktoriumi.

Ramūnas Bikulčius

Alvydas Bitinas

Mechaninės technologijos fakulteta. 1969 m. jį baigė ir įgijo inžinieriaus mechaniko kvalifikaciją. Baigęs institutą dirbo Vilniaus geležbetoninių atramų gamykloje inžinieriumi. Nuo 1973 m. perkeltas į Energetikos statybos trestą inžinieriumi. Vėliau dirbo vyresniuoju inžinieriumi. 1977 m. paskirtas Anykščių mechanizuotosios kolonos viršininku. Dabar eina AB Anykščių energetikos statyba generalinio direktoriaus pareigas. Už sėkmingą darbą yra apdovanotas įvairių valstybės institucijų garbės ir padėkos raštais.

Stasys Būdas

Teodoras Bitinas

BITINAS Teodoras gimė 1917 m. rugsėjo 23 d. Joniškėlio mstl., Biržų aps. 1929 m. baigė Joniškėlio V. Kudirkos pradžios mokyklą, 1929–1930 m. mokėsi Panevėžio gimnazijoje, vėliau Kauno 3-joje progimnazijoje. 1934 m. įstojo į Kauno aukštesniosios technikos mokyklos elektrotechnikos skyrių. 1939 m. jį baigęs pradėjo dirbti Kauno telefono ir telegrafo dirbtuvėse techniku. 1940 m. tarnavo Lietuvos kariuomenėje. Tų pačių metų pabaigoje pradeda dirbti Ukmergės elektrinės vedėju. 1944 m. skiriamas Ukmergės elektrinių rajono vadovu. Vadovavo Ukmergės, Zarasų, Anykščių elektrų ūkiui atstatymui. 1947 m. perkeltas į Anykščius ir čia iki 1956 m. dirba įmonės vyriausiuoju inžinieriumi, o nuo 1956 m. iki 1977 m. – viršininku. Jis tiesiogiai vadovavo statant Baltosios Ančios, Gandingos, Antaleptės ir daug kitų mažųjų hidroelektrinių, prisidėjo tiesiant tūkstančius kilometrų elektrų tiekimo linijų, statant elektrų tinklų bazes, gyvenamuosius namus energetikams. Už sėkmingą darbą ne kartą apdovanotas garbės ir padėkos raštais.

Mirė 1977 m. liepos 6 d. Palaidotas Anykščių kapinėse.

BLAŽAUSKAS Vitas gimė 1952 m. kovo 7 d. Šventelėrio k., Lazdijų r., darbininkų šeimoje. 1959–1970 m. mokėsi Šventelėrio vidurinėje mokykloje. 1970 m. įstojo į Kauno politechnikos institutą, kur studijavo elektrų tinklų ir sistemų specialybę. Baigė 1975 m. ir įgijo inžinieriaus elektriko kvalifikaciją. 1975 m. rugsėjo 8 d. pagal paskyrimą pradėjo dirbti Alytaus elektrų tinklų linijų ir pastovių tarnyboje meistru, nuo 1978 m. spalio 20 d. – viršininku. 1980 m. spalio 21 d. paskirtas

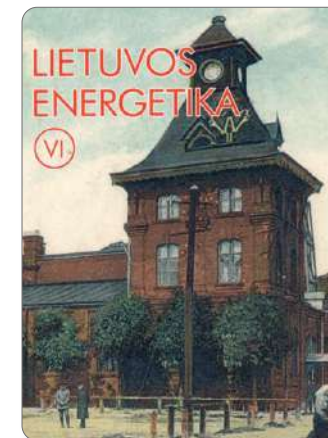

Jonas Binkauskas

Vitas Blažauskas

BITINAS Alvydas gimė 1944 m. birželio 10 d. Ukmergėje. 1962 m. baigė Anykščių darbo jaunimo vidurinę mokyklą. 1963 m. įstojo į Kauno politechnikos instituto Vilniaus filialo

gamyklos, 75 t/h našumo garo katilais. Be pagrindinio korpuso, kuriame buvo katilinė, mašinų salė, elektros energijos skirstykla elektrinės reikalams ir kitos patalpos, pastatyta daug kitų pastatų ir įrenginių, be kurių tokia elektrinė negali veikti – kuro tiekimo estakada, šikrovykla, tarnybinis korpusas, vandens valymo įrenginiai, mazuto ir alyvos ūkiai, sandėliai, siurblynai ir kt. Dūrpėms smulkinti buvo įrengti smulkintuvai, o kuriai paduoti į bunkerius – dvi juostinių transporterių estakados. 1958 m. VE-2 pastatė 48 MW galią, pradėjo veikti ir 110 kV atvira skirstykla, įrengta ant metalinių konstrukcijų. Šioje skirstykloje sumontuoti MKP-110 ir MKP-160 tipo alyviniai jungtuvai ir du įtampos aukštinimo (6/35/110 kV) jėgos transformatoriai.

Nuo 1962 metų Leonas Beniušis du metus buvo Pramoninės statybos projektavimo instituto Vilniaus filialo vyresnysis specialistas. Parengė ir išleido knygą „Kabelių, laidų ir tirpiųjų saugiklių parinkimas“ (1963). Situoktine – Stefanija Beržanskaitė-Beniušienė. Vaikai: dukra – Dalia Beniušytė, gim. 1944 m., inžinerė architektė, anūkas Laurynas sūnus – Leonas Beniušis, gim. 1948 m., inžinierius elektromechanikas, 1966–1971 m. dirbo VE-2, anūakai – Mindaugas, Nijolė.

Leonas Beniušis mirė 1964 m. vasario 12 d. Palaidotas Vilniuje. Saulės kapinėse.

Parengė Zdonas Ružinskai

Teodoras BITINAS gimė 1917 m. rugsėjo 23 d. Biržų apskrityje, Joniškėlio dvare, darbininkų šeimoje.

Tėvas – Petras Bitinas buvo vedęs Oną Brazauskaitę, kuri jauna 1921 metais mirė, kai Teodorui buvo 4 metai, o broliui Felicijonui 3 metai. 1922 metais P. Bitinas vedė Konstanciją Matusevičiūtę ir susilaukė dar dviejų sūnų – Vytauto ir Henriko. 1929 m. T. Bitinas baigė Joniškėlio V. Kudirkos pradžios mokyklą, 1929–1930 metais mokėsi Panevėžio gimnazijoje, o 1930 m. tėvams persikėlus gyventi į Kauną, mokyklą tęsė 3-oje Kauno progimnazijoje. Sančiuose 1934 metais įstojo mokyti Kauno aukštesniąją technikos mokyklą, mokėsi elektrotechnikos skyriuje, o 1939 m. jam buvo suteiktas elektrotechnikos inžinieriaus vardas. Toliau

pradėjo dirbti Kauno telefono-telegrafo dirbtuvėse techniku. 1940 metais pašauktas atlikti karinės tarnybos į priešlektuvinės gynybos rinktinę ir tais pačiais metais, kaip nerikiuotės tarnybos karys, demobilizuojamas. 1940 m. T. Bitinas pradeda dirbti Ukmergės elektrinės techniniu vedėju. 1941 m. birželio mėn. prasidėjo karas, Lietuvai buvo okupuota vokiečių kariuomenės. Tais metais Lietuvos teritorija buvo padalinta į atskirus energetikos rajonus. Ukmergės rajonui priklausė: Ukmergės, Anykščių, Utenos ir

Zarasų elektrinės. Karo metais Teodoras užėmė Ukmergės rajono elektrinių vyriausiojo inžinieriaus pareigas. Jo nepaprasto darbštumo dėka veikė visos keturios elektrinės.

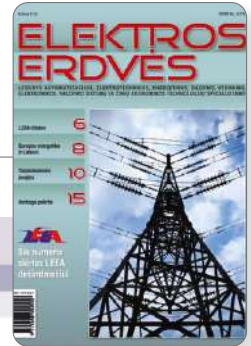
Pasibaigus karui T. Bitinas skiriamas Ukmergės rajono elektrinių valdytoju. Tuo metu jam teko vadovauti Ukmergės, Anykščių, Zarasų, Dusėtų, Utenos elektrinių ir elektrų tinklų atstatymui. 1945 m. jis neišvengė trečiojo likimo: buvo neteisėtai represuotas ir išbuvo laisvės atėmimo vietoje – Komijos ATSR Vorkutlage nuo 1945 m. balandžio 15 d. iki 1947 m. kovo 22 d.

1947 m. T. Bitinas paskiriamas Utenos tarprajoninių elektromechaninių dirbtuvų vyriausiuoju inžinieriumi. Prasidėjo įtemptas ir atsakingas energetiko-statybininko darbas, kuris truko ištisus 30 metų. Po karo Lietuvos energetinis ūkis buvo labai silpnas. Elektrinės buvo sugriautos, įrengimai išvežti į Vokietiją. Pirmiausia reikėjo atstatyti buvusias dyzelines elektrines ir mažas hidroelektrines bei elektrų perdavimo linijas. Tai ir buvo suteiktos visos Anykščių energetikų jėgos. Nuo 1948 m. iki 1964 m. 24-uos Lietuvos rajonuose Anykščių statybos-montavimo valdyba, vadovaujama Teodoro Bitino, atstatė, rekonstravo ir pastatė 50 naujų elektrinių. Iš jų 19 hidroelektrinių: didieji tempais elektrifikuotas žemės ūkis. 1964 metais už nuopelnus vykdamas ir užbaigus pirmą Lietuvos žemės ūkio elektrifikavimo etapą Teodorui Bitinui buvo suteiktas Lietuvos nusipelnusio statybininko garbės vardas. 1967 m. T. Bitinas buvo renkamas Anykščių rajono deputatu. Už ilgametį ir sėkmingą darbą energetikoje jis buvo apdovanotas Garbės ženklų ordinu, įvairių žinybų medaliais bei Energetikos ministerijos garbės raštais. Už aktyvią visuomeninę veiklą jam buvo suteikti Lietuvos meno saviveiklos žymnio energetikos ir elektrifikacijos žymnio, civilinės gynybos žymnio ženklai bei ženklai „Už gerą darbą ir aktyvią visuomeninę veiklą“.

Žmona Julija Pečiukaiytė-Bitiniene, Anykščių vidurinės mokyklos mokytoja, sūnu Alvydas – inžinierius, tėvo Teodoro darbų tęsėjas, dukra Vita – anglų kalbos dėstytoja, dukra Violeta – inžinerė ekonomistė. T. Bitinas buvo aktyvus filatelistas ir bitininkas mėgo turistines keliones. Mirė 1977 m. liepos 6 d. Palaidotas Anykščių kapinėse. Lietuvos energetikos ir technikos muziejuje Vilniuje bei UAB „Anykščių energetinė statyba“ muziejuje Anykščiuose jam atidengtos atminimo lentos.

Parengė Alvydas Bitina

Vincentas Antanas BLIUDŽIUS gimė 1910 m. birželio 14 d. Bliūdžiškių kaime Sumsko valsčiuje Marijampolės apskrityje, 42 ha ūkininko Juozo Bliūdžio šeimoje. Šeimoje augo 6 vaikai (3 sūnūs ir 3 dukterys). Tėtos pamokytas iš pradinės mokyklos kursas Vincas 1922 m. įstojo į Marijampolės Rygiskio Jono Valdžios Gimnazijos pirmąją klasę, o 1930 m. baigė gimnazijos 8 klases ir įstojo į kariuomenės aspirantų kursus, kuriuos per metus baigė, gavo artillerijos atsargos karininko laipsnį. 1931 m. įstojo į Vytauto Didžiojo

“Anykščių energetinė statyba” sėkmingai varžosi su daugybe konkurentų

Vidmantas ŠMIGELSKAS
vismantass@anyksti.lt

Pagrindiniai duomenys ir faktai apie UAB „Anykščių energetinė statyba“

Bandrovės apyvaria (2003 m.) – 9 mln. 33 tūkst. Lt.
Neaудituotas grynasis pelnas (2003 m.) – 815,7 tūkst. Lt.
Bandrovės vadovas – Alvydas Bitinas
Bandrovės valdyba – Alvydas Bitinas, Stasys Bernatavičius ir Irena Baltakienė
Darbuotojų skaičius (2003-12-31) – 98
Vidutinis darbuotojų atlyginimas (2003 m.) – 1436 Lt.
2003 metais įsigyta ligalaidžio turto – už 282,7 tūkst. Lt. (ekskaavatorius BOBCAT 322“Delta”, krovinių automobilis “Mercedes Benz”).

– “Anykščių energetinė statyba” vadovaujate daugiau nei ketvirtis amžius. Kada įsų įmonė buvo lengviau – atnaujinate dešimtmetį ar dabar?

– Kai man buvo 33-čiai, nebijojau kalėjimo (juokiasi – aut.past.). O jei rimtai, planinės ekonomikos laikais nebuvo problemų dėl objektų. Tačiau nuolat reikėdavo sukli galvas, kur gauti medžiagų. Dabar pagrindinė problema yra pinigai. Kas atliks darbus atskiruose objektuose, paašėja per konkursus. Kol kas mums sekėsi – visuomet turėjome pelno, o vidutinis bendrovės darbuotojų atlyginimas šiemet buvo beveik 1,5 tūkst. Lt.

Tarybiniais metais mūsų įmonės darbuotojai ne tik tiesė elektros linijas, bet ir statė hidroelektrines, vandens siurbines, elektros tinkle gamybines bazes ir net gyvenamuosius namus. Dabar veikla susiaurėjo ir bendrovė verėsi tik naujų elektros linijų tiesimu ir senųjų linijų rekonstrukcija. AB “Rytų skirstomieji tinklai” keičia savo strategiją – tiesiamos tik požeminės elektros linijos. Požeminių linijų negalima tiesiti, kai šaltas oras, todėl mūsų įmonės darbas palaipsniui tampa sezoniniu.

– Ar įsų vadovaujamoje bendrovėje dažnai keičiasi darbuotojai?

– Per tuos 27 metus, kai aš vadovauju įmonei, darbuotojai beveik nesikeitė. Naujų žmonių labai ma-

UAB “Anykščių energetinė statyba” – viena didžiausių ir sėkmingiausių dirbančių mūsų miesto įmonių. Jau keletą metų bendrovės apyvarta yra apie 10 mln. Lt, o pernai UAB “Anykščių energetinė statyba” turėjo per 800 tūkst. Lt neaudituoto grynojo pelno. Požeminių ir antžeminių elektros linijų tiesimu ir rekonstrukcijomis besivėrianti UAB “Anykščių energetinė statyba” Lietuvos statistikos departamento sudarytame efektyviausiais 2002 metais dirbusių šalies įmonių sąraše buvo įrašyta 93-ąją.

Įmonė įkurta 1946 metais. Pirmasis jos vadovas – Juozas Bradėlis. Nuo 1947-ųjų iki 1956-ųjų įmonė vadovavo Henrikas Juknevičius, nuo 1956-ųjų iki 1977-ųjų – Teodoras Bitinas. 1977-aisiais vadovo vairą į savo rankas perėmė Alvydas BITINAS.

Šiandien A. Bitinas atsako į “Anykščius” klausimus.

Alvydas Bitinas UAB “Anykščių energetinė statyba” vadovauja jau daugiau nei ketvirtį amžius.

Jono LUNEVIČIAUS nuotr.

bar Lietuvoje jokia mokykla neburošia elektromontierių. Mūsų darbas ypač atsakingas ir žmogus be specialaus išsilavinimo ir žinių jo atlikti negali. Beje, beveik visi mūsų meistrai į darbą atėjo dar 1969-aisiais.

– Kokiuose šalies rajonuose atliekate darbus? Ar daug turite konkurentų?

– Konkurentų labai daug. Kai vyksta geresnį konkursai, į juos susirenka iki 30-ies pretendentių. Mes darbus atliekame Anykščių, Utenos, Zarasų, Ignalinos, Švenčionių, Molėtų, Ukmergės, Širvintų, Vilniaus, Trakų, Alytaus, Panevėžio, Kauno rajonuose.

Didžiąją dalį pajamų – per 80 proc. – bendrovė gauna ne Anykščių rajone.

Turime aštuonias lygiavertes brigadas, tad tuo pačiu metu galime dirbti aštuoniuose skirtinguose objektuose.

Vandens įmonės pavadinimas nuo jos įkūrimo keičėsi 12 kartų. Dabartinė UAB “Anykščių energetinė statyba” buvo vadinama: Anykščių tarpinajinė elektromechaninė dirbtuvė, Vilniaus srities statybos-elektromontavimo kontora, Anykščių statybos-montavimo valdyba, Anykščių mechanizuota kolona ir kt.

Elektrinė. Pokario metais tik įkurtos įmonės darbuotojai atstatinėjo sugriautas elektrines bei statė naujas. Anykšteiniai pastatė Lentvario, Baltosios Ančios, Antalieptės, Aukštadvario, Bagdonionių, Gondingos ir kitas hidroelektrines.

žai. Tačiau žymiai sumažėjo darbuotojų skaičius: 1977 m. buvo 400, o dabar liko 100. Didėsnių kadrų kaitos negali būti ir todėl, kad da-

1936 m. rugsėjo mėn. ISTORIJA
Lietuva įstoja į Pasaulio energetikos tarybą.

Vertinga patirtis energetinėje statyboje

62-UOSIUS METUS LIETUVOS ENERGETINĖJE STATYBOJE DIRBANTI UAB „ANYKŠČIŲ ENERGETINĖ STATYBA“ YRA VIENA IŠ SENIAUSIŲ ENERGETINĖS STATYBOS KOLEKTYVŲ.

Ji įkurta 1946 m. birželio 1 d. Utenoje. Po Antrojo pasaulinio karo Lietuvos energetinis ūkis buvo sugriautas, įrenginiai išvežti. Tik susikūrusi įmonė pradėjo atstatinėti mažas hidroelektrines ir dizelines elektrines. Jau 1946 m. buvo vykdomi Anykščių hidroelektrinės užtvankos, Obelių, Molėtų, Vyžuonų, Užpalių, Utenos dizelinių elektrinių atstatomieji darbai. Po kelerių metų įmonėje darbavosi jau 80 žmonių, o apie 7-ąjį dešimtmetį – 800. Tai buvo pats elektrifikavimo darbų pikas Lietuvoje. Tuo laikotarpiu nutiesta tūkstančiai kilometrų aukštosios ir žemosios įtampos elektros perdavimo linijų, sumontuota daugybė transformatorių pastočių, buvo elektrifikuojami gyvenamieji namai, statomi elektros varikliai.

Nuo 1959 m. UAB „Anykščių ES“ tapo pajėgi statyti ir stambesnius objektus. Netrukus buvo paleista Antalieptės HES, vėliau Aukštadvario, Baltosios Ančios, Bagdononių ir Gondingos HES. Įmonė atsikuriauščios chemijos pramonės poreikiams tenkinti įvairiuose šalies miestuose statė galingas 2 000 kW vandens siurblynus: Alytaus medvilnės kombinato, Kėdainių, Kavarsko ir kitos.

Ištin įspūdingi UAB „Anykščių ES“ nuveikti darbai elektrifikuojant žemes ūkį. Buvo pastatyta 5 500 km 10 kV elektros tiekimo linijų ir 3 800 km 0,4 kV elektros linijų, sumontuota 1 800 įvairios galios transformatorių, elektrifikuota apie 20 tūkst. gyvenamųjų namų.

Vėliau įmonė vykdė ir bendruosius

statybinius darbus: 1976 m. pradėjo statyti energetikų poilsio bazę Dubinųgiuose, gyvenamuosius namus Vilniuje, Molėtuose, Utenoje, Švenčionyse, Anykščiuose ir kituose šiaurės rytų Lietuvos rajonuose. Buvo imtasi ir labai stambaus energetinio objekto projekto – 6 tūkst. kv. m ploto Ulenos elektros tinklų centrinės gamybinės bazės statybos. Tai buvo vienas iš sudėtingiausių objektų per visą įmonės veiklos istoriją. Šiems darbams įveikti reikėjo daug darbo jėgos, technikos ir geros darbo organizacijos.

Po Lietuvos nepriklausomybės atgavimo energetikos sektorius išgyveno sunkias dienas, permainų neišvengė ir UAB „Anykščių ES“. Gerokai sumažėjus darbų apimtims, reikėjo atleisti daug žmonių, atsisakyti bendrojo būdžio statybinių darbų. Bet įmonė ir toliau dirbo, statė elektros perdavimo linijas, montavo transformatorines ir taip išgyveno sunkų laikotarpį.

Šiuo metu UAB „Anykščių ES“ dirba 100 darbuotojų. Aštuoni įmonės gamybiniai padaliniai dirbuoja visoje respublikoje. Kasmet atliekamų darbų vertė siekia 10–15 mln. litų. UAB „Anykščių ES“ turi atestata, leidžiantį atlikti elektros energijos perdavimo linijų iki 110 kV, skirstyklių ir pastočių projektavimo ir statinio dalies darbus, atlikti antikorozinio padengimo ir remonto darbus elektros perdavimo linijose iki 330 kV. Pagrindiniai užsakovai – AB „Lietuvos energija“ AB Rytų skirstomieji tinklai, AB Vakarų skirstomieji tinklai, rajonų

savivaldybės. Įmonėje įdiegta kokybės vadybos sistema ISO 9000:2000, aplinkos apsaugos vadybos sistema ISO 14001: 2004 ir sveikatos ir saugos darbe vadybos sistema OHSAS 18000.

Bendrovė antrus metus vykdo didelį projektą – Anykščių miesto ir rajono elektros tinklų rekonstrukciją. AB Rytų skirstomieji tinklai ir Anykščių savivaldybė šiam tikslui gavo daug lėšų iš Europos struktūrinių fondų. Visos oro elektros perdavimo linijos pertvarkomos į kabelines. Šių linijų tiesimas rajono centre ir kituose miesteliuose gana sudėtingas, nes gatvės siauros, kai kurios visai neturi šaligatvių, šalia – daug veikiančių komunikacijų (ryšiai, dujotiekis, vandentiekis, kanalizacija). Dalis komunikacijų nepažymėtos jokiuose dokumentuose, todėl dirbti reikia itin kruopščiai. Šiam tikslui naudojamos šiuolaikinės technologijos ir įrenginiai. Įmonė yra įsigijusi elektros kabelių traukimo mašiną, aštuonis mini ekskavatorius, požeminę vamzdžių prastūmimo per gatves ir kelius techniką. Bendrovėje didelė reikšmė teikiama darbuotojų mokymams, jų kvalifikacija keikiama mokymo centruose, seminaruose ir kvalifikacijos kėlimo kursuose.

Šiais metais bendrovė statybos ir montavimo darbų nestokoją ir dirba visu pajėgumu. Nuosekliai dirbdama UAB „Anykščių ES“ tikisi sėkmingų metų.

Alvydas Bitinas
generalinis direktorius

tema

Alvydas Bitinas su tėvu (kairėje) po tėčio Teodoro mirties užėmęs jo postą, prisipažįsta, kad jam trūko tėvo patirties ir patarimų.

Alvydas Bitinas (kairėje), po tėčio Teodoro mirties užėmęs jo postą, prisipažįsta, kad jam trūko tėvo patirties ir patarimų.

Šiais dovanų ir proginiais dalykais taip pat daugiau rūpinasi Vaidas. Tačiau D. Ažubalis neatsisako ir senienų, žūrėk, pereina žmogus per visus Molėtus, neranda reikiamo daikto, tuomet eina su viltimi pas Ažubalį, nes čia dar galima rasti ir „flofikų“, ir audiokasečių, ir kitų beveik „numirusių“ technologijų daiktų...

Šito verslo minusas, - teigė firmos savininkas, - kad negali užbėgti į priekį, nes ateinančioms kartoms, mes esame priklausomi nuo klientų: kol būsime reikalingi, tol dirbsime. Savo darbe jie vadovaujasi kantrybe, sąžiningumu, žodžio laikymusi ir žmoniškumu, kuris kartais įvardijamas labdara. Tačiau net ir tokiame smulkiame verslu mūsų valstybė nėra tolerantiška...

Energetikai: tėvas ir sūnus. Gal ir anūkas?

Buvo 1977-iejį, kai Anykščių energetinės statybos įmonės žmonės neteko 30 metų vadovavusio Teodoro Bitino. Po mėnesio įmonės direktoriaus kėdėje jau sėdėjo T. Bitino sūnus Alvydas. 33-ejų metų Alvydas Bitinas į Anykščius buvo pakviestas iš Vilniaus energetinės statybos tresto. Jis iki šiol, jau 33 metus, tęsia tėvo pradėtą darbą. Įmonė nuo pokario metų vykdė kaimo ir rajoninių miestų elektrifikavimą, statė hidroelektrines, vandens siurbines, elektros tinklų gamybines bazes, netgi gyvenamuosius namus šios sistemos įmonių darbuotojams. Tėtis buvo energetikas, mama – mokytoja. Mamos profesijos nepasirinkau – ji man tiesiog netiko. Dabar kartojū tėvo gyvenimą, kuris visas surištas su energetika... Pradėjęs vadovauti

dideliame kolektyvui, dažnai pagalvadau: būtų tėtis, patarimų, ką daryti, pamokyti, kaip elgtis. Trūko jo patirties ir pagalbos, tačiau jo nebuvo, teko sukintis pačiam. Man pasisekė, pakliuvau tarp gerų žmonių, gal todėl ir pavyko išlavinti per dešimtmečius vadovavimo be didelių sukrėtimų... Žinoma, labai pravertė tėčio pamokos: mylėti ir gerbti žmones, nedaryti blogų darbų, nekerštauti... Tėtis mokė netingėti. Būdavo, norinčiam išlekti pas draugus, man pirma tekdavo keletą lysvių sukasti. Viskas pravertė.

Mūsų jaunesnysis sūnus Teodoras (gimęs tą patį mėnesį, kai mirė jo senelis ir gavęs jo vardą), mokėsi kelių profesijų, tačiau gimines vyrų profesija, panašu, nugalėjo: jis studijavo fiziką, vėliau – telekomunikacijų elektroniką, galiausiai – energetinę inžineriją. Ar jis pakeis manė? Perims verslą? Prateis tradiciją? Tiesą sakant, man baisu savo vaiką kišti į tokius sunkius verpetus. Šiandieninėje situacijoje aš galvoju taip. O kaip bus – matysim. Galiausiai, tai ne man, o Teodorui nuspręsti, - sakė UAB „Anykščių energetinė statyba“ jau 33 metus vadovaujantis Alvydas Bitinas. Šiuo metu bendrovė tiesia ir remontuoja nuo 0,38 kW iki 330 kW įtampoms elektros energijos perdavimo linijas, montuoja transformatorines pastotes, atlieka elektros instaliavimo darbus ir elektros tiekimo linijų (ETL) projektavimo darbus, prekiauja elektros įrangos medžiagomis.

1998 m. bendrovei išduotas LR aplinkos ministerijos atestatas bei LR energetikos valstybinės inspekcijos prie Ūkio ministerijos leidimas, suteikiantis teisę atlikti montavimo darbus ypatingos svarbos statybos objektuose. Nuo 2000 m. UAB „Anykščių energetinė statyba“ yra tikroji Nacionalinės elektros energetikos asociacijos narė.

Radijo stotis Utenos kraštui

in radijo stotis
103,9 FM

www.indrosradijas.lt

kontora 2010 m. Nr. 2

Alvydas Bitinas: „Galvokime dešimtčiai metų į priekį“

Utenos apskrityje praktiškai viskas, kas siejasi su elektra: stulpai, pastotės, hidroelektrinių užtvankos – įrengta UAB „Anykščių energetinė statyba“. Nuo 1946 –ųjų, kai įmonė buvo įkurta, anykštiečiai nutiesė dešimtis tūkstančių kilometrų oro ir kabelinių linijų, pastatė tūkstančius stulpų.

Dabar UAB „Anykščių energetinė statyba“ tiesia ir remontuoja nuo 0,38 kW iki 330 kV įtampoms elektros energijos perdavimo linijas, montuoja transformatorines pastotes, atlieka elektros instaliavimo darbus ir elektros tiekimo linijų projektavimo darbus, prekiauja elektros įrangos medžiagomis.

Bendrovės centrinė kontora – Anykščiuose, o Ignalinoje, Utenoje, Molėtuose ir Ukmergėje veikia UAB „Anykščių energetinė statyba“ filialai. Šie padaliniai turi gamybines ir technikos

Alvydas Bitinas „Anykščių energetinei statybai“ vadovauja nuo 1977-ųjų. Jo tėvis Teodoras Bitinas šios įmonės vadovu buvo 1947 – 1977 metais.

bazes. Pasak bendrovės direktoriaus Alvydo Bitino, filialai yra viena iš priežasčių, kodėl jo bendrovė gali užsakovams pasiūlyti geresnes kainas nei konkurentai. Paklaustas, kur dabar dirba jo įmonės brigados, A. Bitinas vardinio ignalinos, Zarasų, Utenos, Širvintų, Molėtų ir Anykščių rajonus. Be abejo, į objektus montuoti jai išsijūti geografiniu principu ir dirba kiek įmanoma arti jau namų. 2007 – 2008 metais UAB „Anykščių energetinė statyba“ paslaugų apimtys siekė 15 mln. litų, darbininkai uždirbdavo po 4 tūkstančius litų per mėnesį. Tačiau krizė „kando“ ir energetikams, mažėjo darbų apimtys, todėl mažėjo ir algos. Vis dėlto 70-ies žmonių kolektyvas – stabilus, kad ir kaita – minimali. „Žinau, kada kam reikės išeiti į pensiją. Planuojame ne tik darbus, bet ir darbuotojų kaitą“, – kalbėjo A. Bitinas. Pagrindiniu strateginiu „Anykščių energetinės statybos“ partneriu toliau lieka AB „Lesto“. Tačiau anykštiečiai varžyti darbu konkursuose nėra lengva, nes Lietuvos elektros linijų įrangimo rinkoje dabar konkuruoja per 100 bendrovių. Paklaustas, kada jo vadovaujama bendrovė išgreno aukso amžių, direktorius A. Bitinas dėstė: „Per tuos 34-erius metus, kai vadovauju įmonei, tokių blogių metų kaip 2009 ir 2010 – leji nėra buvę. Kai įmonė pradeda dirbti nepelningai, niekas nebemėli. Tačiau reikia iškęsti, juk viskas praeina.“

Elektros linijas ir transformatorines pastotes montuoja šešias UAB „Anykščių energetinė statyba“ brigados.

Trumpai

- * Pirmoji elektros lempuė Lietuvoje uždegta 1892 metais, balandžio 17-ąją. Rietave, Elektrą Rietavo dvaru gamino generatorius, kurį suko garo variklis. Pirmosios viešosios elektrinės Lietuvoje pradėtos statyti 1921 metais.
- * Akcinė bendrovė „Anykščių energetinė statyba“ įkurta 1994 metų spalio 28 dieną. Bet įmonės išliko siekiami net pokari – 1946 metais įsteigta Utenos r. Elektromechaninė dirbtuvė, kurios kontora metų pabaigoje perkelta į Anykščius. Per visą gyvavimo laikotarpį įmonės pavadinimas keitėsi 11 kartų. 2003 m. pakeistas įmonės teisinis statusas: iš akcinės bendrovės į uždarąją akcinę bendrovę.
- * Nuo 1977 m. „Anykščių energetinei statybai“ vadovauja Alvydas Bitinas. O 1947 – 1977 metais šios įmonės vadovu buvo A. Bitino tėvis Teodoras Bitinas. Prieš įgirdamas į Anykščius, A. Bitinas dirbo Vilniaus Energetikos statybos tresto inžinieriumi – po didžiųjų autoritetų turėjusio T. Bitino staigios mirties, valdžia nusprendė, jog į trinkamai pakeisti gal nebent sūnus Alvydas.
- * Tarybiniais metais Lietuvoje buvo tik septintosios elektros montavimo darbų įmonės – didžiuosiuose Lietuvos miestuose ir Anykščiuose.
- * Septintajame praejusio amžiaus dešimtmetyje įmonei dirbo apie 800 žmonių. Anykščių statybos montavimo darbų apimtys siekė 3 mln. rublių, per metus būdavo nutiesama 1000-1500 km 0,4-10 kV linijų.
- * Aštuntajame dešimtmetyje, statant Dabingių polios bazę dirbo ir apie 70 kaliniai. Kaliniai daugiau keldavo problemų, nei naudos įmonei duodavo. A. Bitinas prisimena, kad jie ir kopėčias vieni kitėms įpjaudavo.
- * Pokaryje dauguma elektros stulpų buvo mediniai, juos statydavo rankiniu būdu. Vienam darbininkui žiemos laikotarpiu per dieną reikėdavo iškasti dvi dvejų metrų gylis duobes stulpui. Tokio gylis skylutes neškas, todėl buvo kasama laiptelių principu. Įrankiai – kashtavas ir laužtuvas.
- * UAB „Anykščių energetinė statyba“ kontoroje veikia energetikos muziejus. Tai vienas iš trijų šio pobūdžio muziejų šalyje.
- * Anykščių energetikai pastatė daugybę hidroelektrinių – Antalieptės, Baltosios Ančios, Aukštadvario, Kapčiamiesčio, Eisėkių, Gondingos ir kitas.
- * „Anykščių energetinė statyba“ turi turiztinis kokybes sertifikatus ISO 9001:2000, OHSAS 18001:2007, ISO 14001:2004. Bendrovė yra Nacionalinės Elektros Energetikos Asociacijos narė.

SEIMO EKONOMIKOS KOMITETO PIRMININKAS VARDIJO VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ SPRAGAS

Šaltinis: <<http://www.anyksta.lt/anyksta.hostingas.lt/naujienos/naujienos/51578-seimo-ekonomikos-komiteto-pirmininkas-vardijo-vies-j-pirkim-spragas>>

Seimo Ekonomikos komiteto pirmininką Virginijų Sinkevičių šalia UAB „Anykščių energetinė statyba“ pasitiko buvęs ilgametis jos vadovas Alvydas Bitinas.

Šį penktadienį Anykščiuose lankosi Seimo Ekonomikos komiteto pirmininkas Virginijus Sinkevičius. Susitikime su vietos verslo bei savivaldos atstovais daugiausia diskutuojama apie buvusias viešųjų pirkimų spragas bei naujus Viešųjų pirkimų įstatymo pakeitimus.

Svečias prisipažino, kad jam keistokai atrodo situacija, kai Anykščiuose viešuosius pirkimus laimi, tarkim, Klaipėdos firmos, o jų siūloma kaina 50 proc. mažesnė nei vietos įmonių.

„Visi tą patį kurą pila, tuos pačius žmones įdarbina. Kame reikalas? Suprantu, kad savivaldybė nori taupyti, bet svarbiausia skaidrumas ne tik savivaldybėje, bet ir įmonėje, iš kurios perkama“, – kalbėjo V. Sinkevičius.

Seimo Ekonomikos komiteto pirmininkas V. Sinkevičius lankėsi UAB „Kurklių karjeras“ bei „Anykščių energetinė statyba“.

„Savivaldybė žiūri iš vienos pusės, o verslas – iš kitos pusės. Savivaldybė taupo, o verslas negauna pajamų ir darbuotojams negali išmokėti atlyginimų. Jeigu valstybė ir verslas žiūrėtų viena kryptimi, situacija Lietuvoje būtų kitokia. Čia užburtas ratas“, – susitikime su V. Sinkevičiumi pastebėjo UAB „Anykščių energetinė statyba“ atstovai.

ANTALIEPTĖS KB (kaimo bendruomenė – sudarytojų pastaba)

Šaltinis: <<https://www.facebook.com/antaliepteskb/posts/1716566631743546/>>

2018 m. vasario 7 d. Antalieptėje viešėjo energetikas, Anykščių rajono garbės pilietis Alvydas Bitinas, kurio tėvelis Teodoras ženkliai prisidėjo prie Antalieptės hidroelektrinės statybos darbų. Jį domino Antalieptės visuomeninio energetikos muziejaus ekspozicija, o pažintis su kraštotyrininku Vincu Kibirkščiu buvo labai svarbi, nes Vincas asmeniškai pažinojo svečio tėvelį. Susitikus pasidžiaugta, kad Antalieptėje, mažame Zarasų rajono miestelyje, yra entuziastų, kurie stengiasi išsaugoti ir puoselėti jos istoriją. Tad šis susitikimas buvo abipusiai naudingas ir Antalieptės kaimo bendruomenei suteikė produktyvaus bendradarbiavimo vilčių.

Bitinų šeima – jau trečioji karta, tęsianti energetikų tradicijas.

Dėkoju lydėjusiam garbų svečių Jurgiui Dumbravai.

Olga Raugienė, Antalieptės bibliotekos bibliotekininkė

PRASMINGAS ANYKŠTĖNŲ SAVAITGALIS

Prof. habil. dr. Algirdas Ažubalis, Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademija

Šaltinis: <<http://www.aidas.lt/lt/kultura/article/17949-11-25-prasmingas-anykstenu-savaitgalis>>

Priešpaskutinį lapkričio savaitgalį daug anykštėnų, gyvenančių Anykščiuose ir kitur, praleido ypač prasmingai.

Lapkričio 18 d., šeštadienį, Anykščių L. ir S. Didžiulių viešojoje bibliotekoje Krašto dokumentų ir kraštotyros skyriaus vedėja Audronė Berezauskienė sutiko gerą pusšimtį anykštėnų iš Anykščių, Vilniaus, Kauno, Panevėžio, Utenos – jie rinkosi į Anykščių Teresės Mikeliūnaitės kraštotyros draugijos sambūrį-seminarą „Draugaukime – bendraukime – bendradarbiaukime“.

Draugijos valdybos pirmininkas žurnalistas, muziejininkas, kultūros organizatorius Tautvydas Kontrimavičius trumpai priminė draugijos istoriją. 1962 m. lapkričio 17 d. buvo įkurtas Lietuvos paminklų apsaugos ir kraštotyros draugijos Anykščių skyrius, kurio pirmininke išrinkta lituanistė, ilgametė A. Baranauskė ir A. Vienuolio-Žukausko memorialinio muziejaus direktorė Teresė Mikeliūnaitė (1928–1984).

Gausus sambūrio-seminaro „Draugaukime – bendraukime – bendradarbiaukime“ dalyvių būrys (Tautvilio Užos nuotrauka)

Nuo 2012 m. minėtas skyrius buvo pavadintas Anykščių Teresės Mikeliūnaitės kraštotyros draugija. Paskutinis draugijos renginys vyko 2017 m. ankstyvą pavasarį, kai buvo pristatytas draugijos leidinys „Anykščių kraštotyrininkai. I d. Biografijos“ (Anykščiai, 2016), kurį sudarė A. Berezauskienė ir prof. habil. dr. Osvaldas Janonis. T. Kontrimavičius pasidžiaugė, kad draugija pasipildė 4 naujais nariais (vienas jų – šio straipsnio autorius) ir jų dabar jau yra 49. Toliau Panevėžio anykštėnas inžinierius Tautvilis Uža pristatė naują savo sudarytą knygą „Viešintų kraštas: kaimai ir žmonės“ (Panevėžys, 2017). Vilniaus anykštėnas, buvęs Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamento direktorius atsargos pulkininkas Gediminas Grina savo pranešime „Genealogija kaip kraštotyros varomoji jėga“ pateikė daug įdomių faktų apie Anykščių krašto bažnyčių istoriją, jų metrikų knygas. Vilniaus anykštėnė, Vilniaus apylinkės teismo teisėja, M. Romerio universiteto dėstytoja, teisės daktarė Irma Randakevičienė savo pranešime „Senuose asmeniniuose albumuose atrandu gimtinės istoriją“ supažindino su savo dabartine kraštotyrine veikla – anykštėno fotografo, fotomenininko, žurnalisto Izidoriaus Girčio (1903–1989) kūrybinio palikimo tyrinėjimu. Kauno anykštėnas, ilgametis Viešojo saugumo tarnybos prie Vidaus reikalų ministerijos Kauno dalinio Veiklos organizavimo skyriaus Specialiųjų užduočių ir ekstradicijų vykdymo grupės vyriausiasis specialistas, dziudo (1983) ir sambo (1984) sporto meistras, daugkartinis šių sporto šakų Lietuvos čempionas, teisininkas Romas Pačinskas skaitė įdomų pranešimą „Ar Sporto muziejus Anykščiuose – realu?“ Anykštėnas inžinierius mechanikas Alvydas Bitinas kalbėjo apie energetikos muziejaus steigimo perspektyvas Anykščiuose. Vilniaus anykštėnas prof. habil. dr. O. Janonis pristatė savo išleistas ir būsimas knygų serijas „Surdegiečio bibliotekėlė“ knygas. Po renginio jo dalyviai apžiūrėjo A. Berezauskienės parengtą naujausių anykštėnų kraštotyrininkų spausdintų ir rankraštinų kraštotyros darbų parodą, padiskutavo apie kraštotyrinio darbo problemas, pabendravo su Anykščių savivaldybės vicemeru Sigučiu Obelevičiumi.

POPIETĖ, KAI VISOKIOS IDĖJOS PAJUDĖJO PIRMYN

Šaltinis: <<http://www.anykstenai.lt/?pg=naujienos2&nj=1457>>

Į kraštotyrininkų draugiją buvo priimti nauji nariai: Irma Randakevičienė, prof. Algirdas Povilas Ažubalis, Remigijus Bimba ir Judita Skačkauskienė. Nuo šiol draugijos gretose yra jau 49 nariai, tad kažkam gera proga tapti penkiasdešimtuoju nariu. Kviečiame entuziastus bendram kilniam darbui!

2017 m. lapkričio 18 d. Anykščių L. ir S. Didžiulių viešojoje bibliotekoje vyko tradicinis Anykščių Teresės Mikeliūnaitės kraštotyros draugijos sambūris-seminaras „Draugaukime – bendraukime – bendradarbiaukime“.

Draugijos valdybos pirmininkas Tautvydas Kontrimavičius, kreipdamasis į gausiai susirinkusius bendražygius, pasidžiaugė, kad biblioteka yra kraštotyrininkų pastogė, namai ir susibūrimo vieta. Supažindinę su seminaro programa, kvietė dalintis patirtimis, apžvelgė gausų kraštotyrininkų knygų derlių, kuriuo pasidomėti gali kiekvienas, užsukęs į viešosios bibliotekos Krašto dokumentų ir kraštotyros skyrių.

T. Kontrimavičius kvietė visus nuoširdžiai padirbėti prie Lietuvos Respublikos šimtmečiui skirtos knygos „Anykščių krašto karžygiai“, kurioje bus prisiminti Lietuvos savanoriai, Atgimimo šaukliai. Tai didžiulis darbas, pareikalausiantis kruopštumo ir atidumo, jog nebūtų pamirštas nė vienas, mūsų krašte kovojęs už tai, kad mes visi šiandien gyventume laisvoje Lietuvoje.

Atėjus naujos kraštotyros knygos pristatymo momentui, Tautvydas į „krikštasuolį“ pakvietė Tautvilį Užą su penktąja jo knyga „Viešintų kraštas: kaimai ir žmonės“. Geltonas knygos viršelis, primenantis rudenišką atspalvį, – savotiškas derliaus simbolis. Paklaustas, kodėl knygoje nėra tematikos dermės, ji atrodo tarsi sulipdyta iš atskirų ir skirtingų gabalėlių, Tautvilis pasakojo, kad naujoji knyga – tai lyg papildymas pirmoms keturioms jo knygoms, tęsiant visas jas istorijomis, kurios buvo papasakotos vėliau. Autorius juokavo, kad ir leidžiant 12-os tomų enciklopediją ima ir atsiranda tryliktas tomas – papildins to, kas praleista.

Gediminas Grina savo pranešime pažėrė įdomių samprotavimų apie Anykščių krašto tikrąsias ribas ir apie tai, kas gi yra tikrasis anykštėnas. Pasak Gedimino, aistringas domėjimasis giminės genealogija būtų neįmanomas, jeigu nesigaudytum geografoje, – būtent tai jį ir paskatino giliau patyrinėti Anykščių krašto ribas. Pranešėjas kvietė visus domėtis genealogija, pabrėždamas, kad tai tiesus kelias tapti tikru kraštotyrininku.

Naujoji draugijos narė Irma Randakevičienė pasakojo apie savo mėgstamą sritį – senąją fotografiją. Ji ir pati stebėjosi, kiek daug nuotraukos gali papasakoti. O jei dar yra ir užrašų kitoje jų pusėje, tuomet galima čiupti siūlo galą ir išvynioti visą istoriją...

Romas Pačinskas, sportiškiausias draugijos narys, kaip jam ir dera, kalbėjo apie sporto muziejaus steigimo galimybes Anykščiuose. „Žinoma, mes turim garsių sportininkų ir gausybę jų iškovotų pergalių bei apdovanojimų, kuriuos eksponuotume tame muziejuje, bet kaip jautru ir miela tame muziejuje būtų pamatyti savo vaikystės kiemo „turniko“ aprūdijusį skersinį ar pirmąsias bokso pirštines, arba sportbačius, iš kurių dabarties jaunuomenė skaniai pasijuoktų“, – savo mintimis dalijosi R. Pačinskas.

Kraštotyriminkas, Anykščių rajono garbės pilietis, ilgametis „Anykščių energetinės statybos“ vadovas Alvydas Bitinas pristatė bendrovės patalpose įrengtą energetikos muziejų. Alvydas kvietė bibliotekininkes į pagalbą susisteminti muziejaus eksponatus ir juokavo, kad neišleis kelias dienas, kol darbas nebus pabaigtas.

Prof. Osvaldas Janonis pristatė trečią „Surdegiečio bibliotekėlės“ knygą „Surdegio ir jo apylinkių bajorai (XIX a. II pusė – XX a. pradžia)“. Profesorius padėjavo, kad „panelė“ kraštotyra vis labiau įžūlėja ir atima vis daugiau laiko, tenka atsakyti net kelionių į užsienį ir dirbti, dirbti...

Visiems seminaro pranešėjams buvo įteiktos padėkos dovanos: albumai „Anykščių krašto sporto istorija“ ir atmintukai, kad kraštotyros entuziastai nepritrūktų vietos savo atradimams.

Renginio metu veikė dvi knygų, rankraščių ir kraštotyros darbų parodos: „Lietuvos medicinos istorijos“ autoriaus asmeninė biblioteka“ ir „Naujausi kraštotyriminkų darbai“. Vienoje parodoje seminaro dalyviai galėjo susipažinti su iš Amerikos prieš porą savaitių atkeliavusiomis kraštiečio išeivio daktaro Juozo Meškausko asmeninės bibliotekos knygomis bei rankraščiais, o

kitoje – turėjo galimybę pasidžiaugti savo kolegų kraštotyriminkų naujaisiais darbais.

T. Kontrimavičius džiaugėsi ne tik T. Užos ir prof. O. Janonio knygomis, bet ir pastebėjo, kad kraštotyriminko Jono Sriubo mažatiražiai leidiniai taip pat yra populiarūs tarp skaitytojų. Šiais metais kraštotyriminkas jų parengė net penkis. Draugijos valdybos pirmininkas pristatė ir naują Vygando Račkaičio ir Jono Junevičiaus knygą – albumą „Žemė kelia žiedą“. Neliko nepastebėti ir kraštotyriminkų užrašyti prisiminimai: Veronikos Dikčiuvienės „Kaip aš tapau mokytoja“ ir prof. Algirdo Ažubalio „Kas sutikta ir surasta kely“ (pedagogo atsiminimai).

T. Kontrimavičius atkreipė visų dėmesį, kad kelyje dar vienas didelis darbas, kurio kol kas nėra galimybės parodyti, – tai antroji, bibliografinė, knygos „Anykščių kraštotyriminkai: bibliografinis žodynas“ dalis, kurią rengia VB Krašto dokumentų ir kraštotyros skyriaus darbuotojos Birutė Venteraitienė, Ligita Matulienė ir Audronė Berezauskienė.

Pasibaigus oficialiems pranešimams, seminaro dalyviai dar nesiskirstė. Prie kavos puodelio kalbėjosi, susipažino su naujais nariais, dalijosi įvairiausiomis idėjomis ir svarstė, kurias iš jų pirmiausia imsis įgyvendinti.

*Judita Skačkauskienė, Anykščių Teresės Mikeliūnaitės kraštotyros draugijos narė
Tautvilio Užos nuotraukos*

2015-11-23. APDOVANOJIMAI „VERSLO ŽIBURIAI – 2015“ – DŽIUGINANTI IR ĮPAREIGOJANTI VERSLIŲ ANYKŠTĖNŲ SĖKMĖ

Šaltinis: „Šilelis“, <<https://www.silelis.info/?lang=lt&mlID=1&id=2635>>

Baigiantis kalendoriniams metams įprasta apžvelgti ir įvertinti, kaip šiemet pavyko įgyvendinti tikslus bei uždavinius, susijusius su įvairiausiomis svajonėmis. Ta proga lapkričio 20 d. Anykščių kultūros centre vyko apdovanojimų „Verslo žiburiai – 2015“ šventinis vakaras.

Iškilmingą vakarą vedė Anykščių rajono savivaldybės Kultūros, turizmo ir komunikacijos skyriaus vyriausioji specialistė Audronė Pajarskienė ir aktorius, renginių bei TV laidų vedėjas, prodiuseris, dainų kūrėjas ir atlikėjas Juozas Gaizauskas.

Renginyje dalyvavo meras Kęstutis Tubis, vicemeras Sigutis Obelevičius ir Administracijos direktorė Veneta Veršulytė, Anykščių verslo informacinio centro direktorė Renata Gudonienė, nevyriausybinių organizacinių atstovai, kultūros, turizmo ir verslo įstaigų vadovai. Susirinkusieji pasidžiaugė aktyviais, kūrybingais ir versliais Anykščių krašto žmonėmis, sėkmingai įgyvendintais sumanymais ir prasmingais rajono ekonominę bei socialinę gerovę keliančiais darbais, negailėjo vieni kitiems apdovanojimų, gėlių ir šypsenų.

Nominacijas įteikė ilgus metus mūsų krašto įmonėms vadovavę garbūs anykštėnai.

Pirmoji nominacija „Sėkmingas verslo tęstinumas“ už sėkmingą verslumo skatinimą, ugdančią ir populiarinančią veiklą atiteko įmonei UAB „Pilnatvė“. Jos vadovei Renatai Paramonovai apdovanojimą, linkėdamas gero kelio, įteikė net 29 metus „Autokelių valdybai“ vadovavęs anykštėnas Rimgaudas Kuzma.

Antrasis apdovanojimas „Jaunas ir verslus“ – tai nominacija, skiriama savo verslą turintiems ir sėkmingai plėtojantiems ne trumpiau nei vienus metus bei svarių rezultatų pasiekusiems jauniems verslininkams. Šios nominacijos nuspelnė UAB „Biomaistas“ įmonės vadovas Paulius Kisielius, o apdovanojimą įteikė buvęs ilgametis Statybinių medžiagų kombinato direktorius, dabar UAB „Originalios Erfurto sėklos“ vadovas Stasys Puikys.

Trečioji nominacija „Versli moteris“ atiteko UAB „Paukštukas Pūga“ vadovei Linai Tamoliūnienei, sėkmingai savo svajones ir verslo planus įgyvendinančiai verslininkei. Entuziazmo bei užmojų nestokojančią verslią moterį apdovanojo bene keturis dešimtmečius įmonės „Anykščių energetinė statyba“ vadovu dirbęs Alvydas Bitinas.

Ketvirtoji nominacija „Sėkmingas projektas rajone“ ir garbingas apdovanojimas įteiktas MB „Traukos slėnis“ steigėjams Tomui Kairiui ir Matui Jakovlevui, prie Pagojės tvenkinio įkūrusiems vandenlenčių sporto parką „Wake Pond“.

Penktoji nominacija „Nauji sprendimai“ atiteko UAB „VLI Timber“ vadovui Dariui Lackui. Bendrovė užsiima medienos ruošą kurui.

2015 m. naujovė – nominacija „Kūrybinės visuomeninės iniciatyvos“. Ji skirta Anykščių naujų vėjų bendruomenei. Kūrybingas ir iniciatyvus jos pirmininkas Juozas Kvedaras ir darni jaunų anykštėnų komanda savo išradingumu stebina ne tik anykštėnus, bet ir miesto svečius.

„Verslo žiburiai – 2015“ nominantai visiems anykštėnams dėkojo už įvertinimą ir apdovanojimus, kurie, pasak verslininkų, ne tik suteikia džiugesį, bet ir įpareigoja.

Iškilmingą vakarą papuošė gyvos muzikos koncertas, kuriame šarminga ir talentinga dainininkė Evelina Sašenko kartu su akordeonistu Nerijumi Bakula ir pianistu Pauliumi Zdanavičiumi šventės dalyvius pakvietė pasinerti į prancūziškų melodijų sūkurį.

Alvydas Bitinas – Anykščių garbės pilietis

Alvydas Bitinas nominuotas „Už indėlį į Anykščių krašto ekonomiką“. Jo kandidatūrą pasiūlė Anykščių vadovų klubo nariai.

Jono JUNEVIČIAUS nuotr.

Rajono Taryba turėtų suteikti Anykščių garbės piliečio vardą AB „Anykščių energetinė statyba“ direktoriui Alvydai Bitinui. Tokį siūlymą Tarybai pateikė Anykščių garbės piliečio vardo suteikimo komisija.

A. Bitinui šiomis dienomis sukako 70 metų. Jis laikytinas Anykščių verslo patriarchy. „Anykščių energetinei statybai“ A. Bitinas vadovauja nuo 1977 metų, taigi jau 37-erius metus. Įmonės vairą A. Bitinas perėmė iš savo tėčio Teodoro Bitino.

Anykščių garbės piliečiai pagerbiami per Miesto šventę liepos pabaigoje. A. Bitinas taps aštuntuoju Anykščių garbės pi-

liečiu.

Šis titulas anksčiau suteiktas profesoriumi Antanui Tylai, rašytojams Mildai Telksnytei ir Vygandui Račkaičiui, visuomenininkėms Primai Petrylienei ir Evgenijai Baltronienei, akademikui Algirdui Antanui Avižieniui bei kunigui, kanauninkui Stanislovui Krumpliauskui.

-ANYKŠTA

Žinutė laikraštyje „Anykšta“, 2014 m. birželio 19 d.

2014-07-28, ANYKŠTĖNAI, PAGERBTI ŠVENČIANČIAME MIESTE

Šaltinis: <<http://www.anykstenai.lt/index.php?pg=naujienos2&nj=1101>>

Trys anykštėnai tradicinės Anykščių miesto šventės atidarymo iškilnių proga sulaukė įvairaus rango apdovanojimų.

I nžinierius energetikas Alvydas Bitinas tapo 8-uoju Anykščių rajono garbės piliečiu. Jo kandidatūrą šiam apdovanojimui pristatęs Vadovų klubas apibūdino ilgametį bendrovės „Anykščių energetinė statyba“ vadovą kaip išskirtinį autoritetą, įvairiapusiškai stiprinantį gerą Anykščių krašto vardą.

Vardinį Anykščių rajono savivaldybės medaliu „Už nuopelnus kultūrai“ buvo apdovanota choreografė Stanislava Bilevičienė, kurios suburtas sportinių šokių kolektyvas šiemet pasitiko 50-mečio sukaktį. Šokių mokytoja yra pirmoji anykštėnė, gavusi tokį rajono savivaldybės apdovanojimą.

Miesto šventės metu Anykščių rajono garbės pilietį mokslininką Algirdą Antaną Avižienį pasivijo jam prieš pusmetį skirtas Lietuvos Respublikos Seimo apdovanojimas – Gabrielės Petkevičaitės-Bitės medalis „Tarnaukite Lietuvai“ už filantropinę veiklą. Šie medaliai buvo teikiami kovo pabaigoje Panevėžyje, bet tuo metu A. A. Avižienis buvo išvykęs į JAV.

IN MEMORIAM ALVYDAS BITINAS

Šaltinis: Anykščių rajono savivaldybė, 2020 m. gegužės 5 d.

www.anyksciai.lt <<https://www.anyksciai.lt/naujienos/in-memoriam-alvydui-bitinui/5216>>

2020 m. gegužės 5 d., eidamas 76-uosius metus, mirė inžinierius mechanikas, statybininkas, verslininkas, vadovas, kultūros mecenatas, kraštotyrininkas, Anykščių rajono savivaldybės garbės pilietis Alvydas Bitinas (1944–2020).

A. Bitinas augo trijų vaikų šeimoje, buvo vyriausias. Nuo 1947 m. gyveno Anykščiuose, mokėsi Anykščių Jono Biliūno vidurinėje mokykloje, 1961–1962 m. baigė Anykščių darbo jaunimo vidurinę mokyklą.

1963–1969 m. jis studijavo Kauno politechnikos instituto Vilniaus filialo Mechaninės technologijos fakultete, įgijo inžinieriaus mechaniko išsilavinimą.

1973 m. susituokė, užaugino du sūnus.

Nuo 1977 m. iki šiol A. Bitinas gyveno ir dirbo Anykščiuose. 1977–1992 m. jis buvo Anykščių mechanizuotos kolonos viršininkas, pertvarkius šią įmonę 1992–1994 m. dirbo Anykščių valstybinės energetikos statybos įmonės direktoriumi. Po šios įmonės privatizavimo 1994–2003 m. jis buvo akcinės bendrovės „Anykščių energetinė statyba“ (energetinių objektų statyba ir rekonstrukcija) generalinis direktorius, po įmonės pertvarkymo 2003–2015 m. buvo uždarosios akcinės bendrovės „Anykščių energetinė statyba“ generalinis direktorius, kol šias pareigas perdavė sūnui Teodorui Bitinui.

A. Bitinas buvo Nacionalinės elektros energetikos asociacijos valdybos narys ir Energetikos objektų statytojų klubo narys. 1997–1998 m. jis buvo Anykščių krepšinio klubo „Puntukas“ prezidentas, 2001–2006 m. – Anykščių verslo tarybos narys ir pirmasis šios tarybos pirmininkas, nuo 2006 m. iki šiol – Anykščių vadovų klubo narys. Nuo 2011 m. buvo Anykščių rajono garbės piliečio vardo suteikimo komisijos narys, nuo 2012 m. – Anykščių Teresės Mikeliūnaitės kraštotyros draugijos narys, 2015–2017 m. – Anykščių rajono trišalės tarybos pirmininkas. Jis Anykščių kultūros renginių ir iniciatyvų mecenatas, Pasaulio anykštėnų bendrijos idėjų rėmėjas.

Bendrovėje „Anykščių energetinė statyba“ A. Bitinas nuo 1983 m. palaipsniui įrengė energetikos istorijos muziejų – vieną iš trijų tokių muziejų Lietuvoje. Jame A. Bitino iniciatyva kaupiamos Anykščių krašto elektrifikavimo ir energetinės sistemos formavimo kraštotyros žinios, pagerbtas jo tėvo Teodoro Bitino, 1947–1977 m. vadovavusio šiai įmonei, atminimas.

A. Bitinas Anykščių rajono garbės pilietis (nuo 2014 m.), Anykščių Jono Biliūno gimnazijos garbės galerijos narys (nuo 2006 m.). Už nuopelnus Lietuvos energetikai Pasaulio energetikos tarybos Lietuvos komitetas jį apdovanojo Lietuvos energetikų garbės ženklu (2006 m.). Jis apdovanotas Lietuvos elektros energetikos asociacijos prezidento padėkos raštu (2009 m.) ir kitais žinybiniais bei valstybės institucijų garbės ir padėkos raštais.

Lietuvos Respublikos 100-mečio proga A. Bitinas apdovanotas Anykščių rajono savivaldybės „Šimtmečio anykštėno“ atminimo ženklu (2018 m.).

Anykščių rajono savivaldybės vadovai reiškia nuoširdžią užuojautą šeimai.

XI. VEIKLOS ĮVERTINIMAS.

Nešu šviesą

PAPASAKOT VISKĄ

miestai, užberti smėliu, pusiau
užspaustom akim, namai, kuriuose
liko jungtas kažkiemo pulsas,
kvėpavimas, išmintis, sarkofaguose
skaidriai sudžiūvus serbento uoga

kur liko kraujavimas, pasibaigęs
pavasariu, kūdikio burna, pilna
laimingų ašarų, kur liko proskyna,
saulės nušviesta, vedanti pirmyn,
siaurėjanti iki tako, iki plyšio tarpdury

kur šviesa nelengvai prasirango
galop tapdama vieninteliu spinduliu,
vienintele tviskančia juosta,
gija, vadinkim kaip norim,
tačiau ji dar gali papasakoti viską.

Julius Keleras. Vėliau, gerokai vėliau: eilėraščiai. – Vilnius: Homo liber, 2013

ALVYDAS BITINAS – ANYKŠČIŲ RAJONO GARBĖS PILIETIS

Anykščių miesto šventėje garbės piliečiu nominuotas Alvydas Bitinas, 2014 m. liepos 25 d.

Šaltinis: <<http://www.anyksta.lt/naujienos/naujienos/32917-anyksci-miesto-sventeje-garbes-pilieciu-nominuotas-alvydas-bitinas>>

Penktadienio vakarą prie Kultūros centro oficialiai atidaryta Anykščių miesto šventė „Anykščiai – laiko tėkmėje“. Skambant miesto himnui, kurį sukūrė Stasys Aglinskas pagal kraštiečio Juozo Šiaučiulio žodžius, miesto vėliavą kėlė Alvydas Bitinas, Pasaulio energetikos tarybos Lietuvos komiteto garbės ženklo kavaliere, Stanislava Bilevičienė, Anykščių kultūros centro sportinių šokių kolektyvo „Verpetas“ vadovė, ir Algirdas Avižienis, informatikos specialistas, Anykščių mecenatas.

Sveikindamas anykštėnus ir miesto svečius Anykščių miesto šventės proga, meras Sigutis Obelevičius sakė: „Kiekvieną vasarą, kada saulė labiausiai įšildo Lietuvos žemę, kada į arodus pradeda byrėti pirmasis derlius, Anykščiai švenčia savo miesto gimtadienį. Tuomet miestas nusidažo floristiniais kilimais, čia vyksta daugybė koncertų ir labai simboliška, kad būtent šią dieną anykštėnai pagerbia savo iškiliasias asmenybes...“

Oficialios renginio dalies metu paskelbtas rajono Tarybos sprendimas, kuriuo Anykščių rajono savivaldybės garbės piliečio vardas suteikiamas A. Bitinui – ilgamečiui UAB „Anykščių energetinė statyba“ generaliniam direktoriui, kultūros mecenatui, kraštotyrininkui, visuomenininkui, Nacionalinės elektros energetikos asociacijos valdybos nariui, Energetikos objektų statytojų klubo nariui, aktyviam Anykščių vadovų klubo nariui – už indėlį į Anykščių krašto ekonomiką ir kultūrą.

„Verpeto“ sportinių šokių klubo, šiemet švenčiančio 50 metų kūrybinės veiklos sukaktį, vadovė S. Bilevičienė, aukščiausios kategorijos teisėja ir nacionalinės kategorijos trenerė, apdovanota Anykščių miesto pagarbos ženklu – vardiniu medaliu „Už nuopelnus kultūrai“.

JAV Kalifornijos universitete kone keturis dešimtmečius dirbęs profesorius A. Avižienis, pirmasis atkurtojo Vytauto Didžiojo universiteto rektorius, Pasaulio anykštėnas, apdovanotas rašytojos Gabrielės Petkevičaitės-Bitės atminimo medaliu „Tarnaukite Lietuvai“ už filantropinę veiklą, ypač jaunųjų kūrėjų skatinimą ir rėmimą.

Vėliau koncertavo Kultūros centro meno mėgėjų kolektyvai.

2014 m. liepos 25 d. Anykščių rajono garbės pilietis Alvydas Bitinas su anūkėmis Julija (kairėje) ir Viktorija (dešinėje) (Jono Junevičiaus nuotrauka, „Anykšta“)

Meras Sigutis Obelevičius įteikia garbingą apdovanojimą

2014 m. liepos 25 d. Anykščių rajono garbės pilietį Alvydą Bitiną sveikina Anykščių rajono meras Sigutis Obelevičius (Jono Junevičiaus nuotrauka, „Anykšta“)

2014 m. liepos 25 d. Anykščių rajono garbės pilietis Alvydas Bitinas. Renginio akimirkos (Jono Junevičiaus nuotrauka, „Anykšta“)

2014 m. liepos 25 d. Anykščių rajono garbės pilietis Alvydas Bitinas. Trispalvės pakėlimas (Jono Junevičiaus nuotrauka, „Anykšta“)

2014 m. liepos 25 d. Anykščių rajono garbės pilietis Alvydas Bitinas. Renginio akimirkos (Jono Junevičiaus nuotrauka, „Anykšta“)

Su Jonu Pajarsku ir Janina Pajarskiene

Su žmona Regina ir seserimis Vitalija ir Violeta

Alvydą Bitiną sveikina šeima ir anykštėnai

2014 m. liepos 25 d. Anykščių rajono garbės pilietis Alvydas Bitinas. Renginio akimirka

ALVYDAS BITINAS – ŠIMTMEČIO ANYKŠTĖNAS

Atminimo ženklai – dar 7 anykštėnams

Šaltinis: <www.nyksciai.lt>, 2018 m. liepos 23 d.

Per miesto šventės „Anykščių glėbyje“ atidarymo iškilmes „Šimtmečio anykštėno“ atminimo ženklais apdovanoti dar 7 anykštėnai. Atminimo ženklus gavo pedagogė, politikė, visuomenininkė, laisvės gynėja Irena Andrukaitienė, istorikas, leidėjas, verslininkas Virginijus Strolia, geologas, gamtininkas, politikas Jonas Šimėnas, politinė kalinė, visuomenininkė Prima Petrylienė, inžinierius mechanikas, verslininkas, vadovas, kultūros mecenatas Alvydas Bitinas, kunigas kanauninkas, tikėjimo gynėjas, visuomenininkas Stanislovas Krumpiauskas, socialinės veiklos organizatorė, visuomenininkė Evgenija Baltronienė.

Šimtmečio anykštėnai kartu

Anykščių rajono meras Kęstutis Tubis įteikia apdovanojimą

„Šimtmečio anykštėno“
atminimo ženklas
Alvydo Bitino namuose
ant darbo stalo

Su anūkėmis (iš kairės)
Elena, Viktorija ir Julija
bei sūnumi Teodoru
Bitinu per „Šimtmečio
anykštėno“ iškilmes

ALVYDAS BITINAS – LIETUVOS ENERGETIKOS ŠVIEŠUOLIO TEODORO BITINO VEIKLOS ĮVERTINIMAS

2019 m. vasario 22 d.

Šaltinis: <<http://www.bernardinai.lt/straipsnis/2019-02-23-lietuvos-energetikos-sviesuoliams-iteiktos-m-k-ciurlionio-taures/174551>>

LIETUVOS ENERGETIKOS ŠVIESUOLIAMS ĮTEIKTOS M. K. ČIURLIONIO TAURĖS

M. K. Čiurlionio fondas, tęsdamas projekto „Lietuvos šviesuoliai“ tradiciją, vasario 21 d. Vilniaus universiteto Mažonoje auloje iškilmingai įteikė M. K. Čiurlionio taures REX. Šį kartą, bendradarbiaudami su Vilniaus universitetu, fondo atstovai apdovanojo Lietuvos energetikos šviesuolius.

Energetika – viena kertinių sričių, daranti didžiulę įtaką valstybės ekonomikai, politikai ir žmonių kasdienybei. Todėl M. K. Čiurlionio fondas ėmėsi išrinkti ir apdovanoti iškiliausius šios srities mokslininkus, inžinierius, verslininkus. Renginį nuotaikingai vedė aktorė Irma Bogdanovičiūtė.

Sveikinimo žodį tarė Vilniaus universiteto vicerektorius Rimantas Jankauskas, fondo vardu kalbėjo Lietuvos mokslų akademijos prezidiumo narys, fizikas, akademikas Leonas Valkūnas. Abu profesoriai šviesuoliams teikė M. K. Čiurlionio įsteigtus prizus – diplomus, gėles ir M. K. Čiurlionio kūriniais dekoruotas taures, kurias sukūrė menininkė Beatričė Kelerienė.

Pirmoji taurė REX skirta energetikos vystytojui a. a. Teodorui Bitinui, kurio dėka Lietuvoje tapo šviesiau. Karo metais Teodoras užėmė Ukmergės rajono elektrinių vyriausiojo inžinieriaus pareigas. Dėl jo nepaprasto darbštumo veikė visos keturios elektrinės. Pasibaigus karui energetikas vadovavo Ukmergės, Anykščių, Zarasų, Dusetų, Utenos elektrinių ir elektros tinklų atstatymo darbams. 1945 m. jis neišvengė tremtinio likimo: buvo neteisėtai represuotas ir išbuvo laisvės atėmimo vietoje – Komijos ATSR Vorkutlage – apie dvejus metus. Vos grįžęs ėmėsi didelių darbų. Anykščių statybos-montavimo valdyba, vadovaujama T. Bitino, atstatė, rekonstravo ir pastatė 50 naujų elektrinių.

Už nuopelnus vykdant ir užbaigus pirmąjį Lietuvos žemės ūkio elektrifikavimo etapą jam buvo suteiktas Lietuvos nusipelnusio statybininko garbės vardas. Už ilgametį ir sąžiningą darbą energetikos srityje T. Bitinas apdovanotas Garbės ženkle ordinu, įvairių žinybų medaliais bei Energetikos ministerijos garbės raštais. Už aktyvią visuomeninę veiklą jam buvo suteikti Lietuvos meno saviveiklos žymūno, energetikos ir elektrifikacijos žymūno, civilinės gynybos žymūno ženklai bei ženklas „Už gerą darbą ir aktyvią visuomeninę veiklą“. 1977 m. T. Bitinas iškeliavo Anapilin.

Apdovanojimą atsiėmęs T. Bitino sūnus Alvydas Bitinas juokavo, kad tėvo dėka energetikos srityje pradėjo dirbti būdamas trejų metų, ir pasidžiaugė, jog jo atžalos – trečioji karta – pasirinko tą pačią sritį.

<...>

Projektą „Lietuvos šviesuoliai“ M. K. Čiurlionio fondas vykdo nuo 2007 metų. Kartu su Lietuvos universitetų akademinė bendruomene, LR ministerijomis, LR savivaldybėmis, nevyriausybinėmis organizacijomis rengiamose šventėse Šviesuolio titulu pagerbiami įvairių sričių ir profesijų atstovai, pristatomi jų darbai ir veikla visuomenei.

M. K. Čiurlionio fondas per šio projekto vykdymo metus apdovanojo per 100 šviesuolių. Šie renginiai suartina panašias vertybes išpažįstančius žmones, padeda burti bendruomenes. M. K. Čiurlionio fondas siekia pastebėti tuos, kurių veikla gerina mūsų visų gyvenimo kokybę, kurie atsidadusiai užsiima prasmingais darbais, bet neretai lieka neįvertinti.

M. K. Čiurlionio fondo informacija

XII. FOTOGRAFIJOS.

Esu su jumis

NUTOLĘ TOLIAI

Tu veltui stovi
Akis pridengus.
Tik jūrų žolės.
Tik šaltos bangos.
Tik tolių
Toliuos
Nutolę toliai.

Toks ilgesingas
Žuvėdrų klyksmas.

Kas atsitiks man?
Kas atsitiks man?
Kas tolių toliuos
Jūreivio lauks?

Nutolau tolau.
Toli nutolau.
Kažkur pravertas
Į dangų langas
Ir žalsvos akys
Kaip jūrų žolės,
Kaip žalias
Riksmas.

Kas atsitiks man?
Kas atsitiks man?
Kas tolių toliuos
Jūreivio lauks?

Nutolau tolau.
Toli nutolau.
Bet man vis girdis
Pro juodą vėtrą
Baltų žuvėdrų,
Žaliųjų pievų
Ir tavo riksmas.

Kas atsitiks man?
Kas atsitiks man?
Kas tolių toliuos
Jūreivio lauks?

Nutolau tolau.
Toli nutolau.
Nurimo rimo
Arimų vėjas.

Nuskendo vėjas,
Mane lydėjęs.

Tik ilgesingas
Žuvėdrų klyksmas
Ir pasiliks man,
Ir pasiliks man.

Nutolau tolau.
Toli nutolau.
Užgeso geso
Ant vėtrų kelio
Silpna ugnelė.

Pavargo langas,
Ilgai budėjęs.

Ir tolių toliuos
Nuskendo akys
Kaip jūrų žolės,
Kaip žalias vėjas.

Tik ilgesingas
Žuvėdrų klyksmas
Ir pasiliks man,
Ir pasiliks man.

Nutolau tolau.
Toli nutolau.
Nutilo tilo
Ir žalias, žalias
Bežadis riksmas.

Tik ilgesingas
Žuvėdrų klyksmas
Ir pasiliks man,
Ir pasiliks man –

Į tolių tolius
Jūreivį šauks.

*Paulius Širvys. Tiesiu toliams rankas:
faksimilinis poezijos rinkinys. – Vilnius: Žuvėdra, 1997*

VAIKYSTĖ

Mamos Julijos Pečiukaiytės-Bitininės (sėdi viduryje) šeima. Mama Julija Pečiukaitienė, tėtis Jonas Pečiukaitis. Seserys Elena (stovi dešinėje) ir Aleksandra

Mamos Julijos gimtinė Januvkos kaime, Širvintų rajone

Tėveliai Julija Pečiukaiytė-Bitininė ir Teodoras Bitinas

Tėčio Teodoro Bitino (stovi antras iš kairės) šeima. Mama Konstancija Matusevičiūtė, tėtis Petras Bitinas. Broliai Vytautas, Felicijonas ir Henrikas

Namai Anykščiuose, J. Biliūno gatvėje

Alvydo tėveliai su dukra Vitalija

Tėveliai jaunystėje

Tėtis Teodoras Bitinas

Julija Bitinienė ir Teodoras Bitinas

Tėveliai Druskininkuose

Alvydas su seserimis Violeta (laiko rankose) ir Vitalija

Mama Julija Bitinienė su dukra Violeta

Jaunystė

Alvydas su šuneliu Kudliumi vaikystėje

Bitinų šeima

Tėtis Teodoras su dukra Violeta (kairėje) ir Alvydu (dešinėje) Anykščiuose, Kalnų gatvėje

Šeimos nuotrauka

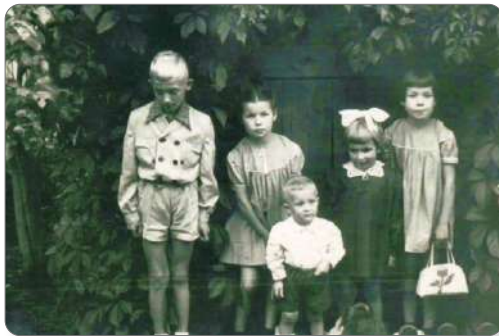
Vaidinimas mokyklos teatre (Alvydas – pirmoje eilėje, trečias iš kairės)

Alvydas su seserimi Vitalija Pirmosios komunijos dieną

Alvydo vaikystė

Vaikystės draugai (Alvydas pirmas iš kairės)

Berniukų pokalbiai (Alvydas – pirmas iš dešinės)

Su mama Julija ir teta Elena (iš kairės): Alvydas, mama Julija, Violeta (ant mamos rankų), Vitalija, teta Elena Pečiukaiytė

Bitinų šeima: Alvydas ir Vitalija (stovi), Julija Bitinienė, Violeta ir Teodoras Bitinas

Kalėdos. Alvydas groja akordeonu. Su seserimi Vitalija

Prie namo Anykščiuose

Anykštos upelio hidroelektrinė ir namas, kuriame 1947 m. gyveno Alvydas su šeima

*Šeimos vakaras:
Alvydas groja akordeonu,
sesuo Violeta mokosi su tėčiu*

Alvydas dainuoja chore (viršuje, penktas iš dešinės)

KELIO PAIEŠKOS

*Gyvenimas tikrai todėl brangus be galo,
Kad laikinas kaip bitei žiedas.*

[rašas Alvydo užrašų knygelėje

Anykščių darbo jaunimo vidurinės mokyklos abiturientai ir mokytojai (Alvydas Bitinas paskutinėje eilėje antras iš kairės), 1962 m.

Anykščių darbo jaunimo vidurinės mokyklos direktorės įrašas mokslo baigimo proga dovanotoje knygoje, 1962 m.

Alvydas Bitinas kariuomenėje, 1970 m. (nuotr. iš asmeninio albumo)

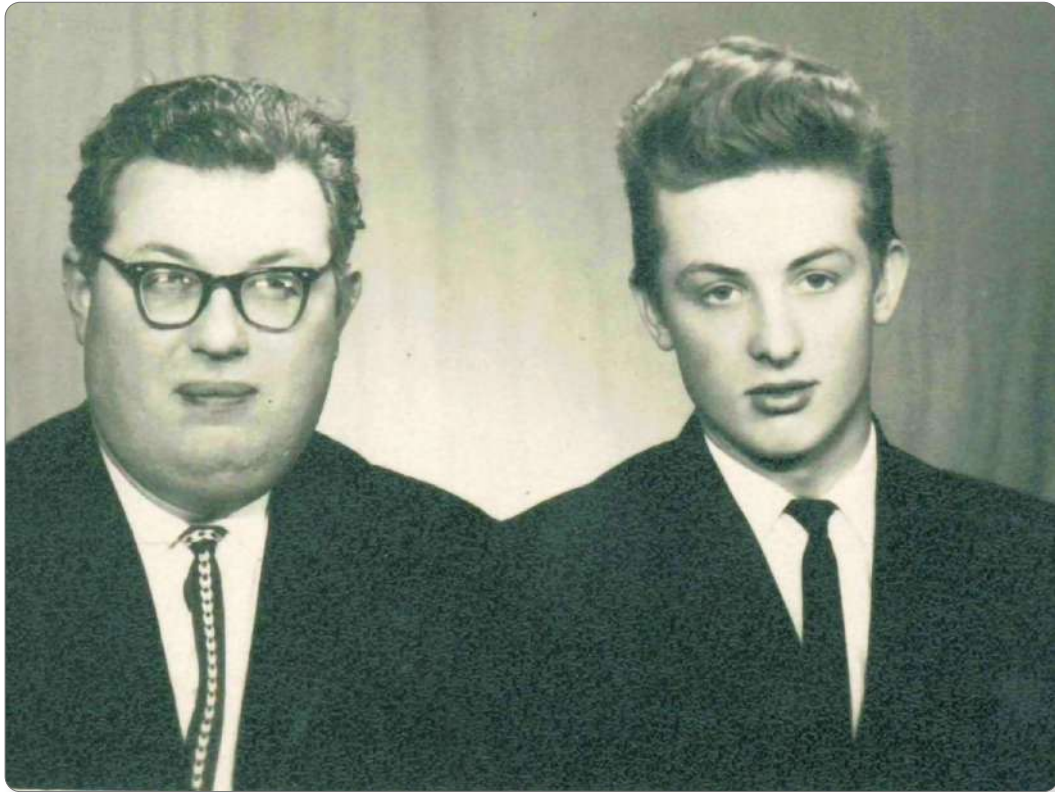
Jaunystės nuotrauka

Su draugu Gintautu Vėbra Sovetske (Karaliaučius)

Klasės draugo Stasio Skardžiaus ir Vidos vestuvės

Su tėčiu Teodoru

Su jaunystės draugu

Su bendraklasiais (Alvydas – septintas iš kairės)

Su tėčiu Teodoru ekskursijoje Kryme

Mokyklos sportininkai (Alvydas stovi pirmas iš kairės)

Perėmus įmonės vairą – Anykščių mechanizuotos kolonos viršininkas

ŠEIMOS KELIO PRADŽIA

*Parašyk, parašyk man laiškelį,
Te jisai paukšteliu atplasnosi,
O į voką įdėki žiedelį,
atminimą mūsų meilės pirmos...*

Įrašas Alvydo užrašų knygelėje

Vestuvės, 1973 m. vasario 23 d.

Su žmona Regina, 1975 m. balandžio 7 d.

Alvydo šeima

Palanga, 1979 m.

Su sūnumi Teodoru ir mamos seserimi (teta) Elena Likėnuose

Palanga, 1988 m. liepos 18 d.

Su sūnumis Teodoru ir Audriumi

Šventoji, 1985 m. rugpjūčio 18 d.

Su sūnumi Teodoru

Namo (J. Biliūno g. 41) Anykščiūose kieme (iš kairės): Vanda Kriukienė, Regina Bitinienė, Elena Pečiukaiytė, Audrius Bitinas, Alvydas, Teodoras Bitinas, Dalia Milvydienė

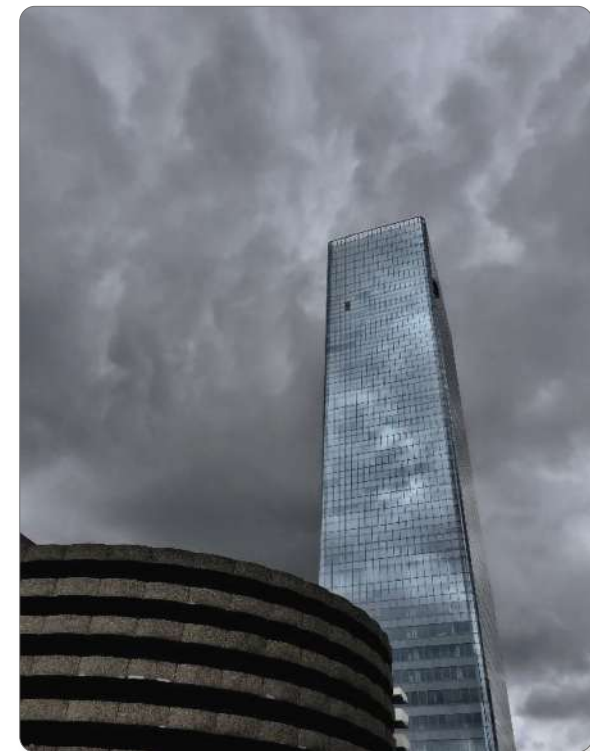

Sesers Violetos sūnaus Giedriaus krikštynos

Jubiliejiniai sveikinimai žmonai Reginai, 1996 m.

DARBO PRISIMINIMAI

Administracinis pasitarimas su mechaniku Vytautu Juodeliu

Neformalus darbo pokalbiai

Sveikinimai

Utenos elektros tinklų centrinės gamybinės bazės statybose

Energetikų sporto varžybos Anykščiuose

Su bendradarbiais

Alvydas Bitinas

Poilsio namų „Baltieji Lakajai“ statyboms pasibaigus

Su draugais iš Latvijas (Arvidu Kalva ir Elita Kalva)

Su įmonės kolektyvu

Su kolegomis energetikais

Sveikinimas Valstybinėje energetikos inspekcijoje

Lietuvos energetikos metraštinkai

Įmonės administracija, 2001 m.

Tėj Teodorą Bitiną prisimenant: devyniasdešimties metų jubiliejaus minėjimas, 2007 m.

Svečiuose pas įmonės kaimynus Anykščių siaurajame geležinkelyje su svečiais

Įmonės veiklos akimirkos

Generalinis direktorius darbo kabinete

Vizito Jungtinėse Amerikos Valstijose akimirka

Jungtinėse Amerikos Valstijose su Vytautu Gritėnu

Boso diena

Su kolegomis energetikais iš Baltarusijos

Sveikinimai įmonės 70 metų veiklos jubiliejaus proga, 2016 m. birželio 1 d.

Su įmonės darbuotojais

Statybų objektuose

Kolegų iš Vitebsko (Baltarusija) dovanotas kilimas

Su kolegomis iš Latvijos

Su bendradarbiais Kęstučiu Kelečiumi, Dale Zlatkuviene ir Petru Viederiu

Bendrovės valdyba 2001 m. Su technikos direktoriumi Stasiu Bernatavičiumi ir finansų direktore Irena Baltakiene

Darbo vizitas į užsienį (Čekijoje su Vytautu Gritėnu)

VISUOMENINĖ VEIKLA

Susitikimas su tuomečiu Lietuvos Respublikos Seimo Ekonomikos komiteto pirmininku Virginijumi Sinkevičiumi (šiuo metu – Europos Sąjungos komisaras) ir Anykščių rajono meru Kęstučiu Tubiu. Susitikime taip pat dalyvavo Teodoras Bitinas, 2017 m. liepos 14 d. („Anykštos“ nuotrauka)

2017 m. „Anykščių energetinė statyba“ muziejuje Teodoras Bitinas (iš kairės) ir Alvydas Bitinas prie a. a. Teodoro Bitino bareljefo (Wikis.lt nuotrauka)

M. K. Čiurlionio fondo nominacijos „Lietuvos energetikos švietuliai“ įteikimas a. a. Teodorui Bitinui. Iš kairės Alvydas Bitinas, iš dešinės sūnus Teodoras Bitinas, 2019 m. vasario 21 d. (M. K. Čiurlionio fondo nuotrauka)

2014 m. gegužės 6 d. Energetikos objektų statytojų klubo 10 metų jubiliejus

*„Šimtmečio
anykštėnas“,
2018 m. liepos
23 d.*

*Anykščių
rajonu garbės
pilietis, 2014
m. liepos 25 d.*

*Su svečiais
iš Latvijos
Anykščiuose*

MINĖJIMAI, ŠVENTĖS

Su mama Julija Bitiniene (pirmoje eilėje trečia iš kairės) prie Baltųjų Lakajų ežero giminės susitikimo metu

Su klasės draugais

1962 metų XIX laidos Jono Biliūno vid. mokyklos
abiturientų susitikimas po 45 metų 2007.07.28

Fotografa:
A. Motiejūn

40 metų
jubiliejaus
akimirkos įmonėje

50 metų jubiliejaus akimirkos. Su įmonės kolektyvu

50 metų jubiliejaus akimirkos. Su svečiais

60 metų jubiliejaus akimirkos prie Anykščių siaurojo geležinkelio su giminaičiais

Šešiasdešimtmečio jubiliejus. Su įmonės darbuotojais

su Regina ir žmonos bendradarbėmis

60 metų jubiliejaus akimirkos. Anykščių rajono mero Sigučio Obelevičiaus sveikinimas

Alvydas Bitinas

Septyniasdešimtmečio jubiliejus. Sveikina Anykščių rajono meras Sigutis Obelevičius

Septyniasdešimtmečio jubiliejus. Lietuvos elektros energetikos asociacijos prezidento Vlado Paškevičiaus sveikinimas

Septyniasdešimtmečio jubiliejus. Su artimaisiais

Septyniasdešimtmečio jubiliejus. Prisiminimai

Septyniasdešimtmečio jubiliejus. Sūnaus Teodoro sveikinimas

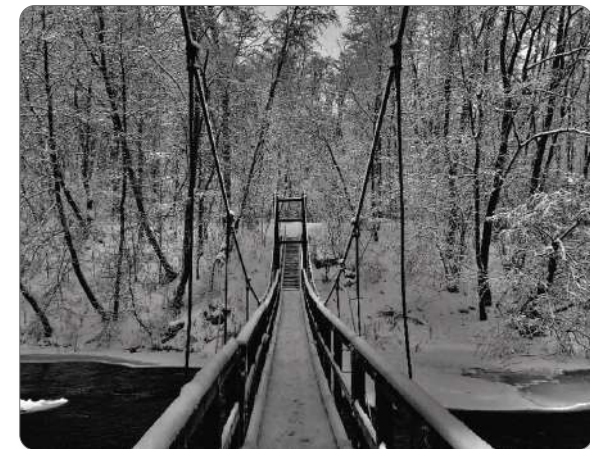

Septyniasdešimtmečio
jubiliejus. Su svečiais
Vilniuje

Su šeima septyniasdešimties metų jubiliejaus proga. Pirmoje eilėje iš kairės: Marius Bitinas, Regina Bitinienė, Alvydas Bitinas, Elena Bitinaitė, Julija Bitinaitė. Antroje eilėje iš kairės: Viktorija Bitinaitė, Teodoras Bitinas, Audrius Bitinas, Giedrė Bitinienė, 2014 m. birželio 10 d.

ARTIMŲJŲ RATE

VĒLIAU, GEROKAI VĒLIAU

vaikas bijo savęs, slepias
už serbento, vėl atsiranda.
atkanda obuolio, tik paskui,
vėliau supranta, jog tai tu

tu pats esi čia, už serbento,
už fotografijos, už fasado,
su kažkokių gėlių puokšte
rugsėjo pirmąją

pats dėlioji raides sąsiuviny,
mėgini išsiaiškinti, kodėl
jos atrodo mėlynos, tokios
ir tikros

tik paskui, vėliau pjauni iš faneros
saulėlydį, nedailų, užtat aštrų,
į kurį lengvai gali įsipjauti
pirštus, rankas, netgi akis

bet tai vėliau, gerokai vėliau

Julius Keleras. Vėliau, gerokai vėliau: eilėraščiai. – Vilnius: Homo liber, 2013

Žmonos Reginos Bitinienės (Kriukaitės) tėveliai su kitais Kupiškio L. Stuokos-Gucevičiaus (tuometinės Vlado Rekašiaus) vidurinės mokyklos muzikos kolektyvo nariais. Tėtis Jonas Kriuka – antroje eilėje trečias iš kairės. Mama Stefanija Kriukienė (Žentelytė) – pirmoje eilėje antra iš kairės

Kriukų šeima Kupiškyje prie namo. Regina Kriukaitė (Bitinienė) sėdi pirma iš kairės. Sesuo Marija Kriukaitė (Rudzikienė) stovi pirma iš kairės; mama Stefanija Kriukienė sėdi antra iš kairės, tėtis Jonas Kriuka stovi pirmas iš dešinės; viduryje stovi brolis Algimantas Kriuka

Mokytojas Jonas Kriuka mokinių apsuptyje

Mokytoja Stefanija Kriukienė su mokiniais

Jono ir Stefanijos Kriukų vaikai (iš kairės): Regina Kriukaitė (Bitinienė), Algimantas Kriuka, Marija Kriukaitė (Rudzikienė)

Regina Kriukaitė darbo vietoje akušerijos skyriuje

Regina Bitinienė (sėdi pirma iš kairės) su Anykščių rajono ligoninės bendradarbiais (Akušerijos skyrius). Kol dar buvome kartu

Regina Bitinienė (trečia iš kairės) su Anykščių rajono ligoninės pediatrėmis

2006 m. su žmona Regina

Su Regina Vilniuje 2019 m. Žolinės šventė

Stefanija Kriukienė su vaikais: Marija Rudzikiene, Algimantu Kriuka ir Regina Bitiniene

Su Regina

Sesers Violetos Kriūnienės dukters Gintarės Kriūnaitės vestuvės Lietuvoje: iš kairės antroje eilėje – anūkė Viktorija, marti Kristina, marti Giedrė, žmona Regina, Gintarės sutuoktinis Tadas, Alvydas, sūnus Teodoras, sūnus Audrius. Iš kairės pirmoje eilėje – anūkė Julija, Gintarė Kriūnaitė, anūkė Elena ir anūkas Marius

Anūkės Elenos krikštynos (iš kairės): Juozas Paukštė ir Alvydo sesuo Violeta, sesuo Vitalija, marti Giedrė, žmona Regina, anūkas Marius, sūnus Teodoras, anūkė Viktorija, marti Kristina, anūkė Elena, sesers Violetos sūnaus Giedriaus Kriūno žmona Laura, Alvydas

Su anūke Viktorija Bitinaite. Antroje eilėje iš kairės: klasės draugas Stasys Skardžius, žmona Regina ir žmonos brolis kompozitorius Algimantas Kriuka

Audriaus Bitino sutuoktinės Giedrės tėveliai Vladas ir Onutė Dikčiai anūkės Julijos Bitinaitės krikštynose Vilniuje

Su seserimis Vitalija (kairėje) ir Violeta

Sesers Vitalijos jubiliejus (iš kairės): Teofilus Kriūnas, Elena Bitinaitė, Vitalija Bitinaitė, Kristina Bitinienė, Alvydas, Violeta Kriūnienė, Regina Bitinienė

Vanda Kriukienė Anykščiuose

Reginos Bitinienės brolis kompozitorius Algimantas Kriuka su dukra Giedre Kriukaite-Hoffmann

Prie Šventosios vingio su žmona ir Kristina Bitiniene

Reginos sesuo Marija Rudzikienė ir akademikas Zenonas Rudzikas su Alvydu ir Regina

Susitikimas (iš kairės): sėdi Marija Rudzikienė, Veronika Sarulevičienė, Regina Bitinienė; stovi Zenonas Rudzikas, Alvydas, Algimantas Kriuka

Marijos Rudzikienės dukra Gražina Rudzikaitė-Hahlbrock ir sutuoktinis Aleksandras Hahlbrock

Marijos Rudzikienės sūnus Andrius Rudzikas su žmona Inga bei dukterimis Gabija ir Marija

Jaunoji karta (iš kairės): Elena Bitinaitė, Marius Bitinas, Marija Rudzikaitė, Elena Bitinaitė ir Gabija Rudzikaitė

Gražinos Rudzikaitės šeima (sutuoktinis Aleksandras, sūnus Marijus ir dukra Austėja) kartu Teodoru Bitinu ir Regina Bitiniene

Sesers Violetos šeima (iš kairės): dukra Gintarė su vyru Tadu, Teofilius Kriūnas, krikšto sūnus Giedrius Kriūnas

Su pussesere Nijole Goželskiene

Kolegos Arvido Kalvos (antras iš kairės) šeima iš Latvijas su Alvydo šeima Anykščiūse

Su antros eilės dukterėčia Inga Vaškelyte

Su vaikų akordeono mokytoju p. Vilnioniu po koncerto namuose Anykščiuose

Naujųjų belaukiant su anūkais ir Regina

POILSIO AKIMIRKOS

Atostogaujant Ispanijoje krokodilų fermoje

Montserato vienuolyne Ispanijoje ir Gibraltare

Vatikano soduose

Prie amžinojo medžio

Izraelyje

Ispanijoje

Sicilijoje

Portugalijoje

Žvilgsnis į tolius Bulgarijoje

Sevilijoje, Ispanija

Paryžiuje su sūnumi Audriumi

Portugalijoje prie švyturio

Salvadoro Dali skulptūrų parke Ispanijoje

Trakuose su seserimis, Regina, anūku Mariumi, Teodoru ir Kristina

Su žmona Regina, seserimi Vitalija ir sūnaus Teodoro šeima Bulgarijoje

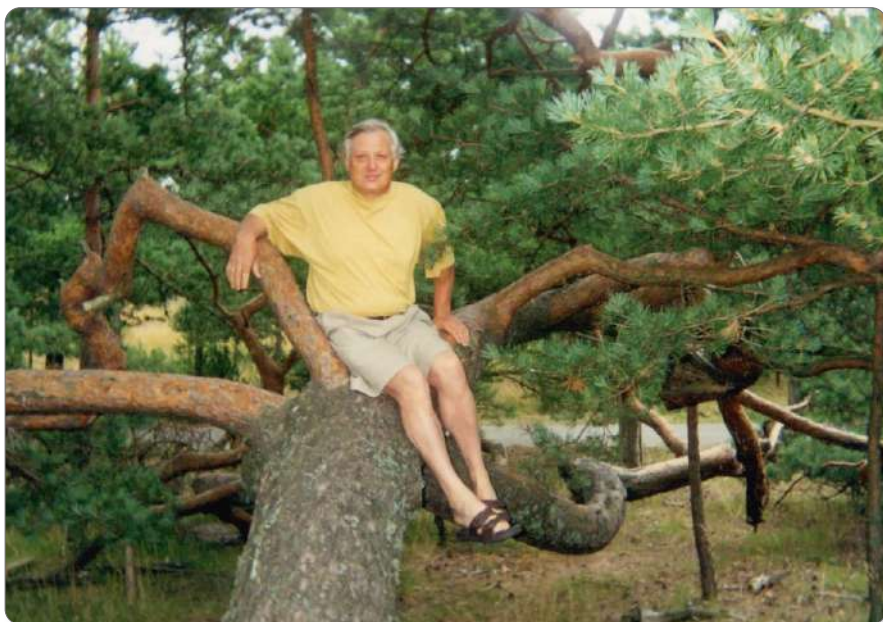
Debesų link Gibraltare

Su anūku Mariumi Nidoje

Atostogas Bulgarijoje su sūnaus Teodoro šeima ir seserimi Vitalija

Vaikystės keliu –
poilsis medyje

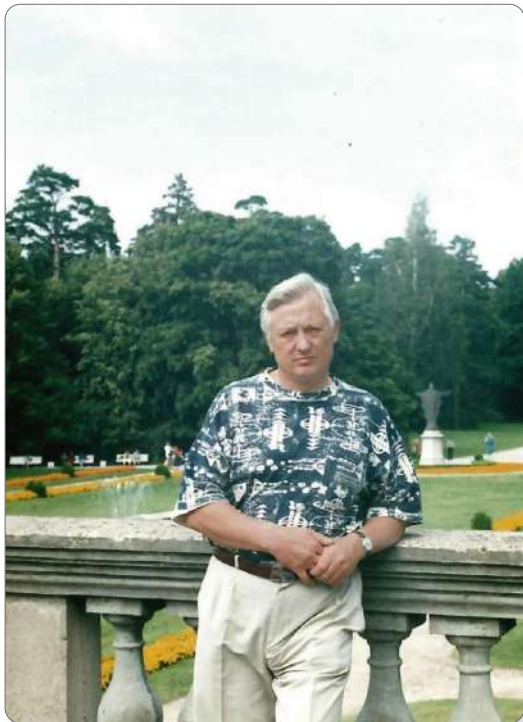
Akmenų miške Bulgarijoje

Bulgarijoje

Nidoje

Palangoje su Regina

Prie Kupiškio marių

Prie Etnos ugnikalnio

Prie Šventosios vingio Anykščių rajone

*Prie Antano
Smetonos paminklo
Užulėnyje*

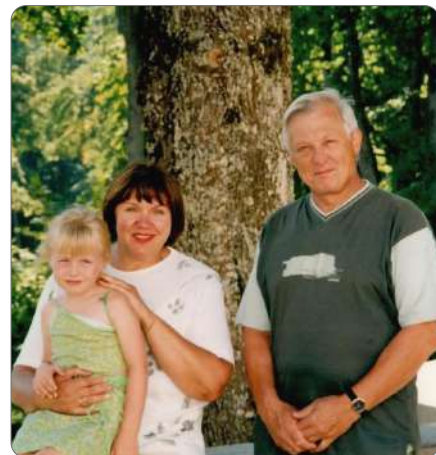
*Svečiuose pas
draugus Rygoje*

ANŪKŲ GLĖBYJE

Anūkai Marius ir Elena

Su anūke Viktorija

Anūkas Marius

Anūkės Elena ir Viktorija

Anūkai kartu: Marius, Elena, Viktorija ir Julija

Anūkės Viktorijos
Pirmosios komunijos
šventė

Anūkai

Anūkai su kalėdinėmis dovanomis Anykščiūose

Kalėdos Anykščiūose. Alvydas – Kalėdų Senelis

Su anūke Elena

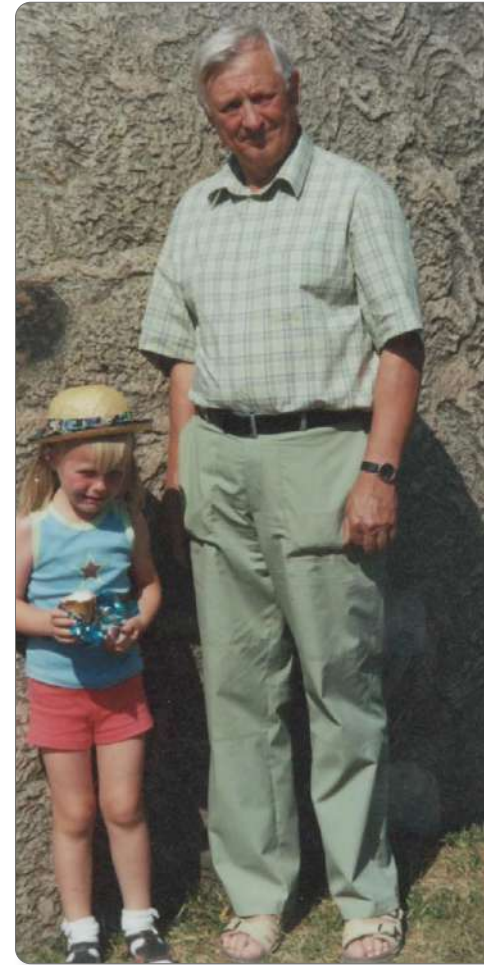

Šventės Anykščiuose pas Alvydą

Mariaus eileraštis
Kalėdų Seneliui

Su Viktorija. Netiko ledai

Su Viktorija

Su Elena ir Julija

Su Mariumi ir Viktorija

Prie Velykų stalo Anykščiuose

Laisvalaikis prie Baltųjų Lakajų ežero

Su Julija

Su anūkais ir Mantu Kriūnu

Marius ir Elena

Su Viktorija
bandomas
Velykų kiaušinių
stiprumas

Duonos kepimas Anykščių Arklio muziejuje

Anūkės Viktorijos Pirmosios komunijos šventė

Šeimos šventė namo Anykščiuose verandoje su seserimis

Su sūnaus Teodoro šeima

*Žiemos kūriniai
Alvydo kieme*

*Vieno
gimtadienio
akimirka*

*Gimtadieniai
visada
smagiausi
pas Alvydą
ir Reginą*

*Anūkai su sesers
Violetos sūnaus
Giedriaus
vaikais Mantu,
Auguste ir
Monika*

Marius ir Julija

Darbai kieme su anūku Mariumi

Anūkės Elenos krikštynos

Su Julija
Anykščiuose

Anūky siautuly
Anykščiuose, 2014 m.

AMŽINYBĖS LINK

Ir štai valanda jau paliečia mane
skardžiuoju metalo dūžiu.
Ir virpčioja mintys, ir skleidžias, jaučiu,
iš rankų spalvota diena.

Dar nebaigta niekas, bet šviečias pro nuojautą,
kas įkūnyta bus.
Ir mano žvilgsniui atvertam – kaip nuotaka
kiekvienas daiktas paklus.

Man nieko nėra mažo: myliu ir tapau
aukso fone jį ištiesai.
Iškėlęs laikau ir kažkam – nežinau
išlaisvina sielą jisai

Raineris Marija Rilke. Vertė Janina Degutytė

Vaizdas pro Alvydo namo langą. Visada laukiame vasaros

Alvydo bitučių avilys kieme

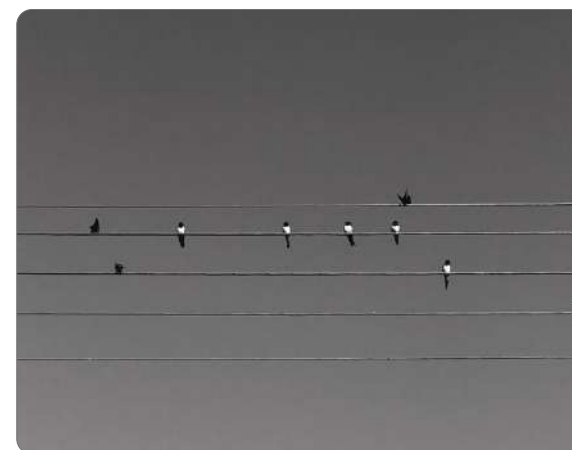

*Sniegas pavasarį. Viso pasaulio grožis mums ir Tau,
2020 m. gegužė*

Aš Jums palieku savo šviesą. Neškit ją garbingai...

XIII. EPILOGAS.
Mes esame kartu

R Y T A S

Tolyn veda kelias, lekiantis kelias,
tamsus, švenčiantis, tolimas rytas.
Kur slepiasi nerimas, skausmas, kančia,
kur keliasi tolstanti žemės rasa.
Kada per pasaulį keliauju staiga,
šiandieną ir vakar laimingas tada,
kai skausmas nutolęs meilės klasta,
kuris šaukia laimę su baimės dvasia.
Tada pasirodo kalno galia,
Juokaudama sako, kad man jau gana,
kada gi sustosi, laimingas šauly,
kada palinkėsi ramybės many?
Kada tu suprasi, kad aš esu tu,
kada nepamirši, kad siela kartu?
Keliauk, mano drauge, į šviesą kartu,
turėk, mano drauge, dalelę manęs,
leškoki manęs, kur žydi žolė,
kvėpuoki manim, kol rytas dar čia,
nurimk, pailsėk, čia mano stotis,
rytoj obelis atgis su tavim,
keliaus su manim, kol aš dar esu,
ir aš dar gyvensiu toliau tavyje.

Audrius Bitinas, 2020 m. gegužė

M E S E S A M E K A R T U

Šiandiena mums atneša dabartį. Lietus nuplauna žiedus ir nokina vaisius. Gegužė mums palieka prisiminimus apie svajones, tęstinumą, laiką ir vaikystę. Tai įžanga į vasarą, kai vaisiais reikia rūpintis patiems. Juk medis, kuris veda vaisius, visada išaugina ir kitą medį.

Šviesa yra su mumis, nes mes ją gavome. Kitiems skleidžiama šviesa jau yra mūsų – naujo medžio – gyvenimas. Gyvenime pasaulyje, kuriame jaučiame šaknis toje šviesoje. Šviesa visada bus ir karaliaus, šviesa mus atskleis.

Idėjos ir legendos išlieka.

Tu esi ir idėja, ir legenda. Šviesos šaknys yra mūsų energija. Ji kažkada atsirado, yra ir niekur neišnyks.

Keliauk, mano drauge, į šviesą kartu.

Knygoje „Žmogus, nešantis šviesą: in memoriam Alvydas Bitinas“ apžvelgiamas šviesaus atminimo energetiko, daugelio apdovanojimų laureato, kraštotyrininko, visuomenininko, mecenato, Anykščių garbės piliečio Alvydo Bitino gyvenimo kelias ir darbai. Tai žmogus, visą gyvenimą klojęs kelių gėriui, pasiaukojamai nešęs šviesą mums. Knygoje pateikiami kolegų, artimųjų atsiminimai, poetinės iliustracijos, svarbiausi dokumentai, darbai ir nuotraukos. Alvydo Bitino veikla taip pat yra Lietuvos energetikos istorijos dalis.

Knyga skirta in memoriam Alvydas Bitinas.

TURINYS

5	I. PROLOGAS. Į šviesą
9	II. ĮŽANGINIS ŽODIS. Savas
13	III. BIOGRAFIJOS FAKTAI. Upės tėkmė
17	IV. TĖTIS TEODORAS BITINAS IR ŠEIMA. Pavyzdys, kuris tęsiasi
28	V. MANO GYVENIMO KELIAS. Alvydo memuarai
37	VI. VISUOMENINĖ VEIKLA. Mano kraštas man mieliausias
50	VII. „ANYKŠČIŲ ENERGETINĖ STATYBA“. Mano širdis tenai
59	VIII. KOLEGŲ PRISIMINIMAI. Tai mūsų gyvenimas
71	IX. ARTIMŲJŲ PRISIMINIMAI. Tu esi mūsų širdžių kelias
85	X. STRAIPSNIAI IR SPAUDOS LEIDINIŲ IŠTRAUKOS. Taip gyvenu
109	XI. VEIKLOS ĮVERTINIMAS. Nešu šviesą
119	XII. FOTOGRAFIJOS. Esu su jumis
123	Vaikystė
133	Kelio paieškos
138	Šeimos kelio pradžia
143	Darbo prisiminimai
153	Visuomeninė veikla
157	Minėjimai, šventės
165	Artimųjų rate
177	Poilsio akimirkos
187	Anūkų glėbyje
200	Amžinybės link
203	XIII. EPILOGAS. Mes esame kartu

Audrius Bitinas, Teodoras Bitinas (sudarytojai)

Žmogus, nešantis šviesą: *in memoriam* Alvydas Bitinas

9 786094 682278

ISBN 978-609-468-227-8

2020-12-04

Užsakymo Nr.4511, tiražas 200 egz.

Spausdino UAB „BMK leidykla“, A. Mickevičiaus g. 5,

LT-08119 Vilnius, www.bmkleidykla.lt